

The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Metinė įgyvendinimo ataskaita

Lithuania - Rural Development Programme (National)

Metinė įgyvendinimo ataskaita	
Laikotarpis	01/01/2019 - 31/12/2019
Versija	2019.1
Statusas. Dabartinis mazgas	Priimta (EK) - European Commission
Nacionalinis numeris	
Stebėsenos komiteto patvirtinimo data	02/07/2020

Galiojanti programos versija	
CCI	2014LT06RDNP001
Programos rūšis	Kaimo plėtros programa
Šalis	Lietuva
Regionas	LT - National
Programavimo laikotarpis	2014 - 2020
Versija	8.1
Sprendimo numeris	C(2019)8980
Sprendimo data	11/12/2019
Vadovaujančioji institucija	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija

Turinys

1. PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE PROGRAMOS IR JOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMĄ	4
1.a) Finansiniai duomenys	4
1.b) Bendrieji ir konkrečios programos rodikliai ir kiekybinės siektinos vertės	4
1.b1) Apžvalginė lentelė	4
1.c) Pagrindinė informacija apie KPP įgyvendinimą, remiantis a ir b punktuose pateiktais duomenimis, pagal tikslinę sritį	15
1.d) Pagrindinė informacija apie pažangą siekiant orientyrų, nustatytų veiklos rezultatų plane, pagal F lentelę.....	55
1.e) Kitas konkretus KPP elementas [neprivaloma]	56
1.f) Indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas, kai tinkama.	56
1.f1) ES Baltijos jūros regiono strategija (EUSBSR)	57
1.g) Konvertuojant naudotas valiutos kursas (MĪA) (euro zonai nepriklausančios šalys)	62
2. VERTINIMO PLANO ĮGYVENDINIMO PAŽANGA.	63
2.a) Per metus KKP padarytų vertinimo plano pakeitimų aprašymas ir jų pagrindimas	63
2.b) Per metus vykdytos vertinimo veiklos aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 3 skirsniu)	63
2.c) Veiklos, susijusios su duomenų pateikimu ir valdymu, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 4 skirsniu).....	64
2.d) Atliktų vertinimų sąrašas su adresais, kuriais jie paskelbti internete	66
2.e) Atliktų vertinimų santrauka, daugiausia dėmesio skiriant vertinimo rezultatams.....	68
2.f) Komunikacinės veiklos, kurios vertinimo rezultatams viešinti, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 6 skirsniu)	71
2.g) Tolesnių veiksmų, kurių nurodyta imtis pateikus vertinimo rezultatus, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 6 skirsniu).....	75
3. PROBLEMOS, TURINČIOS ĮTAKOS PROGRAMOS VEIKSMINGUMUI, IR PRIEMONĖS, KURIŲ BUVO IMTASI.....	77
3.a) Veiksmų, kurių imtasi siekiant užtikrinti programos įgyvendinimo kokybę ir veiksmingumą, aprašymas.....	77
3.b) Kokybė ir veiksmingo įgyvendinimo priemonės.....	93
4. VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI VYKDANT TECHNINĖS PARAMOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS	94
4.a) Veiksmai, kurių imtasi, taip pat NKT kūrimo ir jo veiksmų plano įgyvendinimo stadija.....	94
4.a1) Veiksmai, kurių imtasi, ir padėtis, susijusi su NKT kūrimu (valdymo struktūra ir tinklo paramos vienetas).....	94
4.a2) Veiksmai, kurių imtasi, ir padėtis, susijusi su veiksmų plano įgyvendinimu	95
4.b) Veiksmai, kurių imtasi siekiant užtikrinti programos viešinimą (Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014 13 straipsnis).....	97
5. VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI SIEKIANT ĮVYKDYTI EX ANTE SĄLYGAS	99
6. PAPROGRAMIŲ ĮGYVENDINIMO APRAŠYMAS.....	100

7. INFORMACIJOS IR PROGRAMOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS VERTINIMAS	101
8. VEIKSMŲ, KURIAIS SIEKIAMA ATSIŽVELGTI Į REGLAMENTO (ES) NR. 1303/2013 5, 7 IR 8 STRAIPSNIUOSE NUSTATYTUS PRINCIPUS, ĮGYVENDINIMAS.....	102
9. PASIEKTA PAŽANGA, SIEKIANČI UŽTIKRINTI, KAD BŪTŲ TAIKOMAS INTEGRUOTAS POŽIŪRIS ĮGYVENDINANT EŽŪFKP IR KITAS SAJUNGOS FINANSINES PRIEMONES...	104
10. FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA (REGLAMENTO (ES) NR. 1303/2013 46 STRAIPSNIS).....	105
11. BENDRŲJŲ IR KONKREČIOS PROGRAMOS RODIKLIŲ IR KIEKYBINIŲ SIEKTINŲ VERČIŲ KODAVIMO LENTELĖS.....	106
II priedas	107
Dokumentai.....	121

1. PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE PROGRAMOS IR JOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMĄ

1.a) Finansiniai duomenys

Žr. pridedamus dokumentus

1.b) Bendrieji ir konkrečios programos rodikliai ir kiekybinės siektinos vertės

1.b1) Apžvalginė lentelė

1A tikslinė sritis						
Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T1. Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis (1A tikslinė sritis)	2014-2019			0,45	20,64	2,18
	2014-2018			0,21	9,63	
	2014-2017			0,08	3,67	
	2014-2016			0,01	0,46	
	2014-2015					

1B tikslinė sritis						
Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T2. Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 35 straipsnis) (grupės, klasteriai / tinklai, bandomieji projektai ir kt.) (1B tikslinė sritis)	2014-2019			25,00	20,00	125,00
	2014-2018			15,00	12,00	
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					

1C tikslinė sritis						
Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T3. Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius (1C tikslinė sritis)	2014-2019			14 329,00	9,56	149 900,00
	2014-2018			6 168,00	4,11	
	2014-2017			1 523,00	1,02	
	2014-2016					
	2014-2015					

2A tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T4. Žemės ūkio valdų, gaunančių KPP paramą investicijoms į restruktūrizavimą ar modernizavimą, procentinė dalis (2A tikslinė sritis)		2014-2019	1,88	73,55	1,64	64,16	2,56
		2014-2018	1,76	68,85	1,46	57,12	
		2014-2017	1,19	46,55	1,07	41,86	
		2014-2016	1,16	45,38	0,62	24,26	
		2014-2015	0,33	12,91			
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 368 216,49	73,44	2 080 064,00	34,97	5 948 292,88
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	791 993,79	76,80	791 993,00	76,80	1 031 176,47
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	422 287 872,68	87,01	344 543 123,63	70,99	485 348 620,83
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	31 544 687,01	63,25	17 351 227,14	34,79	49 876 047,06
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	6 473 130,00	52,29	3 276 673,14	26,47	12 378 426,00
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	465 465 899,97	83,93	368 043 080,91	66,36	554 582 563,24

2B tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T5. Žemės ūkio valdų, parengusių KPP remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)		2014-2019	0,67	96,36	0,35	50,34	0,70
		2014-2018	0,49	70,47	0,23	33,08	
		2014-2017	0,47	67,60	0,13	18,70	
		2014-2016	0,27	38,83	0,02	2,88	
		2014-2015	0,15	21,57			
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	161 411,00	20,21	84 229,00	10,55	798 529,41
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	210 049,78	43,02	168 171,00	34,44	488 235,29
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 065 888,87	86,65	34 033 321,00	52,60	64 705 882,35
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 437 349,65	85,52	34 285 721,00	51,95	65 992 647,05

2C+ tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (vnt.)		2014-2019			92,00	76,67	120,00
		2014-2018			51,00	42,50	
		2014-2017			35,00	29,17	
		2014-2016			12,00	10,00	
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	358 137,52	35,67	206 015,00	20,52	1 003 936,33
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	209 795,09	70,35	209 795,00	70,35	298 235,29
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 654 403,00	39,16	1 323 052,59	31,32	4 224 387,06
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	7 118 279,00	52,40	4 020 316,79	29,59	13 584 801,18
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	9 340 614,61	48,87	5 759 179,38	30,13	19 111 359,86

3A tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T6. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis (3A tikslinė sritis)		2014-2019	0,14	47,84	0,12	41,01	0,29
		2014-2018	0,12	41,01	0,12	41,01	
		2014-2017	0,10	34,17	0,10	34,17	
		2014-2016	0,08	27,34	0,08	27,34	
		2014-2015	0,01	3,42			
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	615 966,00	11,69	303 228,00	5,76	5 267 131,76
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 822,00	0,97	1 821,00	0,97	188 235,30
M03	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 009 113,21	23,89	1 009 112,74	23,89	4 224 705,88
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 839 340,00	44,85	37 915 990,21	29,92	126 734 494,11
M09	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	500 000,00	63,39			788 829,41
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 449 040,00	19,10	239 270,55	3,15	7 584 798,46
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	60 415 281,21	41,73	39 469 422,50	27,26	144 788 194,92

3B tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T7. Ūkių, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, procentinė dalis (3B tikslinė sritis)		2014-2019			0,41	56,53	0,73
		2014-2018			0,29	39,98	
		2014-2017			0,20	27,57	
		2014-2016					
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M05	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					3 400 000,00
M17	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	5 960 819,16	34,14	5 794 522,31	33,19	17 460 284,71
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	5 960 819,16	28,57	5 794 522,31	27,78	20 860 284,71

P4 prioritetas						
Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T13. Miško paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)	2014-2019					0,00
	2014-2018					
	2014-2017					
	2014-2016					
	2014-2015					
T8. Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)	2014-2019			0,70	137,37	0,51
	2014-2018			0,67	131,49	
	2014-2017			0,49	96,16	
	2014-2016			0,33	64,76	
	2014-2015					
T12. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)	2014-2019			8,88	113,72	7,81
	2014-2018			8,63	110,52	
	2014-2017			7,56	96,82	
	2014-2016			7,58	97,07	
	2014-2015					
T10. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis (4B tikslinė sritis)	2014-2019			0,31	15,70	1,97
	2014-2018			0,31	15,70	
	2014-2017			0,12	6,08	
	2014-2016			0,12	6,08	
	2014-2015					
T9. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)	2014-2019			10,39	96,46	10,77
	2014-2018			10,39	96,46	
	2014-2017			8,52	79,10	
	2014-2016			9,66	89,69	

		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 409 504,64	63,43	958 585,00	43,14	2 222 215,54
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	292 785,07	26,90	292 785,00	26,90	1 088 235,29
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	475 955,00	24,09	328 623,07	16,64	1 975 440,00
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	6 112 469,00	27,57	5 566 154,78	25,10	22 173 036,47
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 540 625,47	32,32	31 773 345,58	31,56	100 689 243,84
M11	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	165 339 959,94	90,91	156 827 418,53	86,23	181 869 677,33
M12	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 004 876,10	73,53	13 427 737,49	70,50	19 047 581,33
M13	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	322 550 786,74	84,91	321 367 597,23	84,60	379 889 066,67
M15	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 010 380,94	79,29	977 036,42	76,67	1 274 332,00
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	67 554,00	8,99	67 553,42	8,99	751 834,59
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	543 804 896,90	76,49	531 586 836,52	74,77	710 980 663,06

5C tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T16. Bendros investicijos į atsinaujinančiosios energijos gamybą (EUR) (5C tikslinė sritis)		2014-2019	2 637 288,00	7,76	2 637 288,00	7,76	34 003 815,77
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					45 882,35
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					3 002 566,22
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 136 993,00	84,15	731 641,35	4,36	16 799 210,59
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 136 993,00	71,23	731 641,35	3,69	19 847 659,16

5D tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T18. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis (5D tikslinė sritis)		2014-2019			2,21	38,02	5,81
		2014-2018			2,11	36,30	
		2014-2017			0,86	14,80	
		2014-2016			1,25	21,51	
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	510 074,00	62,28	185 580,00	22,66	819 031,76
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	473 785,71	43,12	473 786,00	43,12	1 098 823,53
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	3 508 363,58	15,03	3 440 664,61	14,74	23 348 212,08
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					1 503 669,18
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 492 223,29	16,78	4 100 030,61	15,32	26 769 736,55

5E tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T19. Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis (5E tikslinė sritis)		2014-2019			2,40	212,78	1,13
		2014-2018			1,85	164,02	
		2014-2017			1,01	89,55	
		2014-2016			0,51	45,22	
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	2 793,21	2,03	2 794,00	2,03	137 647,06
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	35 321 341,57	50,25	26 626 258,66	37,88	70 292 508,00
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 478 324,74	28,06	4 380 303,63	27,44	15 961 686,75
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	39 802 459,52	46,07	31 009 356,29	35,89	86 391 841,81

6A tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T20. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (6A tikslinė sritis)		2014-2019			273,00	13,28	2 055,00
		2014-2018			53,00	2,58	
		2014-2017			7,00	0,34	
		2014-2016					
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	244 199,00	8,32	88 704,00	3,02	2 936 678,82
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					211 764,70
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 154 905,00	33,16	9 316 276,02	9,61	96 959 324,71
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 399 104,00	32,36	9 404 980,02	9,39	100 107 768,23

6B tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T23. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (LEADER) (6B tikslinė sritis)		2014-2019			164,00	17,08	960,00
		2014-2018			6,00	0,63	
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
T22. Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)		2014-2019			25,62	179,64	14,26
		2014-2018			11,28	79,09	
		2014-2017			6,56	46,00	
		2014-2016			0,25	1,75	
		2014-2015			0,01	0,07	
T21. Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)		2014-2019			102,28	102,28	100,00
		2014-2018			102,29	102,29	
		2014-2017			102,29	102,29	
		2014-2016			102,29	102,29	
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M07	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	63 051 694,76	80,54	48 821 899,79	62,36	78 290 741,65
M19	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	110 163 991,15	96,75	21 687 916,57	19,05	113 865 052,23
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	173 215 685,91	90,14	70 509 816,36	36,69	192 155 793,88

6C tikslinė sritis							
Tikslo rodiklio pavadinimas		Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
T24. Kaimo gyventojų, kurie naudojami naujomis ar geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra (IRT), procentinė dalis (6C tikslinė sritis)		2014-2019			4,09	215,08	1,90
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
Priemonė	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
M07	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 431 200,00	100,00	4 424 049,20	99,84	4 431 199,99
Iš viso	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 431 200,00	100,00	4 424 049,20	99,84	4 431 199,99

1.c) Pagrindinė informacija apie KPP įgyvendinimą, remiantis a ir b punktuose pateiktais duomenimis, pagal tikslinę sritį

1 prioritetas. Žinių perdavimo ir inovacijų žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinimas

Programos **pirmasis prioritetas (P1)** yra skirtas **žinių perdavimui ir inovacijoms** žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinti. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **1A: inovacijų skatinimas**, bendradarbiavimas ir žinių bazės vystymas kaimo vietovėse;
- **1B: žemės ūkio, maisto produktų gamybos bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimas**, taip pat siekiant geresnio aplinkosaugos valdymo ir aplinkosauginio veiksmingumo;
- **1C: mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo** žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimas.

Šis prioritetas yra įgyvendinamas per 2-6 prioritetus horizontaliai. P1 tikslinėms sritims skirtas finansavimas ir tikslo bei produkto rodiklių reikšmės yra lygios priemonių M01, M02 ir M16 pasiekimų, įgyvendinant vertikalius prioritetus (P2-P6), sumai.

2014–2019 m. parama buvo patvirtinta ir išmokėta pagal visas tris prie 1 prioriteto prisidedančias priemones. Iki 2019 m. pabaigos įgyvendinta 40 projektų, susijusių su profesiniu mokymu (9 projektais daugiau lyginant su 2018 m.). Šiuose projektuose iš viso dalyvavo 14 329 mokymų dalyviai. Pagal M02 priemonę teikiama konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 5 288 paramos gavėjai, kurių didžioji dalis buvo konsultuojami agrarinės aplinkosaugos srities klausimais. 2019 m. pagal šią priemonę buvo išmokėta 1,9 mln. Eur, t. y. 42 proc. visos priemonei skirtos sumos. 2019 m. buvo užbaigtas 1 projektas, kuriuo remia Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) veiklos grupė ir jos veikla. Be to, 2019 m. įgyvendinta 12 kitų bendradarbiavimo projektų.

Parama inovacijų skatinimui (1A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 1A tikslinės srities įgyvendinimo turi prisidėti trys priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.2 „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M16 „Bendradarbiavimas“ visos trys veiklos sritys – 16.1. „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“, 16.3. „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 16.4. „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

2019 m. pabaigoje parama buvo išmokama pagal visas tris prie 1A tikslinės srities prisidedančias priemones. Apibendrinant, patvirtina parama siekia 38 proc. visos tikslinei sričiai skirtos paramos, o išmokėta – 16 proc.

1A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“

1A TS	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama	Išmokėta parama	Skirta parama	Įgyvendinim o lygis, proc.
----------	------------------	-----------	-----------------------	--------------------	------------------	-------------------------------

		2014–2019 m., Eur	2014–2019 m., Eur*	2014–2020 m., Eur		
T1. Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis (1A tikslinė sritis)	M01	7 668 929	3 906 405	18 995 817	21%	
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	1 941 146	1 941 145	4 588 235	42%
0,45%	2,18%	M16	7 925 054	3 630 083	22 218 728	16%

Aukščiausias įgyvendinimo lygis buvo pasiektas pagal priemonę M02, skirtą ūkininkų, žemės ir miškų valdytojų bei MVĮ konsultavimui. Pagal šią priemonę jau išmokėti 42 proc. skirtos paramos. Lyginant su 2018 m. padaryta reikšminga pažanga (2018 m. pabaigoje priemonės įgyvendinimo lygis siekė 27 proc.). Įgyvendinant šią priemonę keitėsi paramos gavėjų atrankos principai – nebereikia konsultavimo institucijų atrinkti viešųjų pirkimų būdu. Jos atrankamos ŽŪM nustatyta tvarka. Įvertinus pateiktas paraiškas, konsultavimo paslaugų teikėjais buvo patvirtintos dvi įmonės – VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba ir UAB „ART21“. Taip pat buvo pailgintas paslaugų gavimo terminas kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ, kurios buvo patvirtintos tinkamos gauti konsultacijas 2016-2018 m., bet jų negavo, nes neatsirado tinkamo konsultavimo paslaugų tiekėjo bei tikslintas MVĮ apibrėžimas. 2019 gruodžio mėn. 10 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-686 buvo 12 mėnesių pratęstas Taisyklėse nustatytas konsultavimo paslaugų gavimo terminas, kadangi pasibaigus sutarčiai su LŽŪKT kelis mėnesius konsultavimo paslaugos nebuvo teikiamos. 2019 m. pab. buvo likę 1078 asmenys, kurie buvo patvirtinti tinkamais pagalbos gavėjais, ir jiems buvo likusi nepanaudota apie 500 tūkst. Eur suma ir atitinkamai apie 10 000 valandų konsultavimo paslaugų. Ateityje konsultavimo paslaugos turėtų vykti sklandžiau, kadangi paslaugų tiekėjai paslaugas teiks 36 mėn. nuo sutarties pasirašymo datos.

Priemonei M01 patvirtintos paramos dalis siekė 40 proc., išmokėtos – 21 proc. visam laikotarpiui skirtos paramos. Vertinant patvirtintos paramos dalį, mažiausias įgyvendinimo lygis yra pagal priemonę M16, skirtą bendradarbiavimui skatinti. Pagal šią priemonę patvirtinta 36 proc., tačiau išmokėta tik 16 proc. visam laikotarpiui skirtos paramos.

Siekiant atspindėti inovacijų skatinimo, bendradarbiavimo ir žinių plėtros priemonių įgyvendinimą (1A TS), numatytas tikslo rodiklis T1 „Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis“, kuris yra susietas su M01, M02 ir M16 priemonių rodikliu „Visos viešosios išlaidos“.

2014–2019 m. šių trijų priemonių visų viešųjų išlaidų suma (kuri skaičiuojama pagal baigtiems projektams išmokėtas lėšas) siekė beveik 9,5 mln. Eur. Visos planuojamos KPP viešosios išlaidos yra 2,101 mln. Eur. Taigi iki 2019 m. pabaigos pasiekta tikslo rodiklio reikšmė buvo 0,45 proc. Lyginant su 2023 m. suplanuota reikšme, pasiekta 20,6 proc. suplanuoto tikslo. Tai rodo, kad įgyvendinimo pažanga pagal šią TS yra ribota.

Iki 2019 m. pabaigos pagal prie 1A TS prisidedančią M01 priemonę buvo baigtas 41 veiksmas, kuriais prisidedama prie parodomųjų projektų ir informavimo veiklos. Visos viešosios išlaidos šiems projektams siekė 3,9 mln. Eur ir sudarė 21 proc. visų skirtų lėšų. Nuo 2019 m. keitėsi parodomųjų projektų ir informavimo veiklos tiesioginių ir netiesioginių išlaidų kompensavimo tvarka – nustatoma maksimali finansavimo suma netiesioginėms išlaidoms ir įvedamas lektorių darbo valandos įkainis. Tikėtina, kad šie

pokyčiai turėtų paskatinti priemonės įgyvendinimą sulaukiant daugiau paraiškų dėl sumažėjusios administracinės naštos.

Papildomai prie 1A tikslinės srities įgyvendinimo prisidėjo priemonės M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ įgyvendinimas. 2019 m. šiems projektams buvo išmokėta kiek daugiau nei 1,9 mln. Eur, o tai sudaro beveik 42 proc. visų skirtų lėšų. Iš viso konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 5 288 paramos gavėjai – ūkininkai, jaunieji ūkininkai ir kiti žemės valdytojai. Daugiausia – daugiau nei 2 tūkst. paramos gavėjų – pasinaudojo konsultavimo paslaugomis agrarinės aplinkosaugos srities klausimais, t. y. konsultacijomis, prisidedančiomis prie 4 prioriteto įgyvendinimo. 1 357 paramos gavėjų konsultavosi 2A tikslinės srities „Visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą“ įgyvendinimo klausimais. Taip pat reikšmingas skaičius – 5D tikslinės srities įgyvendinimo klausimu (šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimo – 955 paramos gavėjai). Konsultacijos vangiai vyksta pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimo srityje bei anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje skatinimo srityje, t. y., tose tikslinėse srityse, kurių įgyvendinimo pažanga pagal tų prioritetų priemones yra ribota.

Pagal 1A tikslinę sritį numatyti du specifiniai Programos rodikliai, matuojantys suorganizuotų renginių ir dalyvių renginiuose skaičių. Pagal M01 1.2 veiklos sritį buvo suorganizuoti 383 renginiai, kuriuose dalyvavo 3 339 asmenys. Specifinių rodiklių pažanga ribota, nes SO01.1 įgyvendinimo lygis tik 11 proc., o SO1.2 – 8 proc.

1A tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019 m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.2. „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“	SO01.1. Suorganizuotų renginių skaičius (M01.2)	383	3 400	11,35%
	SO01.2. Dalyvių renginiuose skaičius (M01.2)	3 339	41 000	8,14%

Parama ryšių stiprinimui (1B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 1B tikslinės srities įgyvendinimo prisideda viena priemonė:

- M16 „Bendradarbiavimas“ – visos trys veiklos sritys: 16.1. „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“, 16.3. „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 16.4. „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“.

Iki 2019 m. pabaigos pagal priemonę **M16 pavirtintos paramos** dalis siekė 36 proc. o **išmokėtos** – 16 proc. visam laikotarpiui skirtos paramos.

1B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“

1B TS	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.
	T2. Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 35 straipsnis) (grupės, klasteriai / tinklai, bandomieji projektai ir kt.) (1B tikslinė sritis)	M16	7 925 054	3 630 083	22 218 728	16%
	2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.				
	25	125				

Siekiant skatinti žemės ūkio, maisto produktų gamybos bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimą (1B TS), numatytas **tikslo rodiklis** T2 „Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius“, kuris yra susietas su priemonės M16 produkto rodikliais „Remtinų EIP veiklos grupių skaičius“ ir „Kitų bendradarbiavimo veiksmų skaičius“. 2017 m. rodiklio pasiekimas buvo 0, tačiau buvo patvirtinti 11 projektų. 2018 m. pabaigoje buvo įgyvendinta 15 bendradarbiavimo veiksmų ir pasiekta 12 proc. tikslo (125 bendradarbiavimo veiksmai). 2019 m. pabaigoje bendradarbiavimo veiksmų skaičius buvo 25 ir buvo pasiekta 20 proc. tikslo.

Iki 2019 m. pabaigos įgyvendinant priemonę M16 buvo įgyvendinta 13 bendradarbiavimo veiksmų, kuriais paremta EIP veiklos grupių veikla bei įgyvendinta 12 kitų bendradarbiavimo veiksmų iš kurių 11 projektų buvo įgyvendinti pagal 16.3 veiklos sritį „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ ir 1 pagal 16.4 veiklos sritį „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“. Apibendrinus, iki 2019 m. pabaigos pasiekta 20 proc. 2023 m. tikslo ir pažanga laikoma ribota.

Iki 2019 m. pab. įgyvendinant priemonės M16 veiklos sritį 16.1 „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ buvo įgyvendinta 13 veiklų, kuriomis remiamos EIP veiklos grupės ir jų veikla. Iki 2019 m. pabaigos buvo užbaigtas 1 EIP veiklos grupės projektas „Konkurencingas ūkis“, kurį įgyvendino Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademija kartu su 11 partnerių.

2019 m. keitėsi 16.1 veiklos srities įgyvendinimo taisyklės, pagal kurias keitėsi šios veiklos srities tiesioginių ir netiesioginių išlaidų kompensavimo tvarka. Buvo nustatyta maksimali finansavimo suma netiesioginėms išlaidoms ir įvedamas mokslininkų ir konsultantų darbo valandos įkainis.

Įgyvendinant veiklos sritį 16.3, skirtą smulkių ūkių subjektų bendradarbiavimui, 2019 m. buvo įgyvendinta 11 bendradarbiavimo projektų, iš kurių 9 prisideda prie 2A TS, 1 prie 3A TS ir 1 prie 4 prioriteto. Remiantis papildomais ŽŪM duomenimis, dar 20 projektų yra įgyvendinama (projektų įgyvendinimas nepasibaigęs). 2019 m. 16.3 veiklos įgyvendinimas vyko gana sklandžiai, gauta daugiausia paraiškų (48 vnt.) nuo veiklos srities įgyvendinimo pradžios 2016 m., (kuomet buvo 2 paraiškos, 2017 m. – 11 paraiškų, 2018 m. – 33). 2019 m. gauta daugiau paraiškų nei skirta lėšų, o tai rodo didelį priemonės veiklos srities populiarumą. Pastaraisiais metais išaugęs priemonės veiklos srities populiarumas buvo sąlygotas palankaus paramos dydžio nustatymu ir gavimo sąlygų supaprastinimu.

Pagal veiklos sritį 16.4 „Parama trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų skatinimui vietos lygmeniu“ 2014–2019 m. buvo įgyvendintas 1 projektas. 2019 m. buvo gauta 16 paraiškų, 10 iš jų buvo patvirtintos ir pasirašytos sutartys. 2014–2019 m. 6 žemės ūkio valdos dalyvavo trumpų tiekimo grandinių schemose. Siekiant pagerinti šios veiklos srities įgyvendinimą, 2019 m. buvo supaprastintos paramos gavimo taisyklės bei praplėstas galimų partnerių sąrašas (įtraukiant viešuosius juridinius asmenis) bei tinkamų išlaidų sąrašas. Tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažintos einamosios projekto įgyvendinimo išlaidos – pardavėjų darbo užmokestis, prekyvietės nuoma, transportavimo išlaidos. Taip pat veiklos sričiai buvo skirta ypatingai daug viešinimo. Dėl šių priežasčių jaučiamas veiklos srities įgyvendinimo masto padidėjimas.

Parama mokymosi visą gyvenimą skatinimui (1C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 1C tikslinės srities įgyvendinimo turi prisidėti dvi priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“.

Iki 2019 m. pabaigos pagal abi priemones M01 ir M02, skirtas žinių perdavimui, informavimui ir konsultavimui, **pavirtintos paramos** dalis siekė 41 proc., o **išmokėtos** – 25 proc. visam laikotarpiui skirtos paramos.

1C tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P1 „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“							
1C TS	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta	Išmokėta	Skirta	Įgyvendinimo lygis, proc.
				parama 2014–2019 m., Eur	parama 2014–2019 m., Eur	parama 2014–2020 m., Eur	
	T3. Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius (1C tikslinė sritis)		M01	7 668 929	3 906 405	18 995 817	21%
	2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	1 941 146	1 941 146	4 588 235	42%
	14 329	149 900					

Siekiant skatinti mokymąsi visą gyvenimą (1C TS), numatytas **tikslo rodiklis** T3 „Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius“, kuris yra susietas su priemone M01 produkto rodikliu „Mokymų dalyvių skaičius“. Iki 2019 m. pabaigos bendras mokymuose dalyvavusiųjų skaičius buvo 14 329, kuris sudaro 9,6 proc. 2023 m. numatyto tikslo. Lyginant su 2018 m. pažangos ataskaitos duomenimis, mokymų dalyvių skaičius išaugo 8 161. Visgi bendras įgyvendinimo lygis išlieka žemas.

Veiklos srities įgyvendinimo pažangą 2019 m. atspindi ne tik mokymų dalyvių skaičius, kuris išaugo beveik 2 kartus, bet labiau tai, kad įgyvendinta 40 projektų. 2017 m. pabaigoje buvo įgyvendinti tik 2 projektai, o 2018 m. pabaigoje 31 projektas. Taip pat gana reikšmingai padidėjo mokymų dienų skaičius. 2014–2019 m. laikotarpiu mokymų dienų skaičius pagal šią veiklos sritį siekia 1 924 dieną, t. y. 161

diena daugiau nei buvo 2018 m. pabaigoje. Daugiausia mokymų buvo organizuota ūkių veiklos rezultatų gerinimui, modernizavimui bei restruktūrizavimui (prisidedanti prie 2A tikslinės srities įgyvendinimo) bei – agrarinės aplinkosaugos klausimams (prisidedanti prie 4 prioriteto įgyvendinimo). Nuo 2019 m. išlaidos kompensuojamos pagal nustatytą mokymo valandos vienam besimokančiam asmeniui įkainį (7,43 Eur/val.), todėl nebelieka tinkamų finansuoti išlaidų ir supaprastinimas projektų įgyvendinimas ir jų administravimas.

2 prioritetas. Žemės ūkio konkurencingumas ir tvarus miškų valdymas

Programos **antras prioritetas (P2)** yra skirtas ūkių perspektyvumui ir visų tipų **žemės ūkio veiklos konkurencingumui** visuose regionuose **didinti**, taip pat **inovacinėms ūkių technologijoms ir tvariam miškų valdymui skatinti**. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **2A:** visų ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų **ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui** sudarymas, visų pirma siekiant intensyvuoti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą;
- **2B:** palankesnių sąlygų sudarymas reikiamos kvalifikacijos ūkininkams **pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje** ir visų pirma kartų kaitos palengvinimui;
- **2C:** **miškininkystės ekonominės vertės didinimas ir miško plotų plėtra.**

2014–2019 m. iš viso buvo paremtos 3 985 žemės ūkio valdos, iš kurių 3 279 įgyvendino investicijų į ūkių restruktūrizavimą ir modernizavimą projektus, o 706 – jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektus. Taip pat buvo paremti 2 611 smulkūs ūkiai, siekiant jiems sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje. Be to, buvo vykdomos investicijos į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą. Šioje srityje buvo įgyvendinami 218 žemės ūkio vandentvarkos projektų (iš kurių 215 užbaigti), kurių įgyvendinimui išmokėta 62 mln. Eur. Taip pat buvo įgyvendinta 17 projektų, kurie skirti miškų infrastruktūrai gerinti, o jiems išmokėtos paramos suma siekė 1,3 mln. Eur. Pagal antrąjį prioritetą parama taip pat buvo skirta ir miško kirtimo, apvalios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimui, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymui. Šioje srityje iki 2019 m. pabaigos buvo įgyvendinti 74 projektai, kuriems išmokėtų lėšų suma sudarė 4 mln. Eur.

2014–2019 m. pagal antrąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė beveik 534 mln. Eur ir sudarė 83 proc. nuo visam programavimo laikotarpiui šio prioriteto įgyvendinimui skirtos lėšų sumos [žr. 1 išnašą]. Iki 2019 m. pabaigos pagal antrąjį prioritetą išmokėtos paramos suma siekė 403 mln. Eur ir sudarė 63 proc. visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos, kuri lyginant su 2018 m. padidėjo 6 procentiniais punktais.

Parama ūkių modernizavimui (2A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2A tikslinės srities, kuria siekiama gerinti ūkių ekonominės veiklos rezultatus ir sudaryti palankesnes sąlygas ūkių restruktūrizavimui bei modernizavimui (intensyvesniam dalyvavimui rinkoje bei žemės ūkio įvairinimui), įgyvendinimo turi prisidėti penkios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ bei 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ ir veiklos sritys 4.3 „Parama investicijoms į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą“ veiklos 4.3.1. „Parama žemės

konsolidacijai“ ir 4.3.2 „Parama žemės ūkio vandentvarkai“;

- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiesiems ūkiams“;
- M16 „Bendradarbiavimas“.

Iki 2019 m. pabaigos paramos **lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos** pagal visas 2A tikslinės srities priemones.

2A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“

2A	Tiksliniai rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.	
TS	T4. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ir modernizavimą, procentinė dalis	M01	4 364 181	2 079 714	5 948 293	35%	
	(2A tikslinė sritis)						
	2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.					
	1,64%	2,56%	M02	791 993	791 993	1 031 176	76,8%
			M04	424 510 906	339 901 725	485 348 621	71%
			M06	31 654 116	17 387 435	49 876 047	34,8%
			M16	6 473 130	3 292 150	12 378 426	10,2%

Pagal visas priemones patvirtinta parama siekė beveik 467,8 mln. Eur ir sudarė 84,4 proc. visos šiai tikslinei sričiai skirtos paramos sumos ir buvo 18 proc. didesnė nei 2018 m. pabaigoje patvirtinta parama [žr. 2 išnašą]. 2019 m., lyginant su 2018 m., reikšmingai – 58,8 mln. Eur išaugo patvirtinta parama pagal priemonę M04 „Investicijos į materialųjį turtą“. Taip pat reikšmingai – kiek daugiau nei 10 mln. Eur išaugo patvirtinta parama pagal priemonę M06 „Ūkio ir verslo plėtra“. 2019 m. šioms priemonėms buvo padidinta 2014-2020 m. skiriama parama, atitinkamai beveik 12 mln. Eur ir 18 mln. Eur.

Išmokėta parama siekė beveik 363,5 mln. Eur, o tai sudarė 65,5 proc. šiai tikslinei sričiai Programoje skirtos paramos. Daugiausia paramos buvo išmokėta pagal priemonę M04 (beveik 340 mln. Eur) – 70 proc. skirtos paramos (nepaisant 2019 m. padidintos 2014–2020 m. bendros skiriamos paramos, nuo praėjusių metų įgyvendinimo lygis išaugo 6 procentiniais punktais). Didžiausias įgyvendinimo lygis (76,8 proc.) pasiektas pagal M02 priemonę „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“. Įgyvendinimo lygis (34,9 proc.) pasiektas pagal M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ yra 9 proc. punktais mažesnis nei 2018 m., tačiau būtina atsižvelgti į tai, kad 2019 m. buvo padidinta 2014–2020 m. skiriama suma. Mažiausias įgyvendinimo lygis (26,6 proc.) pasiektas pagal M16.

Ūkių modernizavimo (2A TS) mastui atspindėti vadovaujamosi **tikslo rodikliu** T4 „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ir modernizavimą, procentinė dalis“, kuris susietas su priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio

valdas“ produkto rodikliu „Valdų, gaunančių žemės ūkio valdoms skirtą paramą investicijoms, skaičius“.

2014–2019 m. iš viso buvo modernizuotos 3 279 žemės ūkio valdos, t. y. šių valdų modernizavimo paramos projektai buvo baigti įgyvendinti. Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, iš viso Lietuvoje buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos, todėl iki 2019 m. pabaigos paramą gavusių valdų procentinė dalis sudarė 1,64 proc. visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų. 2014–2019 m. buvo pasiekta 64 proc. suplanuotos rodiklio reikšmės – lyginant su 2018 m., rodiklis padidėjo 7 procentiniais punktais. Reikia atkreipti dėmesį, kad 2014–2019 m. papildomai paramą investicijoms į ūkių restruktūrizavimą gavo 2 611 smulkieji ūkiai (įgyvendinti verslo planai) pagal M06 priemonės veiklos sritį 6.3 „Parama smulkiesiems ūkiams“, kurie nėra įskaičiuojami į tikslo rodiklio pasiekimą.

2014–2019 m. laikotarpiu pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžių įgijimui“ buvo įgyvendinta 12 veiksmų (projektai), tačiau 2019 m. tik 3 iš jų, o didžioji dalis – 8 – per 2018 m. Įgyvendinant šiuos veiksmus buvo vedami mokymai, kuriems skirtų dienų skaičius išaugo nuo 74 (2018 m.) iki 656 (2019 m.). Dalyvių skaičius nuo 563 išaugo iki 4 529. Lyginant su Programoje numatytais tikslais, šios priemonės produkto rodiklių įgyvendinimo lygis yra gana ribotas (ypač vertinant mokymų dalyvių skaičių), tačiau 2019 m. matoma žymi teigiama augimo tendencija.

Jau iki 2018 m. pabaigos M02 priemonės produkto rodiklio įgyvendinimo lygis stipriai išaugo, pasiekdamas 150 proc. numatyto tikslo, nes konsultavimo paslaugomis pasinaudojo net 1 126 paramos gavėjai. Iki 2019 m. pabaigos pasinaudojusių konsultavimo paslaugomis skaičius išaugo iki 1 357, o įgyvendinimo lygis siekė beveik 181 proc. Atitinkamai padidėjo ir viešosios išlaidos – nuo 444,5 tūkst. Eur iki 792 tūkst. Eur.

Pastebimai didesni pasiekimai įgyvendinant M04 ir M06 priemonių rodiklius. Iki 2019 m. pabaigos pagal M04 priemonės veiklos sritį 4.1 projektus įgyvendino 3 279 žemės ūkio valdos (rodiklio įgyvendinimo lygis siekia 64,2 proc.). Bendros viešosios išlaidos ūkių modernizavimo projektams sudarė 276 mln. Eur (įgyvendinimo lygis siekia 70,3 proc.). Apibendrinus, šios veiklos srities įgyvendinimas vyksta sklandžiai. Veiklos sritis tarp pareiškėjų yra labai populiarė – pateiktų paraiškų skaičius nuolat viršija kvietimui skirtą lėšų biudžetą, o tai rodo, kad didelį paramos poreikį investicijoms vykdyti. Kadangi priemonė populiarė, 2019 m. atliktas KPP pakeitimas, kuriuo 4.1 veiklai skirtos lėšos perskirstytos tarp įgyvendinamų tikslinių sričių – į 2A tikslinę sritį perskirstyti 38,53 mln. Eur iš 3A ir 3 mln. Eur iš 5C tikslinių sričių.

Pagal M04 priemonę (veiklos sritį 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“) buvo įgyvendinami 3 projektai, kurie iki 2018 m. pabaigos jau buvo užbaigti. 2019 m. projektai pagal šią veiklos sritį įgyvendinami nebuvo.

2014–2019 m. pagal M04 priemonę (veiklos sritį 4.3 „Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą“) buvo įgyvendinti 226 projektai. Didžioji dalis projektų buvo skirti žemės ūkio vandentvarkos (218), likę (8) – žemės konsolidacijos gerinimui. Viešosios išlaidos investicijoms į šiuos infrastruktūros projektus sudarė daugiau nei 62,6 mln. Eur. Projektų, susijusių su žemės konsolidacijos gerinimu įgyvendinimas ir paramos išmokėjimas buvo baigtas dar 2017 m. Parama žemės ūkio vandentvarkai (pavyzdžiui, lauko drenažo inžinerinės infrastruktūros atnaujinimui, lauko drenažo sistemų pritaikymui joms keliamiems aplinkosauginiams reikalavimams ir kt.) buvo viena populiariausių paramos priemonių ankstesniu finansiniu laikotarpiu ir tokia išliko dabartiniu (2014–2020 m.) finansiniu laikotarpiu. Didelis paramos intensyvumas (80 proc.), skiriama paramos suma (300 tūkst. Eur ar 600 tūkst. Eur, kai rekonstruojami polderiai), ir galimybė ES

lėšomis pagerinti dirbamos žemės agrarinę būklę priemonę daro patrauklią pareiškėjams.

Įgyvendinant M04 priemonės projektus, be viešosios paramos taip pat buvo investuojamos ir privačios lėšos – bendra investuotų lėšų suma siekė 622,7 mln. Eur ir ji yra 1,83 karto didesnė nei viešųjų lėšų suma [žr. 3 išnašą] (tai rodo, kad investuotas 1 Eur paramos tiesiogiai pritraukė 0,83 Eur privačių investicijų). Visgi tai nėra priemonės poveikis investicijų pritraukimui, nes jei šie projektai būtų neįgyvendinami, tikėtina, kad tos lėšos būtų kažkur kitur investuojamos. Siekiant nustatyti grynąjį priemonės poveikį tikslinga atlikti ekonometrinį modeliavimą arba kontrafaktinį poveikio vertinimą.

2014–2019 m. parama pagal 2014–2020 m. priemonės M06 veiklos sritį 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“ buvo patvirtinta 2 611 smulkiųjų ūkių, o įgyvendinimo lygis siekė 52,2 proc. Lyginant su 2018 m. įgyvendinimo lygis sumažėjo kiek daugiau nei 10 proc. punktų, nes 2019 m. buvo padidinta 2023 m. siektina reikšmė nuo 3 780 iki 4 973. Smulkiųjų ūkių projektams išmokėtos viešosios išlaidos siekė 17,4 mln. Eur paramos (pasiekimo lygis – 34,9 proc.), iš kurių 13,8 mln. Eur buvo skirta pagal 2014–2020 m. KPP paramą gavusiems smulkiems ūkiams, o 3,6 mln. Eur – tęstiniais 2007–2013 m. įsipareigojimams pagal priemonę „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ vykdyti. Lyginant su 2018 m., pasiekimo lygis sumažėjo 9 proc. punktais, nes 2019 m. 18 mln. Eur buvo padidinta 2023 m. siektina reikšmė nuo 31 876 047 Eur iki 49 876 047 Eur. Bendra investicijų suma, kurią paramos gavėjai nurodo pateikdami galutinius mokėjimo prašymus, siekė kiek daugiau nei 18,2 mln. Eur, o tai reiškia, kad nors parama smulkiems ūkiams teikiama kaip išmoka (15 tūkst. Eur), paramos gavėjai prie projektų įgyvendinimo (atlikdami projekte numatytas investicijas) prisidėjo ir nuosavomis lėšomis (bendra investicijų suma buvo 5 proc. didesnė nei viešosios išlaidos paramos pagal 2014–2020 m. KPP gavėjams).

Pagal M16 priemonę 2014–2019 m. buvo paremta 13 EIP bendradarbiavimo operacijų, ir 9 projektai, kuriais skatinamas smulkiųjų ūkių bendradarbiavimas. Jiems išmokėtų viešųjų lėšų suma sudarė 26,6 proc. skirtos paramos.

2A tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019 m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
	SO03. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, dalis pagal ūkio valdytojo amžių – iki 40 metų amžiaus (imtinai), proc. (M04.1)	59,2	40	148%
M04 „Investicijos į materialųjį turtą“	SO2.5. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M04.1)	1 505	2 044	73,6%
veiklos sritis 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“	SO2.4. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M04.1)	108	76	142,1%
	SO2.1. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M04.1)	2 021	2 913	69,4%
	SO2.2. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M04.1)	22	51	43,1%
	SO2.3. Ūkių, gavusių paramą investicijoms į	66	26	253,8%

	žemės ūkio valdas, skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M04.1)			
	SO05. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių dalis pagal ūkio valdytojo amžių – iki 40 metų (imtinai), proc. (M06.3)	59,6	40	149%
	SO04.5. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M06.3)	289	2 210	13%
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“	SO04.4. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M06.3)	42	92	46%
	SO04.1. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M06.3)	213+334 (mišrūs)	2 500	21,88%
	SO04.2. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M06.3)	7	66	11%
	SO04.3. Paramą verslui pradėti gavusių smulkių ūkių skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M06.3)	52	105	11%

Remiantis specifinių rodiklių pasiekimais galima teigti, kad iki 2019 m. pabaigos jaunųjų ūkininkų, pasinaudojusių parama investicijoms į žemės ūkio valdas ir investicijoms verslui pradėti, dalis buvo didesnė nei planuota programoje – sudarė 59,2 proc. ir 59,6 proc. šių veiklos sričių paramos gavėjų, o buvo planuota, kad jų dalis sieks mažiau nei pusę (40 proc.). Vertinant paramos gavėjų pasiskirstymą pagal sektorius, matyti, kad pagal 4.1 veiklos sritį mažesniu mastu nei planuota įgyvendinami sodininkystės sektoriaus investiciniai projektai, o pagal 6.3 veiklos sritį – augalininkystės, sodininkystės, uogininkystės ir gyvulininkystės ūkių investiciniai projektai.

Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui (2B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2B tikslinės srities, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas reikiamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje ir palengvinti kartų kaitą, įgyvendinimo turi prisidėti trys priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“.

Iki 2019 m. pabaigos paramos **lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos** pagal visas tris prie 2B tikslinės srities prisidedančias priemones.

2B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat

skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“

2B	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama	Išmokėta parama	Skirta parama	Įgyvendinimo lygis, proc.
				2014–2019 m., Eur	2014–2019 m., Eur	2014–2020 m., Eur	
TS	T5. Žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)		M01	161 436	84 229	798 529	11%
	2014–2019m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	168 171	168 171	488 235	34%
	0,35%	0,70%	M06	55 777 732	33 931 553	64 705 882	52%

Patvirtintos paramos suma siekė 56,9 mln. Eur ir tai sudarė 86 proc. šios tikslinės srities įgyvendinimui skirtos paramos sumos. Pagal priemonių M01 ir M02 veiklos sritis, prisidedančias prie 2B tikslinės srities, patvirtintos paramos suma siekė daugiau nei penktadalį joms skirtos paramos. Didžiausia paramos suma (56,6 mln. Eur) buvo patvirtinta pagal priemonės M06 veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“. Šios veiklos srities patvirtintos paramos suma siekia 86 proc. visam laikotarpiui skirtos paramos sumos. Pagal šią veiklos sritį išmokėta paramos suma siekia 33,9 mln. Eur ir sudaro 52 proc. viso programavimo laikotarpiui skirtos finansavimo.

Siekiant atspindėti paramos jauniems ūkininkams įgyvendinimą, 2B tikslinei sričiai buvo numatytas **tikslo rodiklis T5** „Žemės ūkio valdų, parengusių pagal Programą remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jauniems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)“ ir jis susietas su priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ produkto rodikliu „Paramos gavėjų (valdų), gaunančių jauniems ūkininkams skirtą paramą verslui pradėti, skaičius“.

2014–2019 m. jaunųjų ūkininkų, gavusių paramą verslui pradėti ir jau įgyvendinusių projektus, skaičius siekė 706. Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, iš viso Lietuvoje buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos. Taigi, 2019 m. žemės ūkio valdų, gavusių jauniems ūkininkams skirtų investicijų, procentinė dalis sudarė 0,35 proc. visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų, o tai reiškia, jog 2014–2019 m. periodu buvo pasiekta 50 proc. suplanuotos rodiklio reikšmės.

M01 priemonės veiklos sričiai 1.1 buvo patvirtinta 161 436 Eur parama, kuri šiuo metu yra naudojama įgyvendinant 2 profesinių mokymų jauniems ūkininkams projektus. 2014–2019 m. mokymų dalyvių skaičius siekė 1 687, o įgyvendinimo lygis tik 10 proc. Pagal priemonę M02 patvirtintą paramą (kuri siekia 34 proc. tikslo) konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 480 jaunieji ūkininkai, kas lėmė Programoje numatyto įgyvendinimo lygio tikslo pasiekimą (139,1 proc.). Programoje užsibrėžtas 2023 m. tikslas (345 konsultavimo paslaugomis pasinaudoję paramos gavėjai) jau buvo pasiektas 2018 m. (432 paramos gavėjai pasinaudojo konsultavimo paslaugomis).

Kaip minėta anksčiau, investicinę paramą verslui pradėti pagal priemonę M06 gavo 706 jaunas ūkininkas. Visos viešosios išlaidos įgyvendintiems projektams siekė beveik 34 mln. Eur, o bendrosios investicijos buvo 10 proc. didesnės ir siekė 37,6 mln. Eur. Didesnės bendrosios investicijos rodo, kad dalis jaunųjų ūkininkų prie projektų įgyvendinimo prisidėjo ir nuosavomis lėšomis, nepaisant to, kad jaunųjų ūkininkų įsikūrimo projektui įgyvendinti mokama vienodo dydžio išmoka (40 tūkst. Eur). Įgyvendinant projektus pastaraisiais metais jaunieji ūkininkai investavo į naujos žemės ūkio technikos

(pvz. frontaliųjų krautuvų, kultivatorių, purkštuvų) įsigijimą, ūkinių gyvūnų (mėsinių galvijų, danielių, avių, telyčių) įsigijimą, daugiamečių augalų (braškių daigų, aviečių, šaltalankių sodinukų ir t.t.) įsigijimą, taip pat investuota į infrastruktūros kūrimą ir statybą (aptvarų įrengimą, angarų statybas ir t.t.)

Pagal 2B tikslinę sritį buvo numatyti penki specifiniai Programos rodikliai, matuojantys paramą pagal priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ gavusių ūkių skaičių pagal sektorius (augalininkystės, daržininkystės, gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės).

2B tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019 m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.1 „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“	SO06.5. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – augalininkystės ūkių (M06.1)	85	556	15,3%
	SO06.4. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – daržininkystės ūkių (M06.1)	56	17	329,4%
	SO06.1. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – gyvulininkystės ūkių (M06.1)	452+68 (mišrūs)	792	65,7%
	SO06.2. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – sodininkystės ūkių (M06.1)	7	11	63,6%
	SO06.3. Paramą gavusių ūkių skaičius pagal sektorius – uogininkystės ūkių (M06.1)	38	14	271,4%

Vertinant pagal specifiniams rodikliams numatytų tikslų įgyvendinimo lygį, geriausi pasiekimai stebimi daržininkystės ir uogininkystės sektoriuose (numatyta siektina reikšmė buvo visiškai įgyvendinta ir stipriai viršyta). Tai rodo, jog šiuose sektoriuose nebuvo tikėtasi tokio aktyvaus susidomėjimo 6.1 veiklos sritimi. Mažiausiu mastu rodiklis įgyvendintas paramą gavusių ūkių augalininkystės sektoriuje – paramą gavo 85 ūkiai (arba 15,3 proc. numatyto tikslo), tačiau nuo 2018 m. tikslo įgyvendinimo link pasistūmėta 8,3 procentiniais punktais. Visgi, kyla rizika, kad šio rodiklio tikslas nebus pasiektas.

Miškininkystės ekonominės vertės didinimas (2C+ tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 2C+ tikslinės srities, kuria siekiama didinti miškininkystės ekonominę vertę ir skatinti miško plotų plėtrą, įgyvendinimo prisideda keturios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities 4.3 „Parama investicijoms į su žemės ūkio ir miškininkystės plėtra, modernizavimu ar pritaikymu susijusią infrastruktūrą“ veikla 4.3.3 „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritis 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“ [žr. 4 išnašą].

Iki 2019 m. pabaigos paramos lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos pagal visas prie 2C+ tikslinės srities prisidedančias priemones.

2C+ tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P2 „Didinti ūkių perspektyvumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą visuose regionuose, taip pat skatinti

inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“

2C TS	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama	Išmokėta parama	Skirta parama	Įgyvendinimo lygis, proc.
				2014–2019 m., Eur	2014–2019 m., Eur	2014–2020 m., Eur	
	Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (2C tikslinė sritis)		M01	358 138	206 015	1 003 936	21%
	2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	209 795	209 795	298 235	70%
	92	120	M04	1 654 223	1 323 053	4 224 387	31%
			M08	7 184 047	4 020 317	13 584 801	30%

Pagal 2C+ tikslinę sritį iš viso buvo patvirtinta kiek daugiau nei 9,4 mln. Eur suma ir sudarė 49 proc. visos šiai tikslinei sričiai Programoje skirtos paramos. Lyginant su kitomis 2 prioriteto tikslinėmis sritimis, tai yra reikšmingai mažiau (pagal 2A TS patvirtinta beveik 84,4 proc. o pagal 2B TS – 86 proc.) Pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ buvo patvirtinta 358 tūkst. Eur suma, o tai sudarė 36 proc. Programoje skirtos paramos. Tuo tarpu priemonei M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo“ iki 2019 m. pabaigos patvirtintos paramos suma siekė jau 70 proc. Programoje skirtos paramos. Priemonės M04 veiklai 4.3.3 „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“ ir priemonės M08 veiklos sričiai 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“ patvirtintos paramos dalis nuo Programoje skirtos atitinkamai siekė 39 proc. ir 53 proc. 2019 m. M08 priemonės veiklos sričiai 8.6 skirta parama 2014-2020 m. padidėjo 2 mln. Eur.

Pagal 2C+ tikslinę sritį išmokėtos paramos suma siekė 5,8 mln. Eur ir sudarė 30 proc. visam programavimo laikotarpiui šiai tikslinei sričiai skirto finansavimo. Nors išmokėtos paramos dalis yra mažesnė nei kitose 2 prioriteto tikslinėse srityse bei mažesnė nei Programos finansinio įgyvendinimo lygis (59 proc.), tačiau lyginant su 2018 m. duomenimis, išmokėtos paramos suma padidėjo beveik 10 procentinių punktų, o tai rodo pažangą. Per 2019 m. priemonei M02 išmokėta parama, lyginant su 2018 m. padidėjo reikšmingiausiai – 21 proc. punktu. Finansinio įgyvendinimo lygis pagal M01, M04 ir M08 priemones išaugo po atitinkamai 15 proc. punktų, 4 proc. punktais ir 11 proc. punktų.

2C+ tikslinei sričiai numatytas **tikslo rodiklis** „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“. Iki 2019 m. pabaigos buvo sukurtos 92 naujos darbo vietos ir rodiklio įgyvendinimo lygis siekė 77 proc. 2019 m. buvo padidintas rodiklio tikslas nuo 100 iki 120. Visos šios darbo vietos buvo sukurtos įgyvendinus miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro technologijų diegimui skirtus projektus pagal 8.6 veiklos sritį.

2014–2019 m. laikotarpiu pagal priemonės M01 veiklos sritį 1.1 buvo įgyvendinami 2 mokymų projektai (1 iš jų užbaigtas), kuriems skirta beveik 83 tūkst. Eur parama (suma siekia 14,8 proc. tikslo). Mokymų dalyvių skaičius siekia 410 ir sudaro tik 3,4 proc. siekiamo tikslo. Mokymų dalyvių skaičius nuo 2018 m. nepasikeitė, tačiau kadangi 1 projektas dar neužbaigtas tikėtina, kada mokymų dalyvių skaičius padidės. Pagal priemonės M02 2.1 veiklos sritį konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 161 miško valdytojai.

Tai siekia 76,7 proc. konsultuojamų paramos gavėjų skaičiaus rodiklio tikslo.

Daugiausia 2C+ tikslinės srities viešųjų išlaidų – 4 mln. Eur – skirta M08 priemonės 8.6 veiklos srities projektams. Panaudojant šias lėšas 2014–2019 m. buvo įgyvendinti 74 projektai, kuriuose diegtos miškininkystės technologijos ir kuriais prisidėta prie miškų ūkio modernizavimo bei ekonominės vertės didinimo, jaunuolynų ir krūmynų pertvarkymo, biokuro gamybos, panaudojant miško kirtimo atliekas. Bendra projektais įgyvendintų investicijų suma siekė beveik 12 mln. Eur ir yra beveik 3 kartus didesnė nei viešosios išlaidos. 2019 m. veiklos pagal 8.6 veiklos sritį toliau įgyvendinamos sėkmingai. Labiausiai tam įtakos turėjo 2018 m. padidinta maksimali paramos suma vienam projektui iki 100 000 Eur. 2019 m. siekiant dar labiau padidinti priemonės patrauklumą buvo atlikti pakeitimai, lengvinantys paramos gavimo/įgyvendinimo sąlygas.

2019 m. pabaigos duomenimis, taip pat įgyvendinama 17 miškų infrastruktūros gerinimo projektų pagal priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį 4.3, kurie skirti miško kelių įrengimui ir rekonstrukcijai, taip pat su miško keliais susijusių įrenginių ar statinių įrengimui (pavyzdžiui, griovių, pralaidų, nuovažų, tiltų statybai ir pan.). Projektams skirta 1,6 mln. Eur paramos, o bendra investicijų suma siekė 2,3 mln. Eur (44,1 proc. tikslo). 2019 m. priemonės įgyvendinimas nevyko taip sklandžiai, kaip buvo planuota. Pagrindinė to priežastis – vykusios valstybinių miškų ūkio pertvarka, kurios metu 42 urėdijos buvo apjungtos į vieną įmonę - Valstybinių miškų urėdiją. Dėl vykusios pertvarkos 2019 m. Valstybinių miškų urėdija paraiškų neteikė, ji jų teikti negalėjo ir dėl priemonės įgyvendinimo taisyklėse nustatyto *de minimis* pagalbos apribojimo, kuomet bendra pagalbos suma, suteikiama tai pačiai įmonei, negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų) sumos per trejų fiskalinių metų laikotarpį. Nors Valstybinių miškų urėdija dėl taikomo *de minimis* pagalbos apribojimo 2020 m. jau galės teikti paraiškas, tačiau prašoma paramos suma negalės viršyti 200 000 Eur sumos. Atsižvelgiant į tai, dėl taikomų paramos sumos apribojimų pagal šią veiklos sritį siekiamų tikslų gali nepavykti pasiekti, nes iki šiol pagrindiniai pareiškėjai ir paramos gavėjai buvo urėdijos, o kitiems miškų valdytojams investicijos į miško (miško kelių) infrastruktūrą nėra patrauklios – per 2019 m. buvo pateikta tik viena paraiška, kurią pareiškėjas galiausiai išregistravo [žr. 5 išnašą].

Specifinių Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

3 prioritetas. Maisto tiekimo grandinių organizavimo skatinimas

Programos **trečias prioritetas (P3)** yra skirtas **maisto grandinės organizavimo skatinimui**, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje. Šį prioritetą sudaro dvi tikslinės sritys:

- **3A:** pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į **žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę**, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant **trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes** ir tarpšakines organizacijas;
- **3B:** **ūkių rizikos prevencijos** ir valdymo rėmimas.

2014–2019 m. parama buvo išmokėta šioms prie 3A tikslinės srities prisidedančioms veikloms: žinių perdavimui ir informavimui, konsultavimo paslaugoms, ūkininkų dalyvavimui žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemose ir su tuo susijusių patiriamų išlaidų kompensavimui, taip pat ūkių modernizavimui, žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir plėtrai, siekiant aukštesnės produktų kokybės. Buvo įgyvendinami 77 projektai (iš jų 62 buvo užbaigti), kuriems skirta parama investicijoms žemės ūkio valdose bei investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą. Svarbu paminėti, kad 2019 m. pagal 3A tikslinę sritį paramos lėšos buvo išmokėtos 258 žemės ūkio ir maisto produktų

kokybės sistemų dalyviams: 163 dalyviams pagal tęstinius 2007–2013 m. KPP įsipareigojimus ir 95 pateikusiems naujas paraiškas pagal 2014–2020 m. KPP.

2019 m. įgyvendinant 3B tikslinę sritį, skirtą paskatinti žemės ūkio valdų dalyvavimą rizikos valdymo sistemose, patvirtinta ir išmokėta beveik 5,8 mln. Eur paramos, kurią gavo 816 ūkiai (1,4 karto daugiau nei 2018 m.), paramos lėšomis kompensuota sumokėtų draudimo įmokų dalis.

2014–2019 m. pagal trečiąjį prioritetą visų patvirtintų lėšų suma siekė 66,6 mln. Eur ir sudarė 40 proc. nuo visam Programos laikotarpiui šio prioriteto įgyvendinimui skirtos lėšų sumos [žr. 6 išnašą]. Išmokėtos paramos suma siekė 45,5 mln. Eur ir sudarė 27,5 proc. visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos. Beveik visos išmokėtos lėšos iki 2019 m. pabaigos buvo deklaruotos Europos Komisijai.

Žemės ūkio produktų perdirbimas, kokybės sistemos, trumpos maisto tiekimo grandinės, gamintojų grupės (3A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 3A tikslinės srities, kuria siekiama didinti pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumą geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę (taikant kokybės sistemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpos tiekimo grandines, gamintojų grupes ir tarpšakines organizacijas), įgyvendinimo prisideda šešios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ ir 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“;
- M09 „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“;
- M16 „Bendradarbiavimas“.

Iki 2019 m. pabaigos nei dalis patvirtintos paramos nebuvo išmokėta pagal priemonę M09.

3A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P3 „Skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“							
3A TS	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama	Išmokėta parama	Skirta parama	Įgyvendinimo lygis, proc.
				2014–2019 m., Eur	2014–2017 m., Eur	2014–2020 m., Eur	
				2014–2019 m., Eur	2014–2019 m., Eur	2014–2020 m., Eur	
	T6. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis (3A tikslinė		M01	615 966	303 228	5 267 132	6%

sritis)						
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	1 822	1 821	188 235	1%
0,12%	0,29%	M03	1 009 109	1 009 113	4 224 706	24%
		M04	57 053 726	38 139 218	126 734 494	30%
		M09	500 000	0	788 829	0%
		M16	1 449 040	270 380	7 584 798	4%

Pagal visas priemones patvirtinta parama siekė 60,6 mln. Eur ir sudarė beveik 42 proc. visos šiai tikslinei sričiai skirtos paramos sumos. 2019 m. patvirtinta parama 20 proc. didesnė nei 2018 m. pabaigoje patvirtinta parama [žr. 7 išnašą], todėl pagal 3A tikslinę sritį padaryta nemenka pažanga.

Didžiausią patvirtintos paramos dalį (net 94 proc.) sudarė parama, skirta priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ 4.1 ir 4.2 veiklos sritims. Šioms veiklos sritims buvo patvirtinti kiek daugiau nei 57 mln. Eur ir lyginant su 2018 m. suma paaugo beveik 23 proc. Priemonei M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“ patvirtinta parama siekė kiek daugiau nei 1 mln. Eur ir padidėjo 198 tūkst. nuo 2018 m. pabaigos. Pagal priemonę M16 „Bendradarbiavimas“ patvirtinta beveik 1,5 mln. Eur parama. Kaip ir 2018 m., mažiausia paramos suma (1822 Eur) buvo patvirtinta pagal priemonę M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“.

2014–2019 m. išmokėta parama siekė 39,7 mln. Eur, o tai sudarė 27,4 proc. šiai tikslinei sričiai Programoje skirto finansavimo. Didžiausia suma išmokėta investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir plėtrą, t. y. priemonei M04. Pagal priemonę buvo išmokėti 38 mln. Eur, o įgyvendinimo lygis siekė 30 proc. (palyginimui, 2018 m. pabaigoje įgyvendinimo lygis buvo 24 proc.).

315 tūkst. Eur išmokėti pirmą kartą kokybės sistemose dalyvaujantiems pareiškėjams, dar beveik 694 tūkst. Eur – vykdant tęsinius įsipareigojimus pagal 2007–2013 m. KPP. Mažiausiu mastu įgyvendinamos „minkštosios priemonės“ – mokymų ir informavimo bei konsultavimo priemonės M01 ir M02. Joms išmokėtų lėšų suma atitinkamai sudarė 6 ir 1 proc. nuo skirtos paramos. Pagal priemonę M16 išmokėti 4 proc. skirtos paramos.

Siekiant skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą (3A TS), numatytas **tikslo rodiklis T6** „Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis“, kuris yra susietas su priemone M03 „Žemės ūkio produktų ir maisto produktų kokybės sistemos“ produkto rodikliu „Remiamų ūkių skaičius“, priemonės M09 „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“ produkto rodikliu „Valdų, dalyvaujančių remiamose gamintojų grupėse, skaičius“ bei priemone M16 „Bendradarbiavimas“ produkto rodikliu „Žemės valdų, dalyvaujančių teikimo grandinės dalyvių bendradarbiavimo/vietos veiklos skatinimo programose, skaičius“.

Per 2019 m. buvo paremtos 258 žemės ūkio valdų, dalyvaujančių kokybės sistemose, o tai sudarė 0,12 proc. visų Lietuvoje registruotų žemės ūkio valdų skaičiaus (remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme [žr. 8 išnašą]). 2019 m. buvo pasiekta 45 proc. šio tikslo rodiklio.

2019 m. pagal M03 priemonę parama buvo išmokėta 258 ūkiams, iš kurių 95 ūkiams pagal 3.1 veiklos sritį „Parama pirmą kartą dalyvaujantiems kokybės sistemose“ ir 163 ūkiams pagal 3.2 veiklos sritį

„Tęstiniai KPP 2007–2013 įsipareigojimai“. 2023 metams suplanuota pasiekti rodiklio tikslinė reikšmė buvo įgyvendinta 56,1 proc. Lyginant su 2018 m., viešosios išlaidos paaugo 3 procentiniais punktais. Dalyvavimo kokybės sistemose skatinimui skirtos viešosios išlaidos 2019 m. siekė kiek daugiau nei 1 mln. Eur. Apie 31 proc. šių lėšų buvo skirtos žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemose dalyvaujantiems pareiškėjams, o likusi dalis - tęstiniais įsipareigojimams įgyvendinti. Įgyvendinant M03 priemonę buvo susidurta su iššūkiais, nes 2017 m. pabaigoje EK Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas iškėlė klausimą dėl valstybėse narėse taikomų nacionalinių žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų notifikavimo EK. EK atstovų teigimu, nenotifikuotų nacionalinių žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų dalyviams parama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 16 straipsnio nuostatas negali būti skiriama. Dėl notifikavimo procedūrų nuo 2018 m. nebuvo renkamos paraiškos pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą dėl ko ženkliai sumažėjo teikiamų paraiškų skaičius.

Be nacionalinių teisės aktų notifikavimo problemos EK atstovai pastaruoju metu kelia klausimą dėl kokybiškų žemės ūkio ir maisto produktų ženklo, etiketės su minėtu ženklu ir (ar) prekinės pakuotės spausdinimo, gamybos ir (ar) įsigijimo išlaidų, kurios negali būti pripažįstamos kaip tinkamos finansuoti.

Nuo 2020 m. balandžio mėn. 15 d. paraiškos pagal M03 nėra renkamos. Dėl susidariusios padėties sudėtinga prognozuoti priemonės įgyvendinimo mastą. Dėl kilusių sunkumų mokėjimai pagal priemonę nuolat sustabdomi, sklandžiai vyksta tik mokėjimai pagal tęstinius 2007-2013 m. įsipareigojimus, tačiau 2020 m. yra paskutiniai metai, kuomet pagal tęstinius įsipareigojimus renkamos paraiškos. Remiantis pastarųjų metų statistika, mažu surenkamų paraiškų skaičiumi, galima tikėtis, kad 2020 m. išlaidos išliks panašios kaip ir 2019 m. (197 tūkst. Eur, iš kurių 134 tūkst. pagal 2014 – 2020 m. KPP ir 63 tūkst. pagal tęstinius įsipareigojimus). Šiuo metu vykdoma 2020 m. balandžio 28 d. paslaugų teikimo sutartis Nr. 8P-20-61, kurios tikslas – apskaičiuoti tinkamas finansuoti išlaidas ir fiksuotą metinį paramos dydį pagal Europos Sąjungos ir nacionalines kokybės sistemas. Įgyvendinus šią sutartį ir gavus rezultatus bus keičiamas M03 priemonės paramos modelis..

Ribotą priemonės pažangą lemia net tik nacionalinių teisės aktų notifikavimo ir tinkamų finansuoti išlaidų klausimai, bet ir gana mažas galimų paramos gavėjų susidomėjimas priemone. Viena iš mažo susidomėjimo priežasčių yra tai, kad dalyvavimas žemės ūkio ir maisto kokybės sistemoje iš pradžių neatsiperka dėl papildomų reikalavimų laikymosi. Pradžioje patiriami gamybos ir derliaus nuostoliai, kurie neišvengiamai patiriami gaminant produktus pagal griežtesnius reikalavimus. Gamintojai, neturėdami dalyvavimo kokybės sistemose patirties ir garantijų dėl papildomų investicijų atsiperkamumo, nesiryžta didinti išlaidų, susijusių su produkto kokybe. Siekiant spręsti šią problemą ŽŪM vykde informacijos sklaidą tam, kad gamintojai aktyviau gamintų kokybiškus produktus, kurtų pridėtinę vertę ir teiktų paramos paraiškas pagal priemonę.

Pagal priemonę M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ buvo paremti 77 projektai (įgyvendinimo lygis siekia 27,6 proc.). 31 projektas buvo skirtas investicijoms į žemės ūkio valdas pagal veiklos sritį 4.1, „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, o 46 projektai – investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą pagal priemonės veiklos sritį 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“. Visos viešosios išlaidos projektams siekė 38 mln. Eur, iš kurių didžioji dalis buvo skirtos žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir plėtrai. 2019 m. projektams patvirtinta viešoji parama siekė 57 mln. Eur, o viešųjų išlaidų rodiklio įgyvendinimo lygis išaugo iki 30 proc., kai 2017 m. buvo pasiekta tik 5 proc. rodiklio reikšmės, o 2018 m. – 24 proc. **Bendra įgyvendintuose projektuose investuotų lėšų suma (įskaitant ir privačias investicijas) 2019 m. siekė beveik 176mln. Eur.,** o šio rodiklio įgyvendinimo lygis – 69,4 proc. Lyginant su 2018 m. šio rodiklio įgyvendinimo lygis padidėjo 27 procentiniais punktais.

Pagal 4.2 veiklos sritį 2019 m. projektams įgyvendinti skirta parama, lygiomis dalimis buvo paskirstyta dešimčiai Lietuvos apskričių. Pateiktų paramos paraiškų atrankos vertinimas, vadovaujantis nustatytais kriterijais, vyko apskričių lygmeniu pagal projekto įgyvendinimo vietą. Dėl šių pakeitimų susidarė situacija, kad kai kuriose apskrityse lėšų pritrūko, kai kuriose paraiškų skirtai sumai pateikta nebuvo. 2019 m. taip pat atliktas keitimas numatant, kad paramos gavėjais gali būti juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio produktų perdirbimo ir (ar) rinkodaros veikla arba juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir perdirbantys dalį valdoje užaugintos produkcijos bei planuojantys užsiimti žemės ūkio produktų perdirbimo ir (ar) rinkodaros veikla. Toks pakeitimas leido potencialiems pareiškėjams plėsti verslą, perdirbti ne tik savo valdoje užaugintus žemės ūkio produktus, bet ir supirkti produktus iš kitų žemės ūkio gamintojų ir perdirbtus produktus tiekti rinkai ir taip prisidėjo prie sėkmingesnio priemonės įgyvendinimo.

Specifinių Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

Ūkių rizikos prevencija ir valdymas (3B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Iki 2019 m. prie 3B tikslinės srities, kuria siekiama remti ūkių rizikos prevenciją ir valdymą, įgyvendinimo prisidėjo viena priemonė – M17 „Rizikos valdymas“. Nuo 2019 m. prie šios srities prisideda ir M05 „Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas“.

Nors M05 numatyta skirti 3,4 mln. Eur, tačiau per 2019 m. ši priemonė nebuvo pradėta įgyvendinti.

3B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P3 „Skatinti maisto grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“

3B TS	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.
	T4. Žemės ūkio valdymui, gaunančių paramą investicijoms į restruktūrizavimą ir modernizavimą, procentinė dalis (3B tikslinė sritis)	M05	0	0	3 400 000	0%
	2014–2018 m. pasiekimas	M17	5 960 819	5 792 726	17 460 285	33%
	Tikslas 2023 m.					
	0,41%					0,73%

Iki 2019 m. pabaigos pagal priemonę M17 „Rizikos valdymas“ (priemonės veiklos sritis – „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“) buvo išmokėta beveik 5,8 mln. Eur. Išmokėta parama šiai priemonei, lyginant su 2018 m., išaugo beveik 2 kartus. Bendras priemonės M17 finansinio įgyvendinimo lygis siekia 33 proc.

Siekiant užtikrinti ūkių rizikos prevenciją ir valdymą (3B TS), numatytas **tikslo rodiklis T7** „Ūkių,

dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, procentinė dalis“, kuris yra susietas su priemonės M17 „Rizikos valdymas“ produkto rodikliu „Ūkio valdų, kurioms teikiama parama draudimo įmokoms susimokėti, skaičius“.

Iki 2019 m. pabaigos paramą draudimo įmokoms gavo 816 ūkio valdų, o bendras valdų skaičius, remiantis Programoje pateikta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, siekė 199 910. Vadinasi, iki 2019 m. pabaigos tikslo rodiklis siekė 0,41 proc. ir tai sudarė 56,2 proc. įgyvendinimo lygio.

Iki 2019 m. pabaigos visos viešosios išlaidos, kurios buvo skirtos ūkio valdoms draudimo įmokoms kompensuoti, sudarė 5,8 mln. Eur. Lyginant su 2023 m. nustatytu tikslu, įgyvendino lygis – 33,2 proc.

Priemonė M17 apima dvi veiklas: pagal pirmąją (17.1.1) parama teikiama pasėlių ir augalų draudimo įmokoms, o pagal antrąją (17.1.2) – gyvūnų draudimo įmokoms kompensuoti. Pirmoji buvo įgyvendinama gana sėkmingai – įgyvendinti 1405 projektai. Tuo tarpu antroji įgyvendinta mažesniu mastu nei planuota – parama gyvūnų draudimo įmokoms panaudota 139 projektuose. 2019 m. buvo padidintas draudimo įmokos kompensacijos avanso dydis nuo 50 proc. iki 70 proc. siekiant sudaryti palankesnes sąlygas pareiškėjams draudžiantiems ūkinius gyvūnus ar augalus. Visgi priemonėje dalyvauja labai mažas žemės ūkio veiklos subjektų skaičius. Priemone aktyviau naudojami stambūs prekiniai ūkiai. Taip yra kadangi tokie ūkiai valdo rizikas technologinėmis priemonėmis (gyvulių ūkių atveju valdant pavojingas ligas, pasėlių atveju valdant meteorologinių reiškinių rizikas), arba prisiima dalį netekimų kaip gamybos kaštus. Dar vienas svarbus veiksnys – augalų draudimo rinkoje nėra konkurencijos – augalus draudžia tik viena bendrovė „VH Lietuva“.

Pagal 3B tikslinę sritį numatyti trys specifiniai Programos rodikliai, matuojantys paremtą apdraustą pasėlių plotą, apdraustų ūkinių gyvūnų skaičių (gyvulius ir paukščius) per metus.

3B tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019 m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M17 „Rizikos valdymas“ veiklos sritis 17.1 „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“	SO07. Paremtas apdraustas pasėlių plotas per metus, ha (M17.1)	125 478,34	100 000	125%
	SO08.1. Paremtas apdraustų ūkinių gyvūnų skaičius per metus pagal rūšis – gyvuliai, SG vienetai (M17.1)	321 332	710 000	45%
	SO08.2. Paremtas apdraustų ūkinių gyvūnų skaičius per metus pagal rūšis – paukščiai, SG vienetai (M17.1)	13 588,92	187 000	7%

2019 m. paremtų apdraustų pasėlių plotas viršijo siektiną 2023 m. reikšmę 25 proc. punktais. Tai rodo, kad šiam rodikliui nustatytas neambicingas tikslas, kadangi priemonėje dalyvauja mažas žemės ūkio subjektų skaičius, o rodiklio reikšmė jau pasiekta. Apdraustų paukščių skaičiaus tikslas pasiektas tik 7 proc. apimtimi. Tarp apdraustų paukščių faktiškai buvo draudžiami broileriai, dedeklės, kalakutai ir viščiukai. Nebuvo draudžiamos žąsys, antys ir kurapkos. Apdraustų gyvulių skaičiaus tikslo 2023 m. pasiekta daugiau – 45 proc.

4 prioritetas: Aplinkosauga – biologinė įvairovė, vandens ir dirvožemio gerinimas

Programos **ketvirtas prioritetas (P4)** yra skirtas su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusių ekosistemų atkūrimui, išsaugojimui ir pagerinimui. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **4A: biologinės įvairovės atkūrimas**, išsaugojimas ir didinimas, taip pat „Natura 2000“ teritorijose ir **teritorijose, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių** ar užsiimama didelės gamtinės vertės ūkininkavimu, taip pat Europos **kraštovaizdžių būklės atkūrimas**, išsaugojimas ir gerinimas;
- **4B**: vandentvarkos gerinimas, įskaitant trąšų ir pesticidų valdymo gerinimą;
- **4C: dirvožemio erozijos prevencija** ir dirvožemio valdymo gerinimas.

Programoje numatyta, kad priemonės, prisidedančios prie aplinkosaugos tikslų pasiekimo, prisideda prie visų ketvirtojo prioriteto tikslinių sričių įgyvendinimo, kadangi sudėtinga įvertinti atskirų aplinkosauginių priemonių indėlį, siekiant atskirų atskiroms tikslinėms sritims numatytų tikslų. Programoje išskirtos šios priemonės / veiklos sritys, prisidedančios prie 4 prioriteto ir jo tikslinių sričių:

M01 „Žinių perdavimo ir informavimo veikla“ abi veiklos sritys;

- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritys 4.4 „Parama pelno nesiekiančioms investicijoms“ veikla 4.4.1 „Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritys 8.38.4 „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ ir 8.5 „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ visos veiklos (išskyrus veiklas 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“, 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“, 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“, kurias įgyvendinant prie 4P prisidedama netiesiogiai);
- M11 „Ekologinis ūkininkavimas“;
- M12 „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“;
- M13 „Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“;
- M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“;
- M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“.

2014–2019 m. paramos **lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos** pagal beveik visas prie ketvirtojo prioriteto prisidedančias priemones. 2019 m. nebuvo patvirtinta lėšų pagal M16 priemonę – patvirtintos paramos dydis nesikeitė nuo 2018 m.

Ketvirtojo prioriteto intervencijos logikos įgyvendinimas:

P4 „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“						
4A; 4B;4C TS	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama	Išmokėta parama	Skirta parama	Įgyvendinimo lygis, proc.
			2014–2019 m., Eur	2014–2019 m., Eur	2014–2020 m., Eur	
	Žemės ūkis ir miškas					
	Žemės ūkis	M01	1 414 935	958 734	2 222 216	43%
	T9. Žemės ūkio paskirties					

žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)						
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M02	292 785	292 785	1 088 235	27%
10,39% (2018 m. pasiektas tikslas)	10,77%	M04	492 848	328 623	1 975 440	17%
10,30% (2019 m.)						
Žemės ūkis						
T10. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis (4B tikslinė sritis)		M08	6 377 880	5 178 137	22 173 036	23%
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M10	32 754 286	32 762 277	100 689 244	33%
0,31% (2018 m. pasiektas tikslas)	1,97%	M11	165 339 960	146 961 39	181 869 677	81%
0,30% (2019 m.)						
Žemės ūkis						
T12. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)		M12	13 503 503	13 878 961	19 047 581	73%
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.	M13	322 550 620	323 055 289	379 889 067	85%
8,88%	7,81%	M15	1 008 240	977 036,11	1 274 332	77%

Miškas		M16	67 554	67 553	751 835	9%
T8. Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)						
2014–2019 m. pasiekimas	Tikslas 2023 m.					
0,70%	0,51%					

2014–2019 m. pagal ketvirtąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė beveik 544 mln. Eur ir sudarė 76 proc. nuo visam programavimo laikotarpiui šio prioriteto įgyvendinimui skirtos lėšų sumos. [žr. 9 išnašą] Išmokėtos paramos suma siekė 524,5 mln. Eur ir sudarė 74 proc. visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos. 2019 m. 1 mln. Eur 4.4.1 „Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas“ veiklai buvo padidintas skiriamas finansavimas. Prioriteto mastu pasiekta finansinio įgyvendinimo pažanga buvo didelė – panaudoti beveik trys ketvirtadaliai visam laikotarpiui skirtos paramos, o, lyginant su praeitais metais, panaudotos paramos dalis yra 11 proc. punktų didesnė.

Vis dėlto, finansinė pažanga pagal atskiras priemones reikšmingai skiriasi. Aukščiausias finansinio įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M13 „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ (85 proc.); M11 „Ekologinis ūkininkavimas“ (86 proc.) ir M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“ (77 proc.) priemonės. Pagal M12 priemonę, pagal kurią mokamos išmokos už aplinkosauginių reikalavimų laikymąsi ūkininkaujantiems „Natura 2000“ teritorijose žemės ūkio paskirties žemėje bei miškuose ir tokiu būdu prisidedantiems prie biologinės įvairovės išsaugojimo pasiektas taip pat aukštas įgyvendinimo lygis – 73 proc.

Mažesniu tempu yra įgyvendinamos penkios priemonės – M01, M02, M04, M08 ir M10. Priemonės M01 įgyvendinimo lygis siekia daugiausia iš šios grupės priemonių – 43 proc. M02 priemonės – 27 proc., M04 priemonės veiklos 4.4.1, skirtos Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimo investiciniams projektams, įgyvendinimo lygis siekia 17 proc., o priemonių M08 ir M10 veiklos sričių, prisidedančių prie ketvirto prioriteto – 23 proc. ir 33 proc. Mažiausias įgyvendinimo lygis – 9 proc. pasiektas pagal M16 priemonę.

Siekiant įvertinti Programos indėlį įgyvendinant 4 prioritetą, yra numatyti keturi **tikslo rodikliai** – du rodikliai 4A tikslinei sričiai (žemės ūkio bei miškų plotams) bei po vieną 4B ir 4C tikslinėms sritims.

Siekiant biologinės įvairovės atkūrimo, išsaugojimo ir didinimo (4A TS), numatytas tikslo rodiklis T9 „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis“. 2014–2019 m. buvo paremtas 282 472,10 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas [žr. 10 išnašą], kuriame buvo vykdomos su biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga susijusios valdymo sutartys. Nustatant tikslo rodiklių reikšmę naudotas 2010 m. buvęs žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuris siekia 2 742 560 ha. Vadinasi, pagal Programą paremtas plotas, kuriame vykdytos biologinės įvairovės išsaugojimo ir kraštovaizdžio apsaugos veiklos, sudarė 10,30 proc. viso Lietuvoje esančio žemės ūkio paskirties žemės ploto. Lyginant 2023 m. suplanuotą tikslo rodiklio reikšmę su pasiekta, pastebėtina, kad 2019 m. buvo pasiekta 96 proc. suplanuotos rodiklio reikšmės. Paminėtina, kad 2018 m. šio tikslo pasiekimas buvo 0,39 proc.

4A tikslinei sričiai taip pat numatytas tikslo rodiklis T8 „Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis“. 2014–2019 m. buvo paremtas 15 771,14 ha miško paskirties žemės plotas [žr. 11 išnašą], kuriame vykdytos su biologinės įvairovės apsauga susijusios valdymo sutartys. Lyginant su praėjusiais metais, jis išaugo 771 ha. Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, miškų ar kitų miškingų vietovių plotas Lietuvoje siekė 2 249 000 ha, todėl pagal Programą paremto ploto procentinė dalis sudarė 0,70 proc. viso Lietuvoje esančio miškingo ploto. Lyginant 2023 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su faktine, pastebėtina, kad jau trečius metus suplanuotas tikslas buvo viršytas.

Siekiant vandentvarkos gerinimo (4B TS), numatytas tikslo rodiklis T10 „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis“. 2014–2019 m. buvo paremtas 8 164,71 ha plotas, kuriame vykdytos su vandentvarkos gerinimu susijusios sutartys [žr. 12 išnašą]. Paremtas plotas sudarė 0,30 proc. viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio paskirties žemės ploto ir išlieka panašus kaip ir 2018 m. (0,31 proc.). Lyginant 2023 m. suplanuotą tikslo rodiklio reikšmę su pasiekta, iki 2019 m. pabaigos buvo pasiekta tik 15 proc. planuotos reikšmės, t. y. tikslo pasiekimas yra ribotas.

Siekiant dirvožemio erozijos prevencijos ir dirvožemio valdymo gerinimo (4C TS), suplanuotas tikslo rodiklis T12 „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis“. 2019 m. buvo paremtas 243 651,55 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos veiklos, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir dirvožemio erozijos prevencija [žr. 13 išnašą]. Paremtas plotas sudarė 8,88 proc. viso Lietuvoje registruotos žemės ūkio paskirties žemės ploto ir peržengė 2023 m. siektiną tikslo rodiklį.

Siekiant 4 prioriteto tikslų, yra įgyvendinamos 3 horizontalaus pobūdžio priemonės (M01, M02 ir M16), 2 investicinės (M04 ir M08) bei 5 kompensacinio pobūdžio plotinės priemonės (M10, M11, M12, M13 ir M15).

Įgyvendinant priemonės M01 veiklos sritį 1.1. „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ 2019 m. buvo įgyvendinama 12 projektų, iš kurių užbaigti 6 projektai, kurių metu vykdyti mokymai ūkininkams bei kitiems žemės valdytojams biologinės įvairovės išsaugojimo srityje. Šių mokymų dalyvių skaičius siekė 6 345 (22,8 proc. tikslo), o jiems skirta viešųjų išlaidų suma – 616 237 Eur (47 proc. tikslo). Ataskaitiniu laikotarpiu buvo įgyvendinami 9 parodomieji projektai pagal veiklos sritį 1.2 „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“. Pažanga pasiekta ir pagal priemonę M02 – naujai patvirtinta ir išmokėta parama pagal paraiškas, prisidedančias prie 4 prioriteto 4A TS įgyvendinimo. Pagal priemonei M02 išmokėtą paramą (kuri siekia 26,9 proc. tikslo) konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 2 316 ūkininkai ar kiti žemės bei miško valdytojai. Pagal trečiosios horizontalaus pobūdžio priemonės M16 veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ naujų projektų prisidedančių prie 4P užbaigtų nebuvo ir išmokėtų lėšų nebuvo.

2014–2019 m. pagal prie ketvirtojo prioriteto prisidedančią M04 priemonės veiklos sritį 4.4 „Parama pelno nesiekiančioms investicijoms“ buvo paremta 13 projektų, kuriais įgyvendinamos maldinės nendrinukės buveinių išsaugojimui skirtos investicinės priemonės. Šiems projektams įgyvendinti buvo skirta daugiau nei 328 tūkst. Eur. 2019 m. 1 mln. Eur 4.4.1 „Maldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas“ veiklai buvo padidintas skiriamas finansavimas, todėl padidintas ir numatytas produkto rodiklio tikslas nuo 23 iki 173 remiamų veiksmų, todėl dabartinis 7,5 proc. įgyvendinimo lygis daug mažesnis nei 2018 m. pasiektas 39,1 proc. Paminėtina, kad maldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas taip pat remiamas ir pagal dvi priemonės M10 veiklas. 2014–2019 m. pagal 10.1.04 veiklą, skirtą maldinės nendrinukės buveinių saugojimui natūraliose ir pusiau natūraliose pievose, buvo paremta 659

paraiškų, pagal kurias išmokėtos paramos suma siekė 3,1 mln. Eur, paremtas plotas – 2 819 ha. Pagal 10.1.05 veiklą, skirtą meldinės nendrinukės buveinių saugojimui šlapynėse, buvo paremtos 24 paraiškos, išmokėtos paramos suma siekė 97 tūkst. Eur, o paremtas plotas – 581 ha.

Prie biologinės įvairovės išsaugojimo taip pat prisidedama, teikiant paramą M08 priemonės 8.3-4 veiklos sričiai „Miškų gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių žalos prevencija ir atlyginimas“. 2019 m. buvo paremtos 46 valdos, kurioms skirta parama tiek prevencinei veiklai nuo miško gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofų (4 valdos), tiek jau miškams padarytai žalai atlyginti (42 valdos). 2018 m. paremtų valdų miškams padarytai žalai buvo 56, o 2019 m. sumažėjo iki 42, tam įtakos turėjo vykdyta urėdijų reforma. 2019 m. paremtas plotas, kuriame vykdytos investicijos miškų žalos prevencijai užtikrinti, siekė 27,8 ha, o viešosios išlaidos šioms veikloms siekė beveik 490 tūkst. Eur. Paremtas plotas, kuriam 2014–2019 m. buvo skirta parama miškams padarytai žalai atlyginti, buvo ženkliai didesnis ir siekė 635 ha, o investicijoms skirta viešųjų lėšų suma sudarė daugiau nei 1mln. Eur. 2019 m. miško atkūrimo išmokos padidintos vidutiniškai 21 proc. Visgi pareiškėjų aktyvumas nebuvo didelis, kadangi Lietuvos Respublikoje 2017-2019 m. neįvyko stichinių nelaimių per kurias būtų paveikti miško plotai. Parama veiklos sričiai 8.5 „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“ buvo vykdomos 8 100 ha plote, o šiai sričiai skirta viešųjų investicijų suma siekė daugiau nei 3,6 mln. Eur. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad kaip ir 2018 m. finansinių ir fizinių rodiklių pasiekimai yra labai netolygūs (pvz. pagal 8.5 veiklos sritį paremtas plotas jau viršija numatytą tikslą, o viešųjų išlaidų rodiklio pasiekimas yra 31 proc., kas rodo, kad faktiškai lėšų investicijoms į vieną miško hektarą reikėjo mažiau nei buvo planuota rengiant Programą). 2019 m. buvo padidinta kompensacinė išmoka už išugdyto jaunuolyno hektarą nuo 197 Eur iki 253 Eur, išmoka padidėjo 28,43 proc., kuri taikoma 2019 m. pateiktoms paraiškoms. Tai pat nuo 2019 m. buvo atsisakyta įgyvendinti veiklą „Viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas“, kadangi NMA atliekant patikras vietoje, nustatė, kad dauguma miškuose įkurtų poilsiaviečių yra apleistos ir nelankomos visuomenės, dažnai poilsiavietės suniokojamos ir neatstatomos. Nuspėta, kad šios veiklos rėmimas yra netikslingas.

36 lentelėje pateikiama informacija apie plotus pagal atskiras M10 priemonės veiklas. Detalizuojant pagal konkrečias veiklas, tiesiogiai prie P4 įgyvendinimo prisideda visos priemonės M10 veiklos išskyrus 10.1.02, 10.1.03, 10.1.13 ir 10.1.14. 4A tikslinė srities tiesiogiai remiamas plotas yra 20,4 tūkst. ha, 4B – 4,6 tūkst. ha, 4C – 4,4 tūkst. ha. Netiesiogiai prie šio prioriteto įgyvendinimo prisideda 10.1.02, 10.1.03, 10.1.13 ir 10.1.14 veiklos.

Paremti plotai pagal atskiras priemonės M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas ir jų prisidėjimas prie 4 prioriteto:

Veiklos sritis	2019 m. paremtas plotas, ha			
	4A	4B	4C	
Iš viso (2014-2019 m. patemtas plotas ir tęstiniai rodikliai)				
10.1.01. Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius	17 964,86	14 371,89	0	0
10.1.02. Specifinių pievų tvarkymas	2 213,47	2 213,47	0	0
10.1.03. Ekstensyvus šlapynių tvarkymas	6 140,48	6 140	3070,24	0
10.1.04. Meldinės nendrinukės buveinių išsaugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose	2 879,27	2 879	0	0
10.1.05. Meldinės nendrinukės	585,45	585	0	0

buveinių išsaugojimas šlapynėse				
10.1.06. Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamoje žemėje	248,28	248	0	248,28
10.1.07. Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje	5,47	0	5,47	2,735
10.1.08. Melioracijos griovių šlaitų priežiūra	2 910,95	2 329	0	582,19
10.1.09. Programa „Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas“	4 569,57	0	4569,57	4569,57
10.1.10. Programa „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“	6 721,66	0	0	3360,83
10.1.11. Programa „Dirvožemio apsauga“	1 038,85	0	519,43	1038,85
10.1.12. "Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas"	0	0	0	0
10.1.13 Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje	22588,55	0	0	22588,55
10.1.14 Ražienų laukai per žiemą	31529,75	31 530	0	15764,88
Iš viso:	99 396,61	60 297,35	8 164,71	48 155,88

*Atkreiptinas dėmesys, kad stulpelyje iš viso nurodytas plotas gali prisidėti prie kelių skirtingų 4 prioriteto veiklos sričių.

** Šviesiai mėlyna spalva pažymėti plotų duomenys rodo, kurios priemonės ir kiek tiesiogiai prisideda prie atitinkamos tikslinės srities.

Apibendrinant galima teigti, kad pagal M10 priemonės įsipareigojimus iš viso buvo išmokėta 32,7 mln. Eur parama, kas siekia 32,5 proc. tikslo. Palyginus su 2018 m. duomenimis priemonės M10 įgyvendinimas padidėjo 8 proc. punktais.

2019 m., įgyvendinant M11 „Ekologinis ūkininkavimas“ priemonę buvo siekiama skatinti atkurti ir išsaugoti biologinę įvairovę bei prisidėti prie dirvožemio erozijos mažinimo ir taikyti dirvožemio tausojimą užtikrinančius ūkininkavimo būdus. Šioje srityje buvo paremta daugiau nei 2,2 tūkst. žemės ūkio veiklos subjektų valdų ir 195,5 tūkst. ha, kuriuose vykdomas ekologinis ūkininkavimas. Kaip ir ankstesniais metais, didžioji dalis valdų buvo tokios, kurios pagal Programos priemonę M11 ekologinio ūkininkavimo praktika verčiasi jau nuo seniau (paramą gavo pagal priemonės M11 veiklos sritį 11.2 „Parama ekologiniam ūkininkavimui“). Paremtas tokių valdų plotas siekė beveik 195 tūkst. ha [žr. 14 išnašą] ir sudarė net 99 proc. viso 2019 m. paremto ploto, kuriame buvo vykdomas ekologinis ūkininkavimas. Prie aukšto 11.2 veiklos srities pasiekimo lygio prisidėjo 2016 m. ir anksčiau paremtas plotas pagal 11.1 veiklos sritį „Parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo“. Dėl 11.1 veiklos srities vykdymo 2016 m. ekologinio ūkininkavimo plotas padidėjo 35 986 ha, o nuo 2016 m. pagal 11.1 veiklos sritį remiamas plotas mažėjo. 2019 m. paremtas plotas, kuriame buvo pradedama verstis ekologinio ūkininkavimo veikla siekė tik 140 ha. Viešosios išlaidos, skirtos ekologiniam ūkininkavimui (11.1 veiklai ir 11.2 veiklai bendrai sudėjus) per 2019 m. siekė daugiau nei 34 mln. Eur, o per visą laikotarpį beveik

147 mln. Eur.

Siekiant išsaugoti biologinę įvairovę „Natura 2000“ teritorijose 2019 m. buvo paremta 3 910 valdų šiose teritorijose (188 valdomis mažiau nei 2018 m.). kaip ir pernai, daugiausiai buvo remiamas žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuris siekė 26,7 tūkst. ha. 2019 m. paremtas „Natura 2000“ miško paskirties žemės plotas sudarė beveik 7 tūkst. ha. Paremto žemės ūkio paskirties žemės ploto rodiklis viršijo siektiną 2023 m. reikšmę. Paremto miško paskirties žemės ploto rodiklio įgyvendinimo lygis – 99,7 proc. Viešųjų išlaidų rodikliai susiję žemės ūkio paskirties žemės plotu per visą 2014–2019 m. laikotarpį įgyvendinti 72,4 proc., o su miško paskirties plotu – beveik 73,5 proc. Viešųjų išlaidų rodiklių įgyvendinimo lygis yra gana aukštas.

Pagal M13 priemonę „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“ 2019 m. paramą gavo 73 811 valdų, esančių didelių gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių turinčiose vietovėse. Iš viso pagal priemonę paremtas plotas siekė beveik 1,28 mln. ha. Vietovėse, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, paremtas plotas kaip ir pernai viršijo numatytą tikslą ir siekė daugiau kaip 1,19 mln. ha, o vietovėse, kuriose esama specifinių kliūčių, paremtas plotas siekė 81,7 tūkst. ha ir lyginant su 2017 m., sumažėjo per pusę, o lyginant su 2018 m. sumažėjo 563 ha. Paremto ploto sumažėjimas yra aiškintinas tuo, kad nuo 2018 m. dėl pasikeitusių specifinių kliūčių turinčių vietovių ribų sumažėjo potencialus remtinis plotas (intensyvaus karsto zonoje esantis plotas sumažėjo 34,6 proc.; potvynių užliejamose teritorijose – 80,3 proc.). 2019 m. atitinkamai pasiskirstė ir viešosios išlaidos, nes vietovėms, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, teko beveik 43 mln. Eur viešųjų išlaidų, o kitoms vietovėms, kuriose esama specifinių kliūčių, – apie 2 mln. Eur viešųjų išlaidų. Bendra viešųjų išlaidų 2019 m. suma siekė daugiau nei 45 mln. Eur ir lyginant su 2018 m. yra daugiau nei 8 mln. Eur mažesnė. Per 2014–2019 m. laikotarpį iš viso išmokėta 323 mln. Eur ir tikslas įgyvendintas 85,1 proc. apimtimi.

2019 m. buvo įgyvendinami tęstiniai pagal 2007–2013 m. KPP priimti įsipareigojimai – M15 „Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“. Įgyvendinat šią priemonę mokamos miškų aplinkosaugos išmokos tiems miškų savininkams, kurie laikėsi priimtų ekonominės veiklos apribojimų ir prisidėjo prie su miškininkyste susijusių ekosistemų išsaugojimo bei atkūrimo. 2019 m. iš viso buvo paremta 245 miško valdų (5 valdomis mažiau nei 2018 m.), o paremtas plotas siekė 886 ha. Tęstiniams įsipareigojimams vykdyti 2019 m. išmokėtos lėšos sudarė daugiau nei 159 tūkst. Eur. Programoje suplanuota, kad iki 2023 m. pabaigos viešosios išlaidos miškų aplinkosaugos tęstiniams įsipareigojimams įgyvendinti sieks beveiki 1,3 mln. Eur. Per 2014–2019 m. buvo panaudota 977 tūkst. Eur arba 76,7 proc. planuoto tikslo.

Specifinių Programos rodiklių pagal ketvirtąjį prioritetą nebuvo numatyta.

5 prioritetas. Efektyvus išteklių naudojimas

Programos **penktasis prioritetas (P5)** skirtas **efektyvaus išteklių naudojimo skatinimui** ir perėjimo prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose rėmimui. Programoje numatyta įgyvendinti tris tikslines sritis:

- **5C: atsinaujinančiųjų energijos išteklių**, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų **tiekimo ir naudojimo palengvinimas** bioekonomikos tikslais;
- **5D: žemės ūkio išmetamo šiltnamio efekta sukeliančių dujų** ir amoniako kiekio **mažinimas**;
- **5E: anglies dioksido išlaikymo** ir sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje **skatinimas**.

2014–2019 m. parama buvo išmokėta pagal visas tris tikslines sritis. 2019 m. buvo pradėtas įgyvendinti vienas projektas, prisidedantis prie 5C tikslinės srities „Parama biodujų gamybai“ tikslo. Taip pat 2019

m. buvo paremtos 2 239 paraiškos, pagal kurias įgyvendinti veiksmai, prisidedantys prie žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) ir amoniako kiekio mažinimo. Be to, 527 valdos gavo paramą miško įveisimui, taip siekiant prisidėti prie anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos miškininkystėje. Žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimu susijusios valdymo sutartys, siekė 60 547,50 ha, o žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės plotas, kuriame buvo vykdomos su anglies sekvestracija ir išsaugojimu susijusios valdymo sutartys, siekė 119 744,22 ha.

2014–2019 m. pagal penktąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 59,2 mln. Eur ir sudarė 45 proc. visam šio prioriteto Programos laikotarpiui skirto finansavimo [žr. 15 išnašą]. Iki 2019 m. pabaigos pagal penktąjį prioritetą išmokėtos paramos suma siekė 36 mln. Eur ir sudarė 27 proc. visos šiam prioritetui skirtos lėšų sumos.

Parama biodujų gamybai (5C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5C tikslinės srities, kuria siekiama palengvinti atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimą ir naudojimą, įgyvendinimo prisideda trys priemonės / veiklos sritys:

- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities 6.4 „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veikla 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“.

Nurodytomis M04 ir M06 priemonių veiklos sritimis yra remiamos investicijos į biodujų gamybą iš žemės ūkio ir kitų atliekų: 4.1 veiklos sritimi – biodujų, skirtų ūkio reikmėms, gamybai; 6.4.2 – biodujų, skirtų pardavimui, gamybai. Papildomai M02 priemone remiamas žemės valdytojų konsultavimas šiais klausimais.

2019 m. buvo tęsiamas 5C tikslinės srities įgyvendinimas, tačiau **parama patvirtinta** tik pagal vieną iš trijų priemonių – M06 „Ūkio ir verslo plėtra“.

5C tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“

5C TS	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta Išmokėta		Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinim o lygis, proc.	
			parama 2014–2019 m., Eur	parama 2014–2019 m., Eur			
	T16. Bendros investicijos į atsinaujinančios energijos gamybą (Eur) (5C tikslinė sritis)	M02	0	0	45 882	0%	
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.	M04	0	0	3 002 566	0%
	2 637 288	34 003 816	M06	14 136 993	731 641	16 799 211	4%

Patvirtinta parama pagal M06 veiklą 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių“

siekė kiek daugiau nei 14 mln. Eur ir sudarė 71 proc. 2014–2020 m. laikotarpiui skirtos paramos. Išmokėta parama siekė beveik 732 tūkst. Eur ir sudarė vos 4 proc. visam finansiniam laikotarpiui skirtos paramos. 2019 m. 2014–2020 m. laikotarpiui skirta parama buvo sumažinta kiek daugiau nei 28 mln. Eur. **Pagal M04 priemonės veiklos sritį nebuvo patvirtintas nei vienas projektas investicijoms į biodujų gamybą kaip ir pagal M02 priemonę dar nebuvo patvirtinta parama dėl konsultacijų susijusiais klausimais.**

Siekiant skatinti atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą (5C TS), numatytas **tikslo rodiklis T16** „Bendros investicijos į atsinaujinančios energijos gamybą“, kuris susiejamas su priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ produkto rodikliu „Bendra investicijų suma“ ir priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ produkto rodikliu „Bendra investicijų suma“.

2019 m. buvo pradėtas įgyvendinti vienas projektas, todėl 5C tikslinės srities tikslo rodiklis siekia 2 637 288 Eur ir sudaro 8 proc. siektino tikslo. Pažanga labai ribota netgi atsižvelgus į tai, kad 2023 m. tikslas buvo sumažintas nuo kiek daugiau nei 81 mln. Eur iki kiek daugiau nei 34 mln. Eur.

2018 m. pagal priemonės M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklą 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ patvirtintos 9 paraiškos, kurioms skirta parama siekė 14 mln. Eur, tačiau 2019 m. pradžioje paramos gavėjų prašymu buvo nutrauktos 8 paramos sutartys, todėl įgyvendinamas tik vienas projektas ir veiklos srities pažanga pagal produkto rodiklius tesiekia 10 proc. Tikėtina, kad Lietuvos kontekste parama veiklai būtų patrauklesnė, jei ja galėtų pasinaudoti didžiosios įmonės, tačiau Reglamente (1305/2013 19 str.) nustatyta, kad paramos gavėjais gali būti asmenys, atitinkantys labai mažų ir mažų įmonių statusą. Mažiems ūkio subjektams ši parama ekonomiškai neefektyvi.

Paraiškų pagal priemonės M04 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, prisidedančių prie 5C tikslinės srities, nebuvo pateikta. Šioje veiklos srityje remiamos investicijos į pirminės žemės ūkio produkcijos gamybos procese susidarančių atliekų panaudojimą biodujoms gaminti, įrengiant biodujų jėgaines, kuriose pagaminta šilumos ir elektros energija naudojama tik ūkio reikmėms tenkinti. Ūkiai vis dar nerodo intereso investuoti į biodujų gamybą ūkio reikmėms. Teikiama parama yra per maža reikalingoms investicijoms ir jų atsipirkimui, o teikiamos paraiškos investicijoms į žemės ūkio produktų gamybą ir apdorojimą (remiamos pagal tą pačią veiklos sritį) yra ekonomiškai patrauklesnės.

Pagal 5C tikslinę sritį buvo numatytas vienas specifinis Programos rodiklis, matuojantis parentų projektų, kurie skirti biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių, skaičių.

5C tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019 m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.4.2 „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“	SO09. Parentų biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių projektų skaičius (M06.4.2)	1	10	10%

2019 m. rodiklio pasiekimas buvo lygus 10. Atkreiptinas dėmesys, kad šis rodiklis sutampa su Programoje numatytu ir bendroje stebėsenos sistemoje fiksuojamu M06 priemonės produkto rodikliu O3. Parentų veiksmų skaičius, tad šio specifinio rodiklio vertėtų atsisakyti.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimas (5D tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5D tikslinės srities, kuria siekiama mažinti žemės ūkio išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekį, įgyvendinimo tiesiogiai prisideda keturios priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos sritis 1.2 „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklos 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“ ir 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“ (po 100 proc. paremto ploto);
- M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“.

Netiesiogiai prie 5D įgyvendinimo prisideda:

- M10 priemonės veiklos 10.1.01 „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“ (80 proc. paremto ploto), 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ (100 proc. paremto ploto), 10.1.06 „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamoje žemėje“ (50 proc. paremto ploto), 10.1.07 „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“ (50 proc. paremto ploto), 10.1.09 „Rizikos“ vandens telkinių būklės gerinimas“ (50 proc. paremto ploto), 10.1.10 „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ (50 proc. paremto ploto) ir 10.1.11 „Dirvožemio apsauga“ (50 proc. paremto ploto).

Iki 2019 m. pabaigos pasiektas 5D tikslinės srities finansinio įgyvendinimo lygis buvo nedidelis – bendra **patvirtintos paramos** dalis nuo Programoje skirtos paramos siekė 17 proc., o **išmokėtos** – 15 proc. Nepaisant nedidelio įgyvendinimo lygio, lyginant su 2018 m., pastebima gana ženkli pažanga – patvirtinta ir išmokėta parama padidėjo 12 proc. punktų.

5D tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“

	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.	
5D	T18. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo						
TS	ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis (5D tikslinė sritis)	M01	510 074	185 580	819 032	23%	
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.					
	2,21%	5,81%	M02	473 786	473 786	1 098 824	43%
			M10	3 508 364	3 412 058	23 348 212	15%
			M16	0	0	1 503 669	0%

Parama buvo patvirtinta ir išmokėta pagal tris priemones. Didžiausias įgyvendinimo lygis pasiektas pagal M02 priemonę – 43 proc. Pagal M01 priemonės 1.2 veiklos sritį patvirtinti 4 projektai, kuriems patvirtinta kiek daugiau nei 510 tūkst. Eur parama. Šiai priemonei 2019 m. išmokėta 185,6 tūkst. parama arba 23 proc. nuo visos skirtos paramos. M10 priemonei patvirtintų lėšų suma siekia 3,5 mln. Eur, o išmokėtų lėšų suma siekia 3,4 mln. Eur, todėl įgyvendinimo lygis siekia tik 15 proc. M16 priemonės veiklos, prisidedančios prie šios srities, kaip ir 2018 m., vis dar nebuvo pradėtos įgyvendinti.

Siekiant mažinti žemės ūkio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekį (5D TS), numatytas tikslo rodiklis T18 „Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis“.

2014–2019 m. buvo paremtas 60 547,5 ha žemės ūkio paskirties žemės plotas, kuriame vykdytos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu. Iš šio ploto tiesiogiai prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir amoniako kiekio mažinimo buvo prisidedama 33 743,22 ha plote, kuris paremtas pagal M10 priemonės 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“ ir 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“, o netiesiogiai – 26 804,28 ha plote, kuris paremtas pagal likusias M10 priemonės veiklas. Remiantis Programoje nurodyta su kontekstu susijusio rodiklio reikšme, žemės ūkio paskirties žemės plotas Lietuvoje 2010 m. siekė 2 742 560 ha. Pagal šią kontekstinio rodiklio reikšmę apskaičiuotas T18 tikslo rodiklis, kuris nurodo, jog 2019 m. paremto žemės ploto, kuriame mažinamas žemės ūkyje išmetamas ŠESD ir amoniako kiekis, procentinė dalis sudarė 2,21 proc. viso Lietuvoje registruoto žemės ūkio paskirties žemės ploto. Lyginant 2023 m. suplanuotą rodiklio reikšmę su pasiekta, pastebėtina, kad 2019 m. buvo pasiekta 38 proc. suplanuotos rodiklio reikšmės.

2014–2019 m. pagal „minkštųjų veiklų“ priemones (M01 ir M02) užbaigti 955 ir vis dar vykdomi 4 projektai. Pagal priemonei M02 išmokėtą paramą (kuri siekia 43 proc. tikslo) konsultavimo paslaugomis jau pasinaudojo 955 ūkininkai ar kiti žemės valdytojai, o tai sudaro 120 proc. 2023 m. planuojamos rodiklio reikšmės.

Pagal trečiosios horizontalaus pobūdžio priemonės M16 veiklos sritį 16.3 „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ paraiškų, prisidedančių prie 5D tikslinės srities įgyvendinimo, pateikta nebuvo.

2019 m. buvo paremtos 2 239 paraiškos, skirtos įsipareigojimų pagal M10 priemonės 10.1.2 veiklą „Specifinių pievų tvarkymas“, 10.1.14 veiklą „Ražienų laukai per žiemą“. Tiesiogiai pagal 10.1.2 ir 10.1.14 veiklos paraiškas paremtas plotas siekė 33 743,22ha, o įgyvendinimo lygis – 48 proc.

Specifinių Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

Anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos skatinimas (5E tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 5E tikslinės srities, kuria siekiama skatinti anglies dioksido išlaikymą ir sekvestraciją žemės ūkyje ir miškininkystėje, įgyvendinimo tiesiogiai prisideda trys priemonės / veiklos sritys:

- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritis 8.1 „Miško veisimas“;
- M10 „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklos 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ ir 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“.

Netiesiogiai prie 5E tikslinės srities įgyvendinimo prisideda:

- M08 priemonės veiklos sritys 8.38.4 „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ (po 100 proc. paremto ploto);
- M10 priemonės veiklos 10.1.02 „Specifinių pievų tvarkymas“, (50 proc. paremto ploto), 10.1.14 „Ražienų laukai per žiemą“ (50 proc. paremto ploto);
- M12 „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ veiklos sritys – 12.1. „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ ir 12.2. Parama „Natura 2000“ miškuose (po 100 proc. paremto ploto).

2014–2019 m. paramos **lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos** pagal visas prie 5E tikslinės srities prisidedančias priemones.

5E tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P5 „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“

	Tikslo rodikliai	Priemonės	Patvirtinta	Išmokėta	Skirta	Įgyvendinimo lygis, proc.	
			parama 2014–2019 m., Eur	parama 2014–2019 m., Eur	parama 2014–2020 m., Eur		
5E TS	T19. Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis (5E tikslinė sritis)	M02	2 793		137 647	2%	
				2 794			
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.	M08	36 026 247	26 842 190	70 292 508	38%
	2,4%	1,13%	M10	4 538 603	4 428 85	15 961 687	28%

Pagal 5E tikslinę sritį patvirtintos paramos suma siekė 40,6 mln. Eur ir sudarė 47 proc. visam Programos laikotarpiui šiai tikslinei sričiai numatyto finansavimo. Išmokėtos paramos suma siekė beveik 31,3 mln. Eur ir sudarė 36 proc. visos šiai tikslinei sričiai skirtos paramos sumos. Mažiausia pažanga pasiekta pagal M02 priemonę, jai išmokėta tik 2 proc. Programoje suplanuotų lėšų. Didžiausia pažanga pasiekta įgyvendinant M08 priemonę – jos įgyvendinimo lygis 38 proc.

Siekiant skatinti anglies dioksido išlaikymą ir sekvestraciją žemės ūkyje ir miškininkystėje (5E TS), numatytas **tikslo rodiklis** T19 „Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis“ susijęs su priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ produkto rodikliu „Mišku apželdintos žemės plotas (ha)“ bei priemonės M10 veiklų 10.1.03 „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, 10.1.13 „Tarpinių pasėlių auginimas ariamojoje žemėje“ produkto rodikliu „Plotas (ha), susijęs su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities anglies dioksido sekvestracijos priemonėmis“. Paminėtina, jog prie tikslo rodiklio apskaičiavimo prisideda ir kitos netiesiogiai su 5E tiksline sritimi susijusios veiklos.

2014–2019 m. pagal M02 priemonę, skirtą konsultavimui, buvo baigta 10 projektų. Pagal priemonę

patvirtintą paramą (kuri siekia 2 proc. tikslo) konsultavimo paslaugomis pasinaudojo 10 žemės ar miškų valdytojai (tai sudaro tik 11 proc. tikslo).

2014–2019 m. paramą miško įveisimui gavo 527 valdos, o naujai mišku apželdintos žemės plotas sudarė 2 928 ha. Jiems išmokėta beveik 3 mln. Eur paramos. Paminėtina, kad paramos gavėjų, kuriems mokamos išmokos už jau anksčiau įveistą mišką, skaičius siekė 2 426 valdas. Anksčiau mišku apželdintos žemės plotas siekė daugiau nei 14 tūkst. ha. Vertinant naujai mišku apželdintą žemės plotą pagal 2014–2020 m. KPP paraiškas pasiekta 55 proc. tikslo.. Kadangi pareiškėjai, kurių paramos paraiškos patvirtintos paramai gauti, privalo mišką įveisti per tris artimiausius miško želdinimo sezonus (rudens sezoną iki einamųjų metų lapkričio 1 d., pavasario sezoną iki einamųjų metų liepos 1 d.) nuo paramos paraiškos pateikimo dienos, todėl apželdintas žemės plotas pagal 2018-2019 m. dar neatsispindi. Prognozuojama, kad iki programinio laikotarpio pabaigos bus įveista 3600 ha miško ploto, kas sudaro 67,9 proc. bendro produkto rodiklio „Mišku apželdintos žemės plotas“. Apibendrinus, priemonės sritis nesulaukė didesnio pareiškėjų aktyvumo, kaip buvo planuota Programos rengimo metu [žr. 16 išnašą], siekiant suaktyvinti priemonės įgyvendinimą padidintos kompensacinės išmokos vidutiniškai 21 proc., kurios taikomos 2019 m. (ir vėlesniais metais) pateiktoms paraiškoms.

Prie anglies dioksido išlaikymo žemės ūkyje tiesiogiai ir netiesiogiai taip pat prisidėjo veiksmai pagal M10 priemonės veiklas. 2019 m. parama buvo skirta pagal 806 paraiškas, o tvarkymo veiksmai buvo vykdomi 45 601 ha plote, kas ženkliai viršija 2023 m. tikslą. Tiesiogiai 5E srities pagal M10 priemonę paremtuose plotuose tvarkymo veiksmai vyko 28 729 ha. Kita vertus, 2023 m. paremti siektino ploto, susijusio su agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities anglies dioksido sekvestracijos priemonėmis, reikšmės viršijimą galima paaiškinti 2018 m. atliktais pakeitimais, kuomet į M10 priemonės įgyvendinimą buvo įtrauktos naujos 10.1.13 ir 10.1.14 veiklos ir nuo 20 000 ha iki 16 000 ha sumažintas paremti siekiamo ploto tikslo rodiklis.

Specifinių Programos rodiklių pagal šią tikslinę sritį nebuvo numatyta.

6 prioritetas. Ekonominės plėtros ir socialinės įtraukties skatinimas

Programos **šeštasis prioritetas (P6)** skirtas **socialinės įtraukties skatinimui**, skurdo mažinimui ir ekonominės plėtros kaimo vietovėse skatinimui. Šį prioritetą sudaro trys tikslinės sritys:

- **6A:** veiklos įvairinimo, **mažų įmonių kūrimo ir plėtojimo**, taip pat **darbo vietų kūrimo** palengvinimas;
- **6B:** vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas;
- **6C:** prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) didinimas, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas kaimo vietovėse.

2014–2019 m. paramos lėšos buvo išmokėtos visoms tikslinėms sritims. 2019 m. buvo įgyvendinamas 171 projektas, skirtas ne žemės ūkio veiklos verslo plėtojimui kaime. Taip pat toliau buvo remiami veiksmai, kuriais gerinamos paslaugos ir infrastruktūra kaimo vietovėse – įgyvendinta 5 128 projektų. 2019 m. pabaigoje gyventojų, kurie naudojosi geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius siekė 269 458 asmenis (arba 25,62 proc. visų kaimo gyventojų).

Paminėtina, kad jau ankstesniu 2014–2018 m. laikotarpiu buvo išmokėta parengiamoji parama vietos plėtros strategijoms (toliau – VPS). Įgyvendinamos 49 vietos plėtros strategijos (46 kaimo vietovių ir 3 dvisektorės, finansuojamos iš EŽŪFKP ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (toliau – EJRŽF). Gyventojų skaičius, tenkantis VVG, siekia 1 075 726 asmenis ir apima visus Lietuvos kaimo vietovėse gyvenančius žmones. Per 2014–2019 m. įgyvendinant M19 priemonę parama buvo išmokėta 755

projektams, iš kurių, 367 iki 2019 m. pab. jau buvo užbaigti.

2014–2019 m. pagal šeštąjį prioritetą patvirtinta lėšų suma siekė 211,4 mln. ir sudarė 71,3 proc. visam programavimo laikotarpiui prioritetui skirto finansavimo [žr. 17 išnašą]. Iki 2019 m. pabaigos pagal šeštąjį prioritetą išmokėtos paramos suma siekė beveik 76,5 mln. ir sudarė 36 proc. visos prioritetui skirtos paramos.

Mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, darbo vietų kūrimo palengvinimas (6A tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6A tikslinės srities, kuria siekiama palengvinti sąlygas veiklos įvairinimui, mažųjų įmonių kūrimui ir plėtojimui, taip pat darbo vietų kūrimui kaime, įgyvendinimo turi prisidėti trys priemonės / veiklos sritys:

- M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“;
- M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“;
- M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.2 „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ ir veiklos srities 6.4 „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ veikla 6.4.1 „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“.

Iki 2019 m. pabaigos paramos lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos pagal dvi iš trijų prisidedančias priemones.

6A tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P6 „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“							
6A TS	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.
		T20. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (6A tikslinė sritis)		M01	244 199	88 704	2 936 679
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.	M02	0	0	211 765	0%
	273	2 055	M06	32 043 959	9 306 300	96 959 325	10%

Patvirtintos paramos suma iš viso siekė 32 mln. Eur ir sudarė 32 proc. visos šios tikslinės srities įgyvendinimui skirtos paramos sumos [žr. 18 išnašą]. Pagal priemonę M01 „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ patvirtintiems projektams skirta 244 tūkst. Eur suma. Šios paramos lėšomis vykdomi mokymai skirti ne žemės ūkio verslų plėtrai kaimo vietovėse, pavyzdžiui, saulės, vėjo ir geoterminės energijos sistemų panaudojimui bei bioenergijos (biodujų) gamybai žemės ūkyje. Pagal priemonę M06 planuojamiems įgyvendinti alternatyviems žemės ūkio veiklai projektams patvirtinta parama siekė 32 mln. Eur. Pagal priemonę M02 paraiškų ir paramos konsultacijoms verslo kūrimo ir plėtojimo kaime klausimais dar nebuvo patvirtinta. Šiai priemonei taip pat buvo sumažinta 2014–2020 m. skirtos paramos suma nuo daugiau nei 917 tūkst. iki beveik 212 tūkst. Eur.

Iki 2019 m. pabaigos išmokėta parama 6A TS siekė 9,4 mln. Eur, o įgyvendinimo lygis 9 proc. Priemonei M01 išmokėti beveik 89 tūkst. Eur (suma siekia 3 proc. programoje suplanuotos paramos), o M06 priemonei išmokėti 9,3 mln. Eur (10 proc. skirtos paramos). **Nors 2019 m. 6A tikslinės srities finansinio**

įgyvendinimo lygis 6 proc. punktais didesnis nei 2018 m., palyginus su visų sričių įgyvendinimo lygiu, vis dar išlieka labai žemas (bendras KPP įgyvendinimo lygis – 59 proc.).

Siekiant skatinti veiklos įvairinimą, mažųjų įmonių kūrimą ir plėtrą, taip pat darbo vietų kūrimą kaimo vietovėse (6A TS), buvo numatytas **tikslo rodiklis T20** „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“.

2014–2019 m. laikotarpiu įgyvendintose projektuose buvo sukurtos 273 darbo vietos, lyginant su 2014–2018 m. laikotarpiu sukurtų darbo vietų padidėjo 220, tačiau tai sudaro tik 10,7 proc. siektino tikslo.

Įgyvendinant priemonės M01 veiklos sritį 1.1, skirtą mokymams, buvo įgyvendinti 5 projektai. Jiems išmokėta beveik 89 tūkst. Eur parama.

2019 m., kaip ir ankstesniais metais, pagal konsultavimo priemonę M02 patvirtintų paraiškų nebuvo.

2014–2019 m. pagal priemonę M06, buvo paremtas 171 ūkio subjektas, kuris gavo paramą ne žemės ūkio veiklos verslo kaimo vietovėse pradžiai ir vystymui. Tarp 171 paramos gavėjų 72 paraiškas teikė pagal 6.4 veiklą ir 99 pagal 6.2 veiklą. Verslo kaime pradžiai skirta 6.2 veiklos sritis (2017 m. neturėjusi nei vieno patvirtinto projekto, o 2018 m. tik 7) 2019 m. sulaukė didelio susidomėjimo. Projektams pagal abi veiklos sritis skirtos viešosios išlaidos sudarė 9,3 mln. Eur. Bendra įgyvendintų projektų investicijų suma siekė beveik 28 mln. Eur, tai rodo, kad jog projektų vykdytojai aktyviai kofinansuoja šiuos projektus. 2019 m. pagal 6.2 veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“ buvo sulaukta daugiau paraiškų, nei skiriama lėšų. Tam įtakos turi tai, kad buvo sukurta patraukli paramos schema, nes priėmus sprendimą dėl paramos skyrimo, 50 proc. paramos sumos asmuo gauna iš karto – avansu. Šia priemone jaunos šeimos bei asmenys grįžę į Lietuvos Respubliką iš emigracijos skatinami kurtis kaime, skirtos lėšos padeda palaikyti gyvybingą kaimą, išsaugoti ir padidinti pajamas kaimo gyventojams. Pagal šios priemonės veiklos sritį remiama faktiškai visa ekonominė veikla, todėl atsiranda galimybė kurti aktualius verslus, lanksčiai reaguoti į rinkos poreikius.

Pagal 6A tiksline sritį buvo numatyti aštuoni specifiniai Programos rodikliai, matuojantys paramos gavėjų skaičių pagal projektų veiklos sritis (paslaugas, pramonę, prekybą ir kitas). Pažanga, lyginant su 2018 m. buvo padaryta pagal 5 rodiklius iš 8 (SO10.3; SO10.4; SO10.1; SO11.3; SO11.1). Rodiklio SO11.4 reikšmė nepakito. Didžiausia pažanga padaryta pagal SO10.3, paramos gavėjų pagal paslaugų projektus skaičius padidėjo nuo 4 iki 86. Žymi pažanga ir pagal SO11.3, paramos gavėjų pagal paslaugų projektus (pagal 6.4.1 veiklos sritį) skaičius išaugo nuo 19 iki 51. Šių rodiklių įgyvendinimo lygis taip pat didžiausias, atitinkamai 36 proc. ir 33,3 proc. Galima daryti išvadą, kad kaimo vietovėse aktualiausias yra paslaugų įmonės.

6A tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.2 „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“	SO10.3. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – paslaugos (M06.2)	86	239	36%
	SO10.4. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – kita (M06.2)	3	125	2,4%
	SO10.1. Paramos gavėjų	10	150	6,7%

	skaičius pagal projektų veiklos sritis – pramonė (M06.2)			
	SO10.2. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – prekyba (M06.2)	-	62	-
M06 „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.4.1 „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“	SO11.3. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – paslaugos (M06.4.1)	51	153	33,3%
	SO11.4. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – kita (M06.4.1)	1	120	0,8%
	SO11.1. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – pramonė (M06.4.1)	20	150	13,3%
	SO11.2. Paramos gavėjų skaičius pagal projektų veiklos sritis – prekyba (M06.4.1)	-	70	-

Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas (6B tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6B tikslinės srities, kuria siekiama skatinti vietos plėtrą kaimo vietovėse, įgyvendinimo turi prisidėti dvi priemonės / veiklos sritys:

- M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys 7.2 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą – regioninis planavimas; parama asbestinių stogų dangos keitimui; parama vietiniams keliams) ir 7.6 „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį (parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį – regioninis projektų planavimas; tradicinių amatų centrų plėtra);
- M19 „LEADER programa“.

Iki 2019 m. pabaigos paramos lėšos buvo patvirtintos ir išmokėtos pagal abi prie 6B tikslinės srities prisidedančias priemones ir visas susijusias jų veiklos sritis bei veiklas.

6B tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P6 „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“						
Tikslų rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.
6B	Bendras gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis, skaičius					
TS		M07	65 839 949	43 510 496	78 290 742	56%
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.				
	269 458	150 000				

T21. Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)

2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.
--------------	-----------------

102,3%	100%
--------	------

Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, skaičius (6B tikslinė sritis)

2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.
--------------	-----------------

1 075 726	1 051 768
-----------	-----------

T22. Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)

2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.
--------------	-----------------

25,62%	14,26%
--------	--------

M19

110 163 991 19 160 509 113 365 552 17%

T23. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (LEADER) (6B tikslinė sritis)

2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.
--------------	-----------------

164	960
-----	-----

2014–2019 m. pagal 6B tikslinę sritį patvirtintos paramos suma siekė 176 mln. Eur ir sudarė 92 proc. visos šios tikslinės srities įgyvendinimui skirtos paramos sumos [žr. 19 išnašą]. 2019 m. išmokėtos paramos suma siekė 62,7 mln. Eur ir sudarė 33 proc. skirtų lėšų (lyginant su praėjusiais metais, padidėjo 14 proc. punktų).

Kaip ir 2018 m., didžioji išmokėtų lėšų dalis (43,5 mln. Eur) pagal M07 priemonę buvo skirta investicijoms į mažos apimties infrastruktūrą. 2019 m. šiai priemonei skirta parama buvo padidinta 6 611 164 Eur. Pagal priemonę M19 „LEADER programa“ daugiausia lėšų išmokėta 19.2 veiklai „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (9,8 mln. Eur) ir 19.4 veiklai „Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimu“ (8,7 mln. Eur).

Siekiant skatinti vietos plėtrą kaimo vietovėse (6B TS), numatyti trys **tikslo rodikliai**.

Tikslo rodiklis T21 „Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis“ yra susietas su priemone M19 „LEADER programa“ produkto rodikliu „Gyventojų skaičius, tenkantis VVG“. Iki 2016 m. pabaigos gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, skaičius Lietuvoje siekė 1 075 026 žmones ir apėmė visus Lietuvos kaimo vietovių bei kelių mažų miestelių gyventojus.

Nuo 2016 m. rodiklis viršija 100 procentų ir jo pasiekimas lygus 102,3 proc.

Tikslo rodiklis T22 „Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis“ yra susietas su priemonės M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ produkto rodikliu „Gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, skaičius“. 2014–2019 m. dėl įgyvendintų projektų geresnėmis paslaugomis ir infrastruktūra naudojosi 269 458 gyventojai, kurie sudarė 25,62 proc. bendro Lietuvos kaimo gyventojų skaičiaus, todėl T22 rodiklio siekiama reikmė buvo pasiekta ir viršyta. M07 priemonei skirtomis lėšomis buvo prisidėta prie vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimo, atnaujinant nedidelio masto infrastruktūrą – šalinant kenksmingas sveikatai asbesto medžiagas bei rekonstruojant ir gerinant vietinės reikšmės kelius.

Tikslo rodiklis T23 „Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus“ yra susietas su priemonės M19 „LEADER programa“ įgyvendinimu. Iki 2019 m. pabaigos baigtuose įgyvendinti vietos projektuose buvo sukurtos 164 naujos darbo vietos. Iš viso pagal VPS darbo vietoms kurti numatyta skirti 75 proc. vietos projektams įgyvendinti suplanuotų lėšų. Pagal patvirtintose vietos plėtros strategijose numatytus tikslo rodiklius planuojama sukurti 960 naujų darbo vietų, todėl 2019 m. pasiekta 17 proc. tikslo, bet iki 2019 m. pab. patvirtintuose (neužbaigtuose) vietos projektuose numatoma sukurti papildomai 1245 naujas darbo vietas.

2014–2019 m. pagal priemonės M07 veiklos sritį 7.2 buvo paremti 5 128 veiksmai, iš jų 261 pagal 7.2.1 veiklos sritį „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“, 4 749 pagal 7.2.2 veiklos sritį „Parama asbestinių stogų dangos keitimui“ ir 118 pagal 7.2.3 veiklos sritį „Parama vietiniams keliams“. Kaip ir ankstesniais asbestinių stogų dangos keitimo veiklos sritis sulaukė didelio pareiškėjų susidomėjimo (sulaukta dvigubai daugiau paraiškų nei kvietimui buvo skirta lėšų). Nuo 2019 m. įvedus fiksuotus įkainius dar labiau sumažėjo administracinė našta tiek pareiškėjams, tiek NMA. Pagal 7.2.3 sritį nuo 2019 m. paramos vietiniams keliams pareiškėjais vietoj Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos tapo savivaldybių administracijos. Pagal priemonės M07 veiklos sritį 7.6 buvo įgyvendinami 27 projektai. Iš kurių didžioji dalis skirta tradicinių amatų centrų plėtrai. Įgyvendintų projektų naudą pajuto daugiau nei 269 458 kaimo gyventojų. Investicijos prisidėjo prie trūkstamos infrastruktūros sukūrimo ir atnaujinimo, gyvenamosios aplinkos bei gyvenimo kokybės gerinimo.

Parengus VPS, 19.1 veiklos sritis buvo baigta, o jai išmokėtų viešųjų išlaidų suma siekė daugiau kaip 430 tūkst. Eur (86 proc. tikslo). Pagal 2016 m. patvirtintas VPS VVG sparčiai organizavo vietos projektų atranką ir pradėjo projektų vertinimą bei įgyvendinimą. Vietos plėtros projektams įgyvendinti VPS numatyta parama pagal 19.2 veiklos sritį siekia daugiau nei 88 mln. Eur ir sudaro didžiausią dalį visai M19 priemonei skirtų lėšų. Pagal šią sritį įgyvendintiems projektams išmokėta suma siekia 9,8 mln. Eur. Pagal 19.3 veiklos sritį, skirtą VVG bendradarbiavimo projektų rengimui ir įgyvendinimui, 2019 m. buvo išmokėta 253 tūkst. Eur.. Pagal priemonės M19 veiklos sritį 19.4, kuri yra skirta VVG veiklos išlaidoms ir VVG teritorijos gyventojų, nevyriausybių organizacijų, verslo subjektų, kitų kaimo plėtros dalyvių aktyvumo skatinimui, buvo išmokėta beveik 8,7 mln. Eur.

M19 priemonė įgyvendinama gana nuosekliai, didesnė pažanga (įgyvendinimo greitis) buvo stebimas 2019 m. antrąjį pusmetį. 2020 m. atliekamas VPS įgyvendinimo pažangos tarpinis vertinimas, kurio metu vertinami pasiekimai nuo VPS įgyvendinimo pradžios iki 2019 m. pab. Pagal pirminius vertinimo duomenis, ne visoms VVG vienodai gerai sekėsi įgyvendinti VPS. VPS metines 2019 m. pažangos ataskaitoje matoma, kad 4 iš 49 VVG nepavyko pasiekti minimalaus rezultato, kad be papildomų intervencijų (ekspertinių konsultacijų) būtų galima sklandžiai įgyvendinti VPS ir pasiekti užsibrėžtų tikslų bei rezultatų. Priemonės įgyvendinimo rezultatyvumas, pagal fizinius rodiklius yra tinkamas, t. y. atrinktų ir patvirtintų vietos projektų skaičius yra pakankamas, tačiau lėtesnis yra paramos lėšų

išmokėjimas.

Pagal patvirtintus projektus planuojamų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus:

EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys

VVG	Siekiami sukurti naujų darbo vietų	1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C
Iš viso	1409	100	0	0	176	1	24	669	440	0

Pagrindinėmis skirtingų VPS pasiekimų priežastimis yra išskiriamos: **VVG biuro darbuotojų kompetencijų trūkumai ar netolygumai**, darbuotojų stoka (per mažos VVG biuro komandos dažnai nesusidoroja su darbo apimtimis. VVG, kurių biuruose yra 4-5 darbuotojai, su VPS įgyvendinimo užduotimis susitvarko geriau, atitinkami geresni ir jų rezultatai, o VVG, turinčios 2-2,5 darbuotojo patiria sunkumų); **VVG teritoriniai skirtumai** (patirtis parodė, kad VVG, kurių teritorija yra didesnė, atitinkamai didesnis gyventojų skaičius ir jų potencialas, sudaro galimybes organizuoti daugiau kvietimų, juos skelbti dažniau, kūrybiškiau žvelgti į priemonių dizainą ir pasiūlyti įvairesnių priemonių ar veiklos sričių, konkuruoti dėl paramos lėšų, o tai nulemia didesnės pridėtinės vertės vietos projektų atranką); **VVG teritorijos socialinė ir ekonominė situacija** (nedarbo lygis, socialinių problemų mastas, galimybės skolintis lėšas vietos projektams, savivaldybėms remti bendruomenių veiklą vietos projektuose, gyventojų demografinė sudėtis, jaunų asmenų įsitraukimo galimybės, verslo sektoriau aktyvesnis dalyvavimas VVG veikloje ir kt.); **geografinė padėtis** (VVG esančios arčiau didžiųjų miestų turi didesnę potencialą ir galimybes); **bendradarbiavimo stoka** (VVG, kurios per mažai dėmesio skiria ryšių mezgimui, partnerių, skirtinguose sektoriuose, paieškai susiduria su sunkumais įgyvendindamos VPS).

Pagal 6B tikslinę sritį buvo numatyti trys specifiniai Programos rodikliai, matuojantys pakeistų asbestinių dangų stogų skaičių, regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų skaičių bei rekonstruotų kelių ilgį. Iš numatytų 6 750 pakeistų asbestinių stogų skaičiaus 2019 m. jau buvo pakeisti 4 749 stogai (70 proc. siektino tikslo). Kitų rodiklių (regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų skaičius ir rekonstruotų kelių ilgis) siektinos reikšmės pasiektos ir viršytos. Lyginant su 2018 m. ypač reikšmingai išaugo regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų – nuo 4 2018 m. iki 261 2019 m.

6B tikslinės specifinių produkto rodiklių įgyvendinimas:

Priemonė	Specifinio produkto rodiklio pavadinimas	Pasiekimas 2019m.	Siektina reikšmė 2023 m.	Įgyvendinimo lygis, proc.
M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis 7.2 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“	SO12.2. Pakeistų asbestinių dangų stogų skaičius (M07.2)	4 749	6 750	70%
	SO12.1. Regioninio planavimo būdu įgyvendintų mažos apimties infrastruktūros projektų skaičius (M07.2)	261	180	145%

	SO12.3. Rekonstruotų kelių ilgis, km (M07.2) [žr. 20 išnašą]	115	100	115%
--	--	-----	-----	------

Plaćiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra (6C tikslinės srities įgyvendinimo analizė)

Programoje numatyta, kad prie 6C tikslinės srities, kuria siekiama didinti prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų, skatinti jų naudojimą ir gerinti kokybę kaimo vietovėse, įgyvendinimo turėtų prisidėti priemonės M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis 7.3 „Parama plaćiajuosčio ryšio infrastruktūrai“.

2014–2019 m. pagal 6C tikslinę sritį buvo **patvirtinta** visa šios tikslinės srities įgyvendinimui skirta paramos dalis. Investicijos į plaćiajuosčio ryšio infrastruktūrą ir prieigą prie jos, įskaitant e-valdžios paslaugas, buvo vykdomos, įgyvendinant vieną projektą, kuriam ir patvirtinta visa tikslinei sričiai numatyta paramos suma. Iki 2019 m. pab. pagal 6C tikslinę sritį **išmokėta visa paramos** suma.

6C tikslinės srities intervencijos logikos įgyvendinimas:

P6 „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“							
6C	Tikslo rodikliai		Priemonės	Patvirtinta parama 2014–2019 m., Eur	Išmokėta parama 2014–2019 m., Eur	Skirta parama 2014–2020 m., Eur	Įgyvendinimo lygis, proc.
TS	T24. Kaimo gyventojų, kurie naudojami naujomis ar geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra (IRT), procentinė dalis (6C tikslinė sritis)		M07	4 431 200	4 424 049	4 431 200	100%
	2014–2019 m.	Tikslas 2023 m.					
	4,09%	1,90%					

Siekiant didinti prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų kaimo vietovėse, skatinti naudojamą technologijomis ir gerinti jų kokybę (6C TS), numatytas **tikslo rodiklis** T24 „Kaimo gyventojų, kurie naudojami naujomis ar geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra (IRT), procentinė dalis“, kuris yra susietas su priemonės M07 „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ produkto rodikliu „Gyventojų, kurie naudojami nauja arba geresne IT infrastruktūra (pvz., plaćiajuosčio interneto infrastruktūra), skaičius“.

2019 m. buvo užbaigtas pagal 7.3 veiklos sritį vykdomas plaćiajuosčio ryšio infrastruktūrai gerinti skirtas projektas [žr. 21 išnašą] ir pasiektas bei 2 kartus viršytas tikslo rodiklis.

Pirmuoju PRIP projekto etapu, įgyvendintu 2014–2015 m., buvo suprojektuota ir nutiesta daugiau nei 485 km šviesolaidinių kabelinių linijų, prijungti 432 objektai. 2016–2018 m. įgyvendinant antrąjį PRIP-2, etapą, prie plaćiajuosčio ryšio infrastruktūros prijungta 400 objektų ir nutiesti 343 km šviesolaidinių linijų. Įgyvendinus abu etapus 79 029 gyventojų naudojami nauja arba geresne IT infrastruktūra, iš jų įgyvendinus antrąjį PRIP-2 etapą - 43 029 gyventojai. Pasiiekti rezultatai yra 2 kartus didesni. 2020 – 2021 m. laikotarpiu pagal šią veiklos sritį projektai nebebus įgyvendinami. Projektas ir visa 6C

įgyvendintas sėkmingai ir naujų veiklų pagal šią sritį nebebus įgyvendinama.

Pagal 6C tikslinę sritį buvo numatytas vienas specifinis Programos rodiklis, matuojantis objektų, iki kurių atvestas plačiaujustis internetas, skaičių. Įgyvendinus pagal priemonės M07 veiklos sritį 7.3 vykdomą projektą pasiektas 2023 m. tikslas – prijungtų objektų skaičius siekia 400.

[1 išnaša] 2014–2020 m. 2 prioriteto įgyvendinimui skirta 639 686 570 Eur.

[2 išnaša] 2018 m. pabaigoje patvirtintos paramos suma siekė 394 973 025 Eur.

[3 išnaša] Visos viešosios lėšos M04 priemonės projektams, prisidedantiems prie 2A TS, siekė 339 901 725 Eur.

[4 išnaša] Paminėtina, kad visos M08 priemonės 8.6 veiklos sričiai numatytos lėšos yra numatytos kaip tiesiogiai prisidedančios būtent prie 2C tikslinės srities.

[5 išnaša] Priemonių kuratorių apklausos duomenys.

[6 išnaša] 2014–2020 m. 3 prioriteto įgyvendinimui skirta 165 648 479 Eur.

[7 išnaša] 2018 m. pabaigoje patvirtintos paramos suma siekė 50 346 608 Eur.

[8 išnaša] Remiantis Programa, iš viso Lietuvoje 2013 m. buvo užregistruotos 199 910 žemės ūkio valdos.

[9 išnaša] 2014–2020 m. 4 prioriteto įgyvendinimui skirta 710 980 663 Eur.

[10 išnaša] Į šį plotą įskaičiuoti plotai, paremti pagal daugelį M10 priemonės veiklų (tiesiogiai ir netiesiogiai prisidedantis plotas siekia 60 297,35ha), visas plotas paremtas pagal M11 priemonę (195 496ha) bei žemės ūkio paskirties plotas, paremtas pagal M12 priemonės veiklos sritį 12.1 (26 679ha).

[11 išnaša] Į šį plotą įskaičiuoti miško plotai paremti pagal M12 priemonės veiklos sritį 12.2 (6980,88ha), plotas paremtas pagal M08 priemonės veiklas 8.3-8.4 (690.69 ha) bei 8.5 (8099,57ha).

[12 išnaša] Į šį plotą įskaičiuoti plotai, paremti pagal keturias priemonės M10 veiklas – 10.1.03. „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, 10.1.07. „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje“, 10.1.09. „Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas“ ir 10.1.11. „Dirvožemio apsauga“.

[13 išnaša] Į šį plotą įskaičiuoti plotai, paremti pagal aštuonias priemonės M10 veiklas – 10.1.06, 10.1.07, 10.1.08, 10.1.09, 10.1.10, 10.1.11, 10.1.13, 10.1.14 (48 155,88ha) bei visas plotas, paremtas pagal priemonę M11 (195 495,67ha).

[14 išnaša] Įskaičiavus tęstinių 2007–2013 m. KPP įsipareigojimų įgyvendinimą.

[15 išnaša] 2014–2020 m. 5 prioriteto įgyvendinimui skirta 133 009 238 Eur.

[16 išnaša] Priežastys pateiktos 2014 – 2018 m. metinėje KPP stebėsenos ataskaitoje: „Programos

laikotarpiu planuojančių įveisti mišką sumažėjimą galima pagrįsti šiomis priežastimis: iš potencialių pareiškėjų buvo išbrauktos miškų urėdijos, nuo 2004 m., buvo pradėtas miško įveisimo finansavimas ES lėšomis, žemės plotas, kuriame galima veisti mišką, yra baigtinis ir konkuruoja su žemės ūkiui veiklai naudojamais plotais.“

[17 išnaša] 2014–2020 m. 6 prioriteto įgyvendinimui skirta 296 694 762 Eur.

[18 išnaša] 2014–2020 m. 6A tikslinės srities įgyvendinimui skirta 100 107 768 Eur.

[19 išnaša] 2014–2020 m. 6B tikslinės srities įgyvendinimui skirta 192 155 793 Eur.

[20 išnaša] Rodiklis skaičiuojamas pagal pareiškėjo Lietuvos automobilių kelių direkcija įgyvendintų projektų rezultatus.

[21 išnaša] Projektas praktiškai buvo užbaigtas 2018 m. tačiau formaliai jo užbaigimas patvirtintas 2019 m. tuomet ir įvertinti siekiami rodikliai.

1.d) Pagrindinė informacija apie pažangą siekiant orientyrų, nustatytų veiklos rezultatų plane, pagal F lentelę

Šis skirsnis taikomas tik 2016, 2017, 2018 MĮA

1.e) Kitas konkretus KPP elementas [neprivaloma]

Specifinių Programos rodiklių įgyvendinimas aprašytas 1 c) dalyje.

1.f) Indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas, kai tinkama.

Kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio "Programų turinys" 3 dalyje, 96 straipsnio "Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo veiksmų programų turinys, tvirtinimas ir keitimas" 3 dalies e punkte, 111 straipsnio "Investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo įgyvendinimo ataskaitos" 3 dalyje ir 4 dalies d punkte, I priedo 7.3 skirsnyje "Pagrindinių programų indėlis įgyvendinant makroregionines ir jūrų baseinų strategijas", šia programa padedama įgyvendinti makroregioninę (-es) strategiją (-as) ir (arba) jūros baseino strategiją:

EŽŪFKP lėšomis prisidedama įgyvendinant ES BJRS politinę sritį „Bioekonomika“. Įgyvendinant šią politinę sritį siekiama ES BJRS tikslo „Išsaugoti jūrą“. ŽŪM koordinuoja veiksmus, susijusius su bioekonomikos vystymu kaimo plėtros srityje. 2014–2019 m. suorganizuoti susitikimai su socialiniais partneriais Lietuvoje, jiems pristatyta ES BJRS reikšmė, bioekonomikos svarba.

ES BJRS tikslų siekiama ir įgyvendinant LEADER priemones. EŽŪFKP lėšomis rengiamų VPS atrankos taisyklėse numatyta viena iš tinkamumo sąlygų – aprašyti ir pagrįsti VPS sąsają su ES BJRS. VVG tarptautinio bendradarbiavimo veiksmais tiesiogiai prisidedama prie ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ įgyvendinimo, taip pat jie turi teigiamos įtakos tikslų „Apsaugoti jūrą“ ir „Didinti regiono gerovę“ siekimui. Tarptautinio bendradarbiavimo projektų, įgyvendinamų kartu su projekto partneriu iš Baltijos jūros regiono šalies (Estijos, Danijos, Latvijos, Lenkijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos), kurioje įgyvendinama ES BJRS, paramos paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip šis projektas prisideda prie ES BJRS tikslų įgyvendinimo. 8 tarptautinio bendradarbiavimo projektai prisideda prie ES BJRS tikslų įgyvendinimo – Molėtų r. VVG „Keisdami keičiame“ bendradarbiaudama su Lenkija, taip pat VVG „Nemunas“ su Lenkija, Anykščių r. VVG bendradarbiaudama su Latvija, Ignalinos r. VVG su Latvija bei Suomija, Telšių r. VVG su Švedija, Šiaurės vakarų VVG su Latvija, Pasvalio r. VVG su Latvija ir Estija ir Sūduvos VVG su Lenkija.

- ES Baltijos jūros regiono strategija (EUSBSR)
- ES strategija dėl Dunojaus regiono (EUSDR)
- ES strategija dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (EUSAIR)
- ES strategija dėl Alpių regiono (EUSALP)
- Atlanto jūrų baseinų strategija (ATLSBS)

1.f1) ES Baltijos jūros regiono strategija (EUSBSR)

Tikslas (-ai), politikos sritis (-ys) ir horizontalus (-ūs) veiksmai (-ai), kuriuos programa padeda įgyvendinti:

	Tikslai
☐	1 - apsaugoti jūrą
☐	2 - tobulinti regiono infrastruktūrą
☐	3 - didinti gerovę
	Politikos sritys
☐	4.1 - Bioekonomika
☐	4.2 - "Culture"
☐	4.3 - "Education"
☐	4.4 - "Energy"
☐	4.5 - "Hazards"
☐	4.6 - "Health"
☐	4.7 - "Innovation"
☐	4.8 - NUTRI
☐	4.9 - SAFE
☐	4.10 - "Secure"
☐	4.11 - "Ship"
☐	4.12 - "Tourism"
☐	4.13 - "Transport"
	Horizontalieji veiksmai
☐	5.1 - "Capacity"
☐	5.2 - "Climate"
☐	5.3 - "Neighbours"

5.4 - "Spatial planning"

Veiksmai arba mechanizmai, taikomos siekiant geriau susieti programą su ES Baltijos jūros regiono strategija

A. Ar makroregioniniai koordinatoriai (visų pirma nacionaliniai koordinatoriai, politikos srities koordinatoriai, horizontalių veiksmų koordinatoriai arba iniciatyvinių komitetų / koordinavimo grupių nariai) dalyvauja programos stebėsenos komitete?

Taip Ne

B. Ar nustatant atrankos kriterijus numatyta skirti papildomų balų konkrečioms priemonėms, kuriomis remiama ES Baltijos jūros regiono strategija?

Taip Ne

C. Ar pagal programą investuota ES lėšų į ES Baltijos jūros regiono strategiją?

Taip Ne

D. Rezultatai, gauti įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategiją (netaikoma 2016 m.)

E. Ar programa padedama siekti tarpinių ES Baltijos jūros regiono strategijos tikslų (su atitinkamais konkrečiais tikslais ir rodikliais), kaip nurodyta ES Baltijos jūros regiono strategijos veiksmų plane? (Nurodykite tikslą ir rodiklį)

1.g) Konvertuojant naudotas valiutos kursas (MIA) (euro zonai nepriklausančios šalys)

--

2. VERTINIMO PLANO ĮGYVENDINIMO PAŽANGA.

2.a) Per metus KKP padarytų vertinimo plano pakeitimų aprašymas ir jų pagrindimas

Žemės ūkio ministerija, kaip vadovaujančioji institucija, atsakinga už vertinimo plano įgyvendinimą. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos, atsakinga už EŽŪFKP priemonių administravimą, lėšų mokėjimą, apskaitą ir kontrolę, stebėsenos duomenų surinkimą.

2019 m. vertinimo plano pakeitimų nebuvo. Tačiau 2019 m. buvo pradėti ne visi detalijame vertinimo plane numatyti vertinimai. Tyrimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos indėlis skatinant žinių sklaidą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“ vykdymas buvo atidėtas, o tyrimas „Kaimo tinklo veiklos 2014–2018 metais vertinimas“ buvo atliktas siauresne apimtimi. Pirmasis tyrimas (dėl žinių sklaidos ir inovacijų) atidėtas įvertinus prie 1 prioriteto prisidedančių priemonių santykinai nedidelį įgyvendinimo mastą, taip pat į papildomas šių klausimų analizės apimtis, kurias pasiūlė išorės vertintojai, atrinkti atlikti išplėstinį Programos vertinimą. Atskiro teminio vertinimo pirkimą nuspręsta atidėti, prieš tai išanalizavus išplėstinėje ataskaitoje pateiktus rezultatus, nustačius vertinimo detalesnį poreikį ir turinį, įskaitant ir galimus intervencijų poreikius bei kryptis naujuoju programiniu laikotarpiu. Kaimo tinklo veiklos tyrimo viešasis pirkimas neįvyko keliems konkurse dalyvavusiems galimiems tiekėjams be nurodytų priežasčių atsisakius atlikti tyrimo paslaugas. Todėl tyrimas siauresne apimtimi buvo atliktas pagal 2018 m. sutarties su ūkio subjektų grupe UAB „Ernst & Young Baltic“ ir UAB „ESTEP Vilnius“ dėl konsultavimo ir rekomendacijų parengimo paslaugų atlikimo užduotį Nr. 10.

2.b) Per metus vykdytos vertinimo veiklos aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 3 skirsniu)

1. 2019 m. pateikta „**Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2018 metais įvertinimo**“ išplėstinė ataskaita pagal 2017 m. sausio 18 d. paslaugų teikimo sutartį Nr. 8P-18-004 tarp Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir UAB „ESTEP Vilnius“ dėl vertinimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2017 ir 2014–2018 metais vertinimas“ atlikimo. Vertinimo tikslas 2019 metais – įvertinti Programos įgyvendinimo 2014–2018 metais pažangą, padarytą siekiant kiekvienai Programos tikslinei sričiai nustatytų tikslų, išanalizuoti Programos tikslų įgyvendinimo pažangą, išnagrinėjant veiklos rezultatų plano įgyvendinimo situaciją, atsakant į nustatytus vertinimo klausimus, nurodyti problemas, iškilusias įgyvendinant Programą, Ministerijos ir Stebėsenos komiteto veiksmus ir priemones siekiant užtikrinti Programos įgyvendinimo kokybę ir veiksmingumą, išanalizuoti techninės pagalbos lėšų panaudojimą, įskaitant veiksmus, kurių imtasi kuriant Lietuvos kaimo tinklą ir užtikrinant jo veikimą bei veiksmus, kurių imtasi siekiant užtikrinti KPP 2014–2020 viešinimą, įvertinti Programos indėlį ir poveikį įgyvendinant „Europa 2020“ strategiją bei bendrosios žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) tikslus ir kt. 2019 metų vertinimo rezultatai panaudoti rengiant Programos įgyvendinimo 2018 metais išplėstinę ataskaitą.

2. 2018 m. spalio 23 d. buvo pasirašyta paslaugų teikimo sutartis Nr. 8P-18-189 su VšĮ „Aplinkos apsaugos politikos centras“ dėl vertinimo „**Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais**“ atlikimo. Tyrimo tikslas – apskaičiuoti Programos aplinkosauginius tikslo rodiklius ir išanalizuoti rezultatus bei įvertinti Programos poveikį aplinkai, naudojantis Bendrosios žemės ūkio politikos aplinkosaugos poveikio rodikliais (didelės gamtinės vertės ūkininkavimas, vandens kokybė, ariamosios žemės organinė dirvožemio medžiaga, dirvožemio erozija dėl vandens). Galutinė vertinimo ataskaita gauta 2019 m. vasario 28 d. Rezultatai

naudoti išplėstinėje metinėje Programos įgyvendinimo ataskaitoje atsakant į bendrus kaimo plėtros vertinimo klausimus, susijusius su 4 prioriteto tikslinėmis sritimis.

3. 2018 m. lapkričio mėn. pradėtas viešasis pirkimas dėl tyrimo „**Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai**“ atlikimo paslaugų pirkimo. Sutartis su VšĮ „FPF Consulting“ pasirašyta 2019 m. vasario 20 d. Tyrimo tikslas – apskaičiuoti Programos rezultato ir poveikio rodiklius, susijusius su klimato kaita ir atsinaujinančios energijos gamyba ir išanalizuoti bei įvertinti Programos poveikį klimato kaitai (švelninimui ir prisitaikymui) ir atsinaujinančios energijos gamybai. Rezultatai naudoti išplėstinėje metinėje Programos įgyvendinimo ataskaitoje atsakant į bendrus kaimo plėtros vertinimo klausimus, susijusius su 5 prioriteto tikslinėmis sritimis bei su Sąjungos lygio klimato kaitos švelninimo tikslais susijusį klausimą.

4. 2019 m. liepos mėn. atlikta užduotis Nr. 10 „**Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo**“.

Tyrimai ir vertinimai finansuoti iš Programos priemonės „Techninė pagalba“ veiklos srities „Programos įgyvendinimas“ lėšų.

Paminėtina, kad nuorodos į antro ir trečio tyrimų ataskaitas buvo pateiktos 2019 m. išplėstinės metinės ataskaitos 2 d) skyrelyje, todėl šioje ataskaitoje nebekartojamos, tačiau šių tyrimų pagrindiniai rezultatai aprašyti šios ataskaitos 2 e) skyrelyje.

2019 m. IV ketvirtyje pradėtas viešasis pirkimas dėl vertinimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2019 ir 2014–2020 metais vertinimas“ atlikimo paslaugų pirkimo. Sutartis su UAB „ESTEP Vilnius“ pasirašyta 2020 m. gegužės 14 d., pagal kurią bus įvertinama Programos įgyvendinimo 2014–2019 ir 2014–2020 metais pažanga.

2019 m. gruodžio 2 d. Žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija), Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos darbuotojai (toliau – Mokėjimo agentūra) bei vertinimo ekspertai, vykdę Programos įgyvendinimo vertinimo veiklas, dalyvavo EK kaimo plėtros vertinimo pagalbos tarnybos (angl. *European Evaluation Helpdesk for Rural Development*) organizuotame gebėjimų stiprinimo renginyje, skirtame aptarti išmoktas pamokas rengiant 2019 m. išplėstinę Programos įgyvendinimo 2014–2018 m. ataskaitą bei tolesnius veiksmus, siekiant geresnės vertinimo kokybės, sumažinti rizikas dėl nustatytų ir galimų duomenų trūkumų bei tinkamai pasiruošti atlikti programos galutinį (ex-post) vertinimą. Taip pat aptarti iššūkiai, susiję su naujojo programavimo laikotarpio išankstiniu (ex-ante) vertinimu ir SPAV.

Paminėtina, kad stebėsenos ir vertinimo veikloms vykdyti Programoje buvo numatyti 5 vadovaujančios institucijos darbuotojai, tačiau 2019 m. šias veiklas vykdė 2 darbuotojai (ne visą darbo laiką).

2.c) Veiklos, susijusios su duomenų pateikimu ir valdymu, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 4 skirsniu)

Stebėsenos duomenys apie Programos įgyvendinimo pažangą pagal finansinio įnašo, produkto ir tikslo rodiklius, Programos įgyvendinimo administracinius duomenis (pvz. paraiškų, projektų skaičių), papildomi vertinimo klausimams atsakyti reikalingi duomenys, taip pat duomenys, reikalingi rezultato rodikliams apskaičiuoti (pvz. pagrindiniai duomenys apie pareiškėjus – lytis, amžius, savivaldybė, ūkio dydis, ūkio sektorius) kaupiami Kaimo plėtros programos administravimo informacinėse sistemose (ŽŪMIS, KPPAIS,

ŽMIKIS, kiti registrai). Jas administruoja ir duomenis kaupia MA ir ŽŪIKVC. Mokėjimo agentūra informaciją apie surinktas paramos paraiškas, patvirtintas paraiškas ir išmokėtą paramą vadovaujančiai institucijai teikia kiekvieną savaitę. Informacija apie Programos įgyvendinimo pažangą pagal tikslines sritis, siekiant stebėti veiklos rezultatų plano įgyvendinimą, vadovaujančiai institucijai, jos pavedimu, teikiama pasibaigus kiekvienam ketvirčiui.

Siekdama užpildyti duomenų spragas ir užtikrinti duomenų apie Programos prioritetų įgyvendinimą, ekologinį ūkininkavimą bei duomenų apie paukščių populiaciją Lietuvoje rinkimo tęstinumą, Ministerija 2019 m. balandžio 25 d. patvirtino detalų Programos 2019–2020 m. vertinimo planą (įsakymas Nr. 3D-254). Šių tyrimų rezultatai (Programos įgyvendinimo tarpinio laikotarpio) bus panaudoti rengiant Programos įgyvendinimo galutinę metinę ataskaitą, *ex post* vertinimui 2024(2025) m. ir planuojant 2022–2027 m. programinio laikotarpio intervencijas.

Esminiu iššūkiu išlieka individualaus lygio ŪADT duomenų prieinamumas vertintojams. Be šių duomenų neįmanoma atlikti tikrojo kontrafaktinio poveikio vertinimo, kuris kiekybiškai ir patikimai leistų apskaičiuoti papildomo rezultato rodiklio „R2. Žemės ūkyje sukurtos vertės pokytis paremtuose ūkiuose vienam sąlyginiam darbuotojui (Eur / SDV)“ reikšmę. Atlikdami išplėstinį Programos įgyvendinimo vertinimą, ekspertai imitavo kontrafaktinio poveikio vertinimo prieigą, naudodami apibendrintus ŪADT duomenis. Tačiau rodiklio reikšmė, apskaičiuota naudojant individualaus lygio duomenis, būtų nepalyginamai patikimesnė ir tikslesnė. Atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugos reikalavimus, nacionaliniai ŪADT valdytojai atmeta užklausas dėl tokių duomenų pateikimo, remdamiesi kai kurių atsakingų Žemės ūkio generalinio direktorato padalinių gairėmis. Šį klausimą Ministerija teikė du kartus per metinius susitikimus su Kaimo plėtros programų vertinimo pagalbos tarnybos (Evaluation Helpdesk for RDP) nacionaliniais geografiniais ekspertais (2018 ir 2019 m.). Jie informaciją perdavė pagalbos tarnybai, tačiau atsakymo kol kas nėra.

Atlikdami išplėstinį Programos vertinimą ir teminius vertinimus ekspertai susidūrė su duomenų trūkumu tokiems tyrimams atlikti. Duomenų trūkumai buvo susiję ne tik su Programos administravimo ir stebėsenos sistema, bet ir su kitais informacijos šaltiniais. Pvz., Valstybinis paviršinio vandens telkinių monitoringas yra atliekamas baseinėliuose, kurių plotas viršija 30 km², tad įprastai juose yra keletas skirtingų taršos šaltinių, o Programos paramos plotai yra palyginti nedideli, kad būtų galima įvertinti jų poveikį remiantis upėje išmatuotomis azoto koncentracijomis; siekiant nustatyti Programos priemonių indėlį į dirvožemio erozijos mažinimą, buvo susidurta su duomenų apie dirvožemio kokybės / erozijos rodiklius paremtuose plotuose trūkumu. Visi duomenų trūkumai, jeigu tokių buvo, nurodyti 2019 m. teiktoje išplėstinėje Programos įgyvendinimo ataskaitoje prie atsakymų į vertinimo klausimus.

ŽŪM įgyvendina projektą „Žemės ūkio verslo analizės sistema sprendimams priimti“. Buvo teikti pasiūlymai dėl duomenų poreikių, susijusių su kaimo plėtros programų įgyvendinimo ir poveikio vertinimu, integravimu į planuojamą kurti sistemą.

2.d) Atliktų vertinimų sąrašas su adresais, kuriais jie paskelbti internete

Leidėjas / redaktorius	Žemės ūkio ministerija
Autorius (-iai)	UAB „ESTEP Vilnius“ pagal paslaugų sutartį su subjektų grupe UAB „Ernst & Young Baltic“ ir UAB „ESTEP Vilnius“
Pavadinimas	Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo
Santrauka	<p>Užduoties tikslas: pateikti rekomendacijas dėl Lietuvos kaimo tinklo (LKT) struktūros, veiklos kryptių ir jų įgyvendinimo instrumentų tobulinimo laikotarpiui po 2020 m.</p> <p>Užduoties objektas: LKT sekretoriatui priskirtos funkcijos, ištekliai, veiklos intensyvumas, taikomos įgyvendinimo priemonės (jų sąnaudos) ir jų nauda, siekiant privalomų Nacionalinių kaimo tinklo (NKT) tikslų.</p> <p>Pilna nuoroda į užduoties ataskaitą:</p> <p>http://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Kaimo_pletra/Lietuvos_kaimo_pletros_2014%E2%80%932020%20m._programa/Steb%C4%97sena%20ir%20vertinimas/Tyrimai%20ir%20vertinimai/Rekomendacijos%20d%C4%97LKT%20tobulinimo%202019.pdf</p>
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1

Leidėjas / redaktorius	Žemės ūkio ministerija
Autorius (-iai)	UAB „ESTEP Vilnius“
Pavadinimas	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įgyvendinimo 2014–2018 metais įvertinimas
Santrauka	Vertinimo tikslas 2019 metais – įvertinti Programos įgyvendinimo 2014–2018 metais pažangą, padarytą siekiant kiekvienai Programos tikslinei sričiai nustatytų tikslų, išanalizuoti Programos tikslų įgyvendinimo pažangą, išnagrinėjant veiklos rezultatų plano įgyvendinimo situaciją, atsakyti į nustatytus vertinimo klausimus, nustatyti ir įvertinti Programos tarpinius rezultatus ir

	<p>poveikį, nurodyti problemas, iškilusias įgyvendinant Programą, Ministerijos ir Stebėsenos komiteto veiksmus ir priemones siekiant užtikrinti Programos įgyvendinimo kokybę ir veiksmingumą, išanalizuoti techninės pagalbos lėšų panaudojimą, įskaitant veiksmus, kurių imtasi kuriant Lietuvos kaimo tinklą ir užtikrinant jo veikimą bei veiksmus, kurių imtasi siekiant užtikrinti Programos viešinimą, įvertinti jos indėlį ir poveikį įgyvendinant „Europa 2020“ strategiją bei BŽŪP tikslus ir kt. 2019 metų vertinimo rezultatai panaudoti rengiant Programos įgyvendinimo 2018 metais išplėstinę ataskaitą.</p>
URL	<p>http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1</p>

2.e) Atliktų vertinimų santrauka, daugiausia dėmesio skiriant vertinimo rezultatams

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014–2018 metais išplėstinis vertinimas.

Pagrindinės išvados.

2014–2018 m. buvo įgyvenami visi šeši Programos prioritetai ir tikslinės sritys. Iki 2018 m. pabaigos pagal Programą patvirtintos paramos suma siekė 1 184,21 mln. Eur, o išmokėtos paramos suma siekė 995,3 mln. Eurų, iš kurių ES dalis sudarė 800 mln. Eurų. 2014–2018 m. išmokėta parama sudarė 47 proc. visų Programos įgyvendinimui skirtų paramos lėšų. Didžiausia paramos dalis buvo išmokėta pagal aplinkosaugai (biologinei įvairovei, vandens ir dirvožemio gerinimui) skirtą ketvirtąjį prioritetą – apie 44 proc. visų iki 2018 m. pabaigos išmokėtų paramos lėšų. Taip pat didelė paramos dalis – 33 proc. visų išmokėtų lėšų – buvo išmokėta pagal 2 prioriteto 2A tikslinę sritį, skirtą žemės ūkio sektoriaus modernizavimui ir restruktūrizavimui. Iš viso pagal 2 ir 3 prioritetus, skirtus ūkių perspektyvumo ir žemės ūkio veiklos konkurencingumo didinimui bei inovacinių technologijų diegimui, išmokėta 81 proc. visos iki 2018 m. pabaigos išmokėtos paramos; socialinės įtraukties skatinimui ir skurdo kaimo vietovėse mažinimui (6 prioritetas) buvo išmokėta beveik 5 proc. visos išmokėtos paramos. Pirmasis prioritetas, skirtas žinių perdavimui ir inovacijoms žemės ūkio, miškininkystės sektoriuose ir kaimo vietovėse skatinti, buvo įgyvendinamas per 2–6 prioritetus horizontaliai. Atlikus vertinimą matyti, kad inovacijų diegimo mastas, vertinant pagal novatoriškų projektų skaičių, nėra didelis, nes pagal 1A TS įgyvendinami novatoriški projektai sudaro 0,8 proc. visų pagal Programą įgyvendinamų projektų, tačiau konsultacijų svarbą inovacijų skatinimui rodo tai, kad trečdalis konsultuotų paramos gavėjų (1 126) įgyvendino novatoriškus projektus.

Pagal 4.1 veiklos sritį buvo vykdomos ūkio modernizavimo veiklos 10 proc. visų Lietuvos ūkių, kurių ekonominis dydis yra didesnis nei 8 tūkst. Eur. Pagal 6.3 priemonę – 12,5 proc. Lietuvos smulkių ūkių. Šių veiklos sričių įgyvendinimas lėmė 6 031 Eur didesnę bendrąją produkciją vienam sąlyginiam darbuotojui sukuriama paremtuose ūkiuose, nei ši būtų buvusi be paramos. 2016–2018 m. buvo remiami dvigubai didesni ūkiai nei 2014–2016 m. laikotarpiu. Šeimos ūkių pajamos, Žemės ūkio gamybos veiksmų pajamos ir pajamos iš žemės ūkio verslo dėl Programos padidėjo: 2014–2018 m. žemės ūkio gamybos veiksmų pajamos ir žemės ūkio verslo pajamos 2017 m. buvo 13,5 proc. ir 10 proc. atitinkamai didesnės, lyginant su scenarijumi be Programos paramos. Taip pat dėl Programos padidėjo Žemės ūkio produktyvumas – 2017 m. jis siekė 133 proc. pagal bendrą gamybos veiksmų našumo indeksą ir buvo 5,6 proc. didesnis, lyginant su scenarijumi be Programos paramos.

Pagal Programą apdraustų pasėlių ir augalų plotas 2018 m. sudarė 2,5 proc. viso ariamosios žemės Lietuvoje ploto, o apdrausti ūkiniai gyvūnai (gyvuliai ir paukščiai) 3,39 proc. visų šių rūšių gyvūnų Lietuvoje.

Paukščių populiacijų žemės ūkio naudmenose būklė 2014–2018 m. blogėjo. Kaimo paukščių populiacijos indeksas (KPPI) vidutiniškai per metus sumažėjo po 4,2 proc. punkto. Programos teigiamas ir santykinai didelis kiekybinis poveikis nustatytas pusei paukščių rūšių iš keturiolikos, įtrauktų į KPPI. Labai aukšta biologinės įvairovės apsauga užtikrinta buvo 4 590 ha plote, kuriame vykdytos biologinės įvairovės išsaugojimo ir kraštovaizdžio apsaugos veiklos.

Įgyvendinus tiesiogiai prie 6A TS prisidėjusius projektus buvo sukurtos 53 darbo vietos, o netiesiogiai 57, tačiau atsižvelgiant į tai, kad kaimo vietovėse 2019 m. pradžioje gyveno 602 tūkst. darbingo amžiaus asmenų, šios priemonės reikšmingo pokyčio užimtumui kaimo vietovėse nepadarė. Visgi pastebėtina, kad prie 6A TS prisidedančios priemonės iki 2018 m. pabaigos buvo įgyvendintos tik mažu mastu, todėl reikšmingesni pokyčiai gali pasimatyti pilnai įgyvendinus šias priemones. Vis tik 2018 m. užimtumo lygio kaimo vietovėse rodiklis buvo 2,1 proc. p. didesnis nei būtų buvęs, jeigu Programa nebūtų įgyvendinta –

Programos įgyvendinimas padidino užimtumo lygio augimą kaime 30 proc.

Iš viso buvo paremti 3 496 projektai, skirti mažos apimties infrastruktūros gerinimui, asbestinių stogų dangos keitimui ir vietinių kelių rekonstrukcijai. Šių projektų rezultatais naudojosi 11 proc. Lietuvos kaimo vietovių gyventojų.

2018 m. užbaigus vienintelį vykdomą projektą, prie plačiajuosčio ryšio infrastruktūros prijungta 400 žemės ūkio sektoriaus objektų. Projekto metu nutiesta apie 342,661 kilometrų šviesolaidinių kabelinių linijų. Įrengta naudojimuisi reikalingą įranga.

2. Galutinė vertinimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais“ ataskaita (2019 m. vasaris).

Pagrindinės išvados.

Rekomenduojama parengti naują didelės gamtinės vertės teritorijų (DGVT) išskyrimo metodiką remiantis gerais europinės praktikos pavyzdžiais. Didelio mozaikiškumo teritorijose sudaromos sąlygos (nišos) gyventi ir dauginis įvairioms augalų ir gyvūnų grupėms. 2014–2018 m. kraštovaizdžio mozaikiškumas išaugo. Programa turėjo teigiamą įtaką kraštovaizdžio mozaikiškumui padidėti. Vidutinis mozaikiškumo padidėjimas pagal Programos priemones remiamuose plotuose buvo statistiškai reikšmingai didesnis, lyginant su kontroliniais plotais. Tinkami teritorijų atrankos kriterijai užtikrino labai aukštą biologinės įvairovės apsaugą 4 590 ha su šienavimu ir pievų tvarkymu susijusių Programos priemonių plotuose. Netaikant teritorinių atrankos kriterijų 2014–2018 m. šių priemonių plotuose buvo sunaikinta (suarta) 1 600 ha vertingų EB svarbos pievų ar joms artimų buveinių. Didelės gamtinės vertės ūkininkavimas Lietuvoje vykdomas beveik 25 proc. deklaruotų žemės ūkio naudmenų (poveikio rodiklis I.9). Didžioji dalis didelės gamtinės vertės ūkininkavimo plotų patenka į 2 tipo (didelio mozaikiškumo) DGVT. 2014–2018 m. laikotarpiu didelės gamtinės vertės ūkininkavimo teritorijų plotas išaugo 1,1 procentinio punkto.

Vidutiniškai Lietuvoje Programos priemonių „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ bei „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimas azoto perteklių, lyginant su hipotetine situacija, jei tokios priemonės būtų visai neįgyvendinamos, sumažina apie 1,6 kg N/ha (6 proc.). Programos priemonių įgyvendinimas 2014–2015 m. fosforo balansui poveikio visai neturėjo, 2016–2017 m. padidino fosforo deficitą dirvožemyje, o 2018 m., kada buvo prognozuojamas teigiamas fosforo balansas, maždaug 0,3 kg P/ha (11 proc.) galėjo sumažinti fosforo perteklių. Didžiausias efektas dėl priemonių „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ bei „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo matomas tose apskrityse, kur ūkininkaujama intensyviau, kur tradiciškai azoto balansas yra labiausiai perteklinis. Siekiant užtikrinti kuo didesnę aplinkosauginių priemonių efektyvumą, būtų tikslinga skatinti intensyvesnį jų įgyvendinimą regionuose, kuriuose maistinių medžiagų balansai yra labiausiai pertekliniai.

Nitratų azoto koncentracijų pokyčių gėlo vandens telkiniuose dėl aplinkosauginių Programos priemonių įgyvendinimo nenustatyta. Nors maistinių medžiagų balanso skaičiavimai rodo, kad aplinkosauginės Programos priemonės leidžia efektyviai sumažinti azoto perteklių plotuose, kuriuose jos yra įgyvendinamos, tačiau šių priemonių įgyvendinimo plotai yra palyginti nedideli (sudaro iki 8 proc. visų deklaruotų žemės ūkio naudmenų). Be to, dalis aplinkosauginių priemonių įgyvendinama baseinuose, kuriuose nitratų koncentracijos yra nedidelės ir taršos mažinimo poreikio nėra. Dėl aplinkosauginių Programos priemonių įgyvendinimo nitratų azoto koncentracijos vandens telkiniuose vidutiniškai gali mažėti keliais procentais (poveikio lygis kiekviename telkinyje yra individualus), tad ir vandens kokybės monitoringo duomenys kol kas nerodo pastebimų nitratų azoto koncentracijų pokyčių, kuriuos būtų galima patikimai susieti su aplinkosauginių Programos priemonių įgyvendinimu. Siekiant efektyviai mažinti vandens telkinių taršą, rekomenduojama intensyviai maistinių medžiagų išsiplovimą į vandens telkinius mažinančių priemonių įgyvendinimą LR aplinkos ministerijos išskirtuose rizikos vandens telkiniuose. Rizikos vandens

telkinių baseinai sutampa su teritorijomis, kuriose ūkininkaujama intensyviai ir dirvožemyje paliekamas didžiausias azoto perteklius.

Apsaugą nuo vandens erozijos suteikiančių veiclų įgyvendinimo plotai 2014–2018 m. laikotarpiu sparčiai augo ir 2018 m. siekė 10,6 tūkst. ha. Vis dėlto tik 19 proc. vandens sukeltą eroziją mažinančių Programos priemonių (pagal plotą) buvo įgyvendinta erozijos rizikos teritorijose, t. y. teritorijose, kuriose šlaito nuolydis yra 2 ir daugiau laipsnių. Vertinant Programos priemonių poveikį erozijai mažinti, nustatyta, kad per metus dėl eroziją mažinančių priemonių įgyvendinimo gali būti išsaugoma apie 48 tūkst. t dirvožemio. Tai sudaro mažiau nei 1 proc., lyginant su bendru dėl vandens erozijos prarandamu dirvožemio kiekiu. Konstatuota, kad Programos poveikis vandens sukeltai erozijai mažinti labai minimalus, o pagrindinė to priežastis – maži įgyvendinamų priemonių plotai erozijai jautriose teritorijose.

3. Galutinė tyrimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai“ ataskaita.

Pagrindinės išvados.

Programos indėlis į ŠESD ir amoniako emisijų sumažinimą bei anglies dioksido išlaikymą ir sekvestravimą yra nereikšmingas, nes sudaro tik mažą dalį nuo žemės ūkio ir žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės sektoriuose išsiskiriančių emisijų, t. y. 2,73 proc. ir 1,28 proc. nuo visų atitinkamo sektoriaus emisijų. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir amoniako kiekiu mažinimu (5D tikslinė sritis) 2018 metų pabaigai sudarė 172588,12 ha, kuris buvo lygus 5,93 proc. nuo visų 2018 m. buvusių žemės ūkio naudmenų ploto. Programos iškeltas tikslas buvo viršytas 13188,12 ha, t. y. 0,12 procentinio punkto daugiau negu užsibrėžta Programoje. Programos įgyvendinimas 2018 m. leido sutaupyti 188,41 kt CO₂ ekv., t. y., jei priemonės nebūtų įgyvendintos, tai toks kiekis ŠESD būtų papildęs atmosferą. Šį kiekį sudaro išvengtos 68,35 kt CO₂ ekv. emisijos dėl augančioje miško biomasėje bei dirvožemyje užrakintos organinės anglies ir 120,06 kt CO₂ ekv. sumažėjusios metano ir azoto suboksidų emisijos dėl Programos reikalavimo nenaudoti bei apriboti trąšų naudojimą. Amoniako emisijos dėl Programos įtakos sumažėjo 1,07 tūkst. tonų amoniako. Tad dėl Programos priemonių įgyvendinimo į atmosferą išsiskyrė 2,73 proc. mažiau nuo visų žemės ūkio sektoriuje susidarančių emisijų (4 403 kt CO₂ ekv., 2017 m. pagal nacionalinę ŠESD ataskaitą). Labiausiai prie ŠESD mažinimo prisidėjo ekologinio ūkininkavimo (52,99 proc.), ir agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonės (31,40 proc.). Parama įsipareigojimams pagal Natura 2000 ir Vandens pagrindų direktyvą prisidėjo 11,36 proc. Kuklų indėlių į ŠESD mažinimą įnešė naujų miškų įveisimas (4,25 proc.).

Didžiausią poveikį (83,15 proc.) išmetamo metano ir azoto oksido bei amoniako kiekių mažėjimui turėjo ekologinio ūkininkavimo priemonė dėl mažesnio dirvų tręšimo. Taip pat apribotas trąšų naudojimas Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonės deklaruotuose laukuose turėjo įtakos likusiems 16,85 proc. apskaičiuoto emisijų sumažėjimo.

Programos lėšomis remiamas naujų miškų įveisimas ir jau įveistų miškų priežiūra 20 226,93 ha plote. Atkurtas stichinės nelaimės pažeistas miškas bei padidėjo miškų atsparumas gaisrams dėl priešgaisrinių priemonių įrengimo 610 ha plote. Agrarinės aplinkosaugos priemonės taip pat reikšmingai prisideda prie anglies dioksido išlaikymo ir sekvestracijos žemės ūkyje. Anglies dioksidas išlaikytas dirvožemyje išlaikant ilgalaikes naudmenas (pievas), apsaugant pievas ir šlapynes nuo naujų sausavimo sistemų įrengimo, iš viso 68,35 kt CO₂ ekv. Tarpinių pasėlių auginimas dirbamoje žemėje daugiausiai prisidėjo prie anglies dioksido sekvestracijos dirvožemyje – 17,43 kt CO₂ ekv. 2018 m. Anglies dioksido sekvestravimui dirvožemyje įtakos turėjo ir tokios priemonės kaip “Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas” – 3,19 kt CO₂ ekv., “Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje” – 0,01 kt CO₂ ekv. Labai reikšmingą poveikį anglies dioksido išlaikymui žemės ūkio naudmenų dirvožemyje turi priemonės „Parama

„Natura 2000“ ir su vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ veiklos sritis „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ – dėl jos taikymo išvengta 75,22 kt CO2 ekv. emisijų dėl daugiamečių pievų išlaikymo ir nesusausinimo. Dėl Programos įtakos emisijos sumažėjo 188,41 kt CO2 ekv.

4. Užduoties Nr. 10 „Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo“ ataskaita.

Pagrindinės išvados.

Atsižvelgiant į tai, jog naujuoju programiniu laikotarpiu plėsis Tinklo politikos aprėptis ir narių gali dar labiau padidėti, rekomenduojama apriboti atstovavimo lygmenis iki vieno ir pasirinkti arba skėtinių organizacijų, jungiančių kuo didesnę kaimo plėtros dalyvių skaičių, arba atskirų organizacijų narystės Tinklo modelį.

Į Tinklo metinius planus įtraukiamos visos Tinklo veiksmų programoje numatytos veiklos, tačiau eigoje yra įgyvendinamos ne visos. Intensyviausiai vykdoma komunikacijos veikla, gerųjų pavyzdžių sklaida ir VVG mokymai, todėl planuojant naujo laikotarpio BŽŪP tinklo veiksmų programą rekomenduojama apsiriboti privalomais nustatytais tikslais ir veiklomis.

Sprendžiant pagal Tinklo sekretoriatai pavestų funkcijų apimtį ir skiriamus žmogiškuosius išteklius – šiuo metu Lietuvoje nėra sudarytos reikiamos sąlygos tinkamai Tinklo sekretoriato veiklai ir veiksmingai tinklaveikai užtikrinti. Kadangi nauju programiniu laikotarpiu mažėja ES finansavimas techninei pagalbai, Lietuvoje nerekomenduojama iš esmės keisti esamo Tinklo organizacinio modelio ir siūloma sekretoriatai išlaikyti Vadovaujančioje institucijoje, tačiau būtina padidinti darbuotojų skaičių bent iki 3 ir užtikrinti, kad sekretoriatai būtų sustiprintos komunikacijos ir renginių organizavimo kompetencijos.

Pastebimas menkas Tinklo narių (ypač bendruomenių) įsitraukimas į Tinklo veiklas, todėl siekiant didinti narių aktyvumą ir motyvaciją dalyvauti tinklaveikoje rekomenduojama organizuoti daugiau įtraukiančių renginių, tarpusavio mokymąsi, gerosios patirties konkursus su apdovanojimais.

2.f) Komunikacinės veiklos, kurios vertinimo rezultatams viešinti, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 6 skirsniu)

Pateikti vertinimo plano nuorodą, aprašyti pasitaikiusius įgyvendinimo sunkumus ir nurodyti priimtus ar pasiūlytus sprendimus.

Data / laikotarpis	12/11/2018 - 12/12/2019
Komunikacinės veiklos / renginio pavadinimas ir aptartų / išplatintų vertinimo išvadų tema	Biologinės įvairovės poveikio rodiklio „Paukščių populiacija žemės ūkio naudmenose“ 2016–2018 metais nustatymo ir biologinės įvairovės kaitos vertinimo ataskaitos pristatymas
Bendras veiklos / renginio organizatorius	Žemės ūkio ministerija
Naudoti informacijos	Paskelbta Ministerijos tinklalapyje, pristatyta Žemės ūkio ministerijos ir

kanalai / formatas	Aplinkos ministerijos atstovams, pateikta Programos įgyvendinimo vertinimą atliekantiems ekspertams bei LAEI, rengiančiam BŽŪP Lietuvos 2021–2027 m. strateginio plano situacijos an
Tikslinės auditorijos tipas	Valstybės tarnautojai, Stebėsenos komiteto nariai, socialiniai partneriai, ekspertai ir kiti asmenys, nagrinėjantys biologinės įvairovės išsaugojimo klausimus.
Apytikslis suinteresuotųjų subjektų, su kuriais susisiekti, skaičius	60
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/tebesena-ir-vertinimas-1

Data / laikotarpis	20/06/2019
Komunikacinės veiklos / renginio pavadinimas ir aptartų / išplatintų vertinimo išvadų tema	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įgyvendinimo 2014–2018 metais išplėstinio vertinimo ataskaitos pristatymas stebėsenos komiteto nariams.
Bendras veiklos / renginio organizatorius	Žemės ūkio ministerija
Naudoti informacijos kanalai / formatas	Paskelbta Ministerijos tinklalapyje, pristatyta Programos stebėsenos komiteto nariams posėdyje, išsiųsta EK.
Tikslinės auditorijos tipas	Valstybės tarnautojai, socialiniai partneriai ir kiti asmenys, besidomintys ES parama kaimo plėtrai.
Apytikslis suinteresuotųjų subjektų, su kuriais susisiekti, skaičius	50
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/tebesena-ir-vertinimas-1

Data / laikotarpis	01/05/2019 - 12/12/2019
Komunikacinės veiklos / renginio	Tyrimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai“ ataskaitos pristatymas

pavadinimas ir aptartų / išplatintų vertinimo išvadų tema	
Bendras veiklos / renginio organizatorius	Žemės ūkio ministerija
Naudoti informacijos kanalai / formatas	Paskelbta Ministerijos tinklalapyje, pateikta Programos įgyvendinimo vertinimą atliekantiems ekspertams bei LAEI, rengiančiam BŽŪP Lietuvos 2021–2027 m. strateginio plano situacijos analizę. Pristatyta Stebėsenos komiteto nariams posėdyje.
Tikslinės auditorijos tipas	Valstybės tarnautojai, Stebėsenos komiteto nariai, socialiniai partneriai, ekspertai ir kiti asmenys.
Apytikslis suinteresuotųjų subjektų, su kuriais susisiekti, skaičius	60
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1

Data / laikotarpis	12/12/2019
Komunikacinės veiklos / renginio pavadinimas ir aptartų / išplatintų vertinimo išvadų tema	Užduoties Nr. 10 „Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo“
Bendras veiklos / renginio organizatorius	Žemės ūkio ministerija
Naudoti informacijos kanalai / formatas	Paskelbta Ministerijos tinklalapyje. Pristatyta Stebėsenos komiteto nariams posėdyje.
Tikslinės auditorijos tipas	Valstybės tarnautojai, Stebėsenos komiteto nariai, socialiniai partneriai, ekspertai ir kiti asmenys.
Apytikslis suinteresuotųjų subjektų, su kuriais susisiekti, skaičius	60
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1

Data / laikotarpis	01/05/2019 - 12/12/2019
Komunikacinės veiklos / renginio pavadinimas ir aptartų / išplatintų vertinimo išvadų tema	Vertinimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais“ ataskaitos pristatymas
Bendras veiklos / renginio organizatorius	Žemės ūkio ministerija
Naudoti informacijos kanalai / formatas	Paskelbta Ministerijos tinklalapyje, pateikta Programos įgyvendinimo vertinimą atliekantiems ekspertams bei LAEI, rengiančiam BŽŪP Lietuvos 2021–2027 m. strateginio plano situacijos analizę. Pristatyta Stebėsenos komiteto nariams posėdyje.
Tikslinės auditorijos tipas	Valstybės tarnautojai, Stebėsenos komiteto nariai, socialiniai partneriai, ekspertai ir kiti asmenys.
Apytikslis suinteresuotųjų subjektų, su kuriais susisiekti, skaičius	60
URL	http://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/tebesena-ir-vertinimas-1

2.g) Tolesnių veiksmų, kurių nurodyta imtis pateikus vertinimo rezultatus, aprašymas (kiek tai susiję su vertinimo plano 6 skirsniu)

Pateikti vertinimo plano nuorodą, aprašyti pasitaikiusius įgyvendinimo sunkumus ir nurodyti priimtus ar pasiūlytus sprendimus.

<p>Su tolesniais veiksmais susiję vertinimo rezultatai (aprašykite rezultatus ir skliaustuose nurodykite šaltinį)</p>	<p>Tyrimo „Programos indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai“ ataskaita. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Programos priemones, susijusias su aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimu, įsipareigojimai prisiimami 5 ir daugiau metų bei į tai, kad Programos įgyvendinimas eina į pabaigą, į Tyrime pateiktas rekomendacijas bus atsižvelgta rengiant naujojo laik. BŽŪP strateginį planą. Dalis rekomendacijų yra įgyvendinamos. Numatoma, jog nuo 2021 m. pradės veikti trąšų informacinė sistema.</p>
<p>Tolesni veiksmai atlikti</p>	<p>Bus svarstoma ir(arba) planuojama, ar nauju programiniu laikotarpiu bus: - atsižvelgta į rekomendaciją ekologiniame ūkininkavime drausti organinių dirvožemių (durpžemių) arimą, kadangi tokia intervencija paskatina ŠESD išsiskyrimą; - atsižvelgta į rekomendaciją nebeskirti paramos durpžemių arimo veiklai; - atsižvelgta į rekomendaciją peržiūrėti daugiamečių pievų apsaugos politiką apsaugant tokias pievas nuo pavertimo į ariamą žemę; - įvertintas siūlymas dėl miško įveisimo procedūros palengvinimo; - rengiamos aplinkosauginės priemonės, susijusios su klimato kaitos mažinimu bei prisitaikymu.</p>
<p>Už tolesnius veiksmus atsakinga institucija</p>	<p>Vadovaujančioji institucija</p>

<p>Su tolesniais veiksmais susiję vertinimo rezultatai (aprašykite rezultatus ir skliaustuose nurodykite šaltinį)</p>	<p>(Vertinimo „Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais“ ataskaita) Atsižvelgiant į tai, kad pagal Programos priemones, susijusias su aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimu, įsipareigojimai prisiimami 5 metams ir Programos įgyvendinimas eina į pabaigą, į Tyrime pateiktas rekomendacijas bus atsižvelgta rengiant naujojo laikotarpio BŽŪP strateginį planą. Dalis rekomendacijų įgyvendinamos.</p>
<p>Tolesni veiksmai atlikti</p>	<p>Bus svarstoma ir(arba) planuojama, ar nauju programiniu laikotarpiu bus: - priemonės, susijusios su daugiamečių pievų ir ganyklų plotų didinimu; - imtasi priemonių, jog naujuoju programiniu laikotarpiu parama būtų skiriama tik už inventorizuotų EB svarbos buveinių plotų priežiūrą; - nemažinami natūralių ir pusiau natūralių pievų ir ganyklų plotai; - atsižvelgta į rekomendaciją intensyviai maistinių medžiagų išsiplovimą į vandens telkinius mažinančių priemonių įgyvendinimą LR aplinkos ministerijos išskirtuose rizikos vandens telkinių baseinuose; - atsižvelgta į rekomendaciją įtraukti priemones, skatinančias subalansuotą, precizinį tręšimą, atsižvelgiant į faktines azoto atsargas dirvožemyje ir augalų poreikius; - didinamos tarpinių augalų auginimo priemonės įgyvendinimo apimtis rizikos telkiniuose; - Kita.</p>

Už tolesnius veiksmus atsakinga institucija	Vadovaujančioji institucija
--	-----------------------------

Su tolesniais veiksmais susiję vertinimo rezultatai (aprašykite rezultatus ir skliaustuose nurodykite šaltinį)	(Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos įgyvendinimo 2014–2018 metais išplėstinio vertinimo ataskaita) Atsižvelgiant į vertinime pateiktas rekomendacijas: - supaprastintas paramos teikimas pagal M01 priemonę, 4.1, 4.2, 16,3, 16.4 veiklos sritis; - pakoreguoti atrankos balai pagal 6.2, 6.4.1 veiklos sritis.
Tolesni veiksmai atlikti	Dėl priemonės M09 bus įvertinti pasiūlymai pateikti Kooperacijos veiklos komiteto dėl minimalaus dalyvių skaičiaus mažinimo. Rengiant naujojo programinio laikotarpio BŽŪP Strateginį planą bus: - papildomai įvertintas rekomendacija nustatyti teritorinius paramos apribojimus, užtikrinančius, kad nebūtų skiriamos išmokos veikloms, kurios gali sunaikinti EB svarbos buveines. Pievų tvarkymo priemonės turėtų būti taikomos teritorijose, kuriose jos atneštų maksimalią naudą biologinei įvairovei palaikyti, t. y. EB svarbos buveinėse, paukščių apsaugai svarbiose teritorijose. - kuriamos priemonės, kurios efektyviai ir kokybiškai padėtų integruoti EIP veiklos grupių projektų metu gautas naudingas žinias kasdienėje ūkininkų veikloje.
Už tolesnius veiksmus atsakinga institucija	Vadovaujančioji institucija

Su tolesniais veiksmais susiję vertinimo rezultatai (aprašykite rezultatus ir skliaustuose nurodykite šaltinį)	(Užduoties Nr. 10 „Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo“ ataskaita.)
Tolesni veiksmai atlikti	Bus daugiau bendraujama su Tinklo nariais elektroniniu paštu svarbiausiais LKT veiklų klausimais, bus siekiama integruoti naudingą informaciją, pateikiamą ŽŪM interneto svetainėje, su LKT narių poreikiais dėl informacijos apie kaimo plėtrą sklaidos. Bus derinami pokyčiai dėl LKT sekretoriato veiklos ŽŪM viduje ir didinamos reikalingos kompetencijos prisidėti prie pirmojo BŽŪP ramsčio suinteresuotųjų subjektų tinklaveikos skatinimo.
Už tolesnius veiksmus atsakinga institucija	Vadovaujančioji institucija

3. PROBLEMAS, TURINČIOS ĮTAKOS PROGRAMOS VEIKSMINGUMUI, IR PRIEMONĖS, KURIŲ BUVO IMTASI

3.a) Veiksmų, kurių imtasi siekiant užtikrinti programos įgyvendinimo kokybę ir veiksmingumą, aprašymas

1. Vadovaujančios institucijos veiksmų analizė

Įgyvendinant Programą 2014–2019 m. buvo susidurta su išorės veiksniais, kuriuos galima apibrėžti kaip nuo Programos vadovaujančios institucijos nepriklausančius veiksnius, ir vidiniais veiksniais, kuriuos galima apibrėžti kaip nuo Programos vadovaujančios institucijos priklausančius veiksnius. Šie veiksniai (problemos) neigiamai veikė Programos įgyvendinimą. Siekiant panaikinti šiuos veiksnius arba sušvelninti jų poveikį Programos įgyvendinimui, vadovaujančioji institucija ėmėsi atitinkamų veiksmų. Šiuos veiksmus galima suskirstyti į tris kategorijas. Pirmoji kategorija susijusi su Programos pakeitimais, antroji – su Programos administravimo taisyklių ir kitų nacionalinių teisės aktų pakeitimais, o trečioji – su priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimais. Toliau pagal paminėtas kategorijas aptariami 2019 m. įvykę pakeitimai.

1. Programos pakeitimai

Iki 2019 m. buvo atlikti penki programos pakeitimai. 2019 m. buvo priimti dar du (šeštasis ir septintasis) programos pakeitimai. Šeštasis programos pakeitimas EK buvo patvirtintas 2019 rugsėjo 18 d. sprendimu C(2019) 6838, kuriuo Programa papildoma nauja M05 priemone „Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas“ bei M04 priemonė papildoma nauja veikla 4.4.2 „Prevencinių priemonių taikymas prieš plėšrūnų ūkiniams gyvūnams daromą žalą“. Kiti pakeitimai daugiausiai susiję su paramos administravimo proceso supaprastinimais bei lėšų perskirstymu ir finansinio plano pakeitimu. Septintasis Programos keitimas patvirtintas 2019 gruodžio 11 d. sprendimu C(2019) 8980, kuriuo 8,5 mln. 5 prioriteto rezervo lėšų perskirstoma iš priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srities 8.1 „Miško veisimas“ į sėkmingai įgyvendinamo 2 prioriteto veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“ ir 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“. Detaliau visi šie pakeitimai ir jų planuojamas poveikis aptarti žemiau pateikiamoje lentelėje.

Problemos ir priežastys, kuriomis grindžiamas pakeitimas	Pakeitimo esmė	Pakeitimo poveikis
Šeštasis Programos pakeitimas, Europos Komisijos patvirtintas 2019 m. rugsėjo 18 d.		
M01 priemonės veiklos srityje 1.1 „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ remiantis Bendrųjų nuostatų reglamento Nr. 1303/2013 67 straipsniu siūloma taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą – standartinį fiksuotą vieneto įkainį. 1.2 veiklos srityje „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“ taip pat siūloma taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą – fiksuotąją normą darbo užmokesčiui projektą administruojantiems asmenims ir standartinį fiksuotą vieneto įkainį darbo	Priemonių M01, M02 ir M16 pakeitimai, susiję su supaprastintų išlaidų taikymu. Taip pat projekto vykdytojui nereikės NMA pateikti išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentų.	Pakeitimai leis supaprastinti paramos administravimo procesą

<p>užmokesčiui lektoriams.</p> <p>Priemonėje M02 „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ (veiklos sritis 2.1 „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“) siūloma taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą – standartinį fiksuotą valandos konsultavimo paslaugos įkainį.</p> <p>Priemonės M16 „Bendradarbiavimas“ veiklos srityje 16.1 „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ siūloma nustatyti, kad investicinė parama teikiama kompensuojant faktiškai patirtas ir apmokėtas išlaidas bei taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą – fiksuotąją normą darbo užmokesčiui projektą administruojantiems asmenims ir standartinį fiksuotą vieneto įkainį darbo užmokesčiui projektą įgyvendinantiems asmenims (konsultantams ir mokslininkams).</p>		
<p>Šiuo metu 3 Programos priemonėse tinkamumo finansuoti sąlygose arba reikalavimuose paramos gavėjams yra nurodyta, kad paramą gali gauti aktyvūs ūkininkai kaip jie apibrėžti Reglamento (ES) 1307/2013 9 straipsnyje. Atsižvelgiant į tai, jog su tuo susiję Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1305/2013 nuostatos buvo pakeistos ir dabar nustatyta, kad parama gali būti skiriama ūkininkams arba ūkininkų grupėms, kurie yra aktyvūs ūkininkai, kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1307/2013 9 straipsnyje ir kaip taikoma atitinkamoje valstybėje narėje, taip pat tai, kad Lietuva 2018-03-12 notifikavo aktyvaus ūkininko reikalavimo netaikymą Lietuvoje (ISAMM formos (notifikacijos) Nr. 000329), atitinkamai siūloma keisti šių priemonių ir veiklos sričių nuostatas.</p>	<p>Aktyvaus ūkininko sąvokos taikymo pakeitimai priemonėse M03, M11 ir M13</p>	<p>Pakeitimas leis užtikrinti Programoje įtvirtintų reikalavimų atitikimą nacionaliniams teisės aktams.</p>
<p>M04 priemonės 4.2 veiklos srities aprašymo 8.2.4.3.2.4 dalyje „Paramos gavėjai“ numatyta, kad parama gali būti teikiama tik juridiniams asmenims,</p>	<p>Priemonės M04 veiklos srities 4.2 „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir plėtrą“ dalių „Paramos</p>	<p>Pakeitimas praplės galimų pareiškėjų sąrašą ir suteiks galimybę gauti paramą žemės ūkio</p>

<p>užsiimantiems žemės ūkio produktų perdirbimu ir (ar) rinkodara. Siekiant skatinti konkurenciją žemės ūkio produktų perdirbimo ir (arba) rinkodaros rinkoje, didesnės pridėtinės vertės žemės ūkio ir maisto produktų gamybą, siūloma keisti priemonės aprašymo 8.2.4.3.2.4. dalį, ir joje numatyti galimybę juridiniams asmenims, užsiimantiems žemės ūkio veikla ir perdirbantiems dalį valdoje užaugintos produkcijos bei planuojantiems plėsti žemės ūkio produktų perdirbimo ir (arba) rinkodaros veiklą, tapti paramos gavėjais.</p>	<p>gavėjai“ ir „Tinkamumo finansuoti sąlygos“ pakeitimai.</p>	<p>veiklos subjektams, kurie jau užsiima dalies savo valdoje užaugintų produktų perdirbimu. Bus sudarytos palankesnės sąlygos konkurencingumo didinimui.</p>
<p>Tyrimai kitose šalyse atskleidžia tendenciją, kad didžiųjų plėšrūnų daroma žala ūkiniams gyvūnams priklauso nuo vilkų natūralaus grobio gausos, kuri nulemia ir šių plėšrūnų gausos netolygumus, todėl žalos ūkiniams gyvūnams atvejų registruojama mažiau ten, kur sumažėja vilkų natūralaus grobio. Siekiant kad gyvulininkystės ūkiai patirtų kuo mažiau žalos, imamasi ūkinių gyvūnų apsaugos taikant prevencines priemones prieš vilkų daromą žalą.</p>	<p>Priemonės M04 papildymas nauja veikla 4.4.2 „Prevencinių priemonių taikymas prieš plėšrūnų ūkiniams gyvūnams daromą žalą“</p>	<p>Pakeitimas suteiks galimybę ūkininkams taikyti prevencines priemones prieš vilkų ūkiniams gyvūnams daromą žalą. Taip pat ši nauja veiklos sritis tiesiogiai prisidės prie 4A tikslinės srities įgyvendinimo siekiant išsaugoti rūšių ir buveinių biologinę įvairovę, taikant prevencines priemones, bus sumažintas visuomeninis konflikto lygis, nepabloginant šios didžiųjų plėšrūnų rūšies apsaugos būklės šalyje.</p> <p>Taikant supaprastintąjį išlaidų apmokėjimo būdą mažės administracinė našta projektų vykdytojams bei klaidų, susijusių su finansuojamų išlaidų pagrindimu, pirkimų atlikimu, lygis.</p>
<p>Gyvulininkystės sektorius labai svarbus Lietuvai. Šiame sektoriuje sukuriama metinė produkcijos vertė siekia netoli milijardo eurų. Todėl sektoriaus gyvybingumo ir funkcionalumo</p>	<p>Programos papildymas priemone M05 „Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos</p>	<p>Ši priemonė padės išlaikyti gyvulininkystės ūkių perspektyvumą ir konkurencingumą, o pasireiškus nepalankiems</p>

<p>užtikrinimas yra būtinas. Pagal šią priemonę siekiama padėti spręsti rizikos valdymo problemas – kompensuoti ūkiams dalį investicijų į prevencines biosaugos priemones, gyvuliams ypatingai pavojingų infekcinių susirgimų rizikos sumažinimui.</p>	<p>prevencinės veiklos vykdymas“.</p> <p>Perskirstant programos biudžetą priemonei skiriama 3,4 mln. Eur. Individualiai įgyvendinamam projektui siūloma numatyti didžiausią leistiną paramos sumą iki 70 tūkst. Eur tinkamų finansuoti išlaidų.</p>	<p>reiškiniams ar įvykus gyvūnų ligų protrūkiams sudarys palankesnes sąlygas ūkininkams išsaugoti žemės ūkio gamybos potencialą.</p>
<p>Pagal Reglamento Nr. 1303/2013 67 straipsnį 8.2.6.1.1. dalyje nurodytai 2 veiklai siūloma taikyti supaprastintųjų išlaidų apmokėjimo metodą, nustatant standartinį fiksuotą vieneto įkainį: 1 m² įkainį gyvenamojo namo stogo dangai ir statybinėms medžiagoms; 1 km įkainį pašalintai asbestinei stogo dangai iki utilizavimo vietos transportuoti.</p> <p>8.2.6.1.1. dalies 1.5 punkte nurodyta remiama veikla, susijusi su vietinės reikšmės viešųjų kelių, gatvių ir jų atkarpų nutiesimu ar rekonstravimu. Šios dalies 3 punkte nurodyta, kad projektai atrenkami regioninio planavimo būdu ir žemiau aprašomas regioninio planavimo būdo modelis, pagal kurį į projektų atrankos procesus įtraukiama papildomų dalyvių – Regionų plėtros tarybos, Regioninės plėtros departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos. Taikant šį modelį labai išilgsta projektų atrankos laikas. Atsižvelgiant į tai, kad KPP įgyvendinimas eina į pabaigą, siūloma numatyti galimybę pareiškėjams, projektus, skirtus vietinės reikšmės keliams tvarkyti, atrinkti konkurso būdu.</p>	<p>Priemonės M07 veiklos srities 7.2 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ pakeitimai, susiję su supaprastintų išlaidų taikymu ir projektų atranka.</p>	<p>Taikant supaprastintųjų išlaidų apmokėjimo metodą mažės administracinė našta projektų vykdytojams bei klaidų, susijusių su tinkamu finansuoti išlaidų pagrindimu, pirkimu atlikimu, lygis.</p> <p>Numačius projektams taikyti konkurso būdą spartės projektų atrankos ir įgyvendinimo procesas, mažės administracinė našta pareiškėjams.</p>
<p>Programos įgyvendinimo eigoje, Lietuvoje su miškininkyste susijusių paslaugų srityje įvyko pokyčių – pastebėtas kainų augimas. Ši aplinkybė paskatino peržiūrėti ir Programos priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ keliose veiklos srityse numatytus išmokų dydžius.</p>	<p>Taikytinų paramos sumų ir normų pakeitimai priemonės M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srityse 8.1., 8.4 ir 8.5</p>	<p>Padidėjusių kompensacinių išmokų dydžių taikymas padidins išmokų veiksmingumą ir efektyvumą bei sudarys sąlygas spartesniam šiai priemonei skirtų lėšų panaudojimui.</p>
<p>Keitimai atliekami atsižvelgiant į tai, kad veiklos sritis yra nepopuliari (per visą laikotarpį pateiktos 6 paraiškos paramai,</p>	<p>Priemonės M16 veiklos srities 16.4 „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms</p>	<p>Padidės veiklos srities patrauklumas potencialiems</p>

<p>pasirašytos 3 paramos sutartys). Siekiant sukurti ir išplėtoti trumpųjų tiekimo grandinių tinklą, bei sudaryti galimybes žemės ūkio produktų gamintojams ir perdirbėjams, bendradarbiaujant su kitais subjektais (labai mažomis, mažomis, vidutinėmis įmonėmis, įskaitant kooperatyvus, viešuosius juridinius asmenis) organizuoti ar dalyvauti organizuojant gaminamų ir / ar perdirbamų žemės ūkio ir maisto produktų tiekimą, trumpinant jų kelią iki vartotojų, tokiu būdu prisidedant prie pajamų iš pagamintos produkcijos stabilizavimo.</p>	<p>skatinti vietos lygmeniu“ veiksmų rūšies aprašymo, paramos rūšies, paramos gavėjų, tinkamų finansuoti išlaidų, taikytinos sumos ir paramos normos (nustatant fiksuotąjį vieneto įkainį) pakeitimai</p>	<p>pareiškėjams, kuriant ir plėtojant trumpąsias tiekimo grandines, taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą sumažės administracinė našta projektų vykdytojams, klaidų lygis, pagreitės paramos administravimas.</p>
<p>Šiuo metu Programos veiklos srities 8.2.16.3.2.5 dalies 2 punkte nurodyta, kad administravimo išlaidos yra netinkamos finansuoti. VVG tinklas, Lietuvos kaimo bendruomenių sąjunga ir kitos organizacijos, vienijančios NVO atstovus, LEADER koordinavimo grupės posėdžiuose, NVO tarybos posėdžiuose, susitikimuose su kitomis institucijomis, Lietuvos Respublikos Seimo nariais, kelia klausimą dėl sunkumų, kylančių rengiant ir įgyvendinant vietos projektus, kadangi nėra numatyta net minimalaus projektų administravimui skirta palaikymo, t. y. netiesioginių projekto išlaidų, kurios nėra skiriamos tiesiogiai projekto veikloms įgyvendinti, tačiau būtinos tinkamam projekto įgyvendinimui užtikrinti. VVG susiduria su problemomis, susijusiomis su potencialių vietos projektų (bendruomenių, NVO, kitų viešųjų subjektų) vykdytojų aktyvumu teikiant paraiškas, ypač, susijusias su inovacijomis, tikslinių grupių kooperacija ir pan. Nenumačius netiesioginių projekto išlaidų, tinkamų finansuoti išlaidų sąrašę, sudėtinga užtikrinti geresnę vietos projektų kokybę, tinkamą jų valdymą ir įgyvendinimą.</p>	<p>Priemonės M19 veiklos srities 19.2 „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ dalies „Tinkamos finansuoti išlaidos“ pakeitimai.</p>	<p>Numatomos netiesioginės projektų išlaidos sudarys galimybes užtikrinti geresnę vietos projektų kokybę, spartesnę jų įgyvendinimą ir valdymą</p>
<p>Techninės pagalbos priemonės aprašymo keitimai, susiję su LKT tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų nustatymu ir supaprastintų išlaidų taikymu. Taip pat, atsižvelgiant į Reglamente (ES)</p>	<p>Techninės pagalbos priemonės aprašymo keitimai, susiję su LKT tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų nustatymu ir supaprastintų išlaidų taikymu</p>	<p>Numatomos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos ir netiesioginių projektų išlaidų kategorijos sudarys galimybes</p>

<p>1303/2013 numatyta galimybę, siūloma vienai iš tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų - LKT narių netiesioginėms projektų išlaidoms - taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimo būdą – fiksuotąją normą.</p>		<p>užtikrinti geresnę projektų kokybę, aiškesnį, skaidresnį ir spartesnį jų įgyvendinimą ir valdymą.</p>
<p>Šiuo metu Programos 17.3 skyriuje numatyta galimybė iš LKT lėšų finansuoti jungtinius LKT narių projektus, kuriais prisidedama prie LKT tikslų įgyvendinimo.</p> <p>Siekiant mažinti administracinę naštą bei atsižvelgiant į tai, kad dalis LKT narių yra nacionalinių lygiu veikiančios organizacijos, vienijančios pavienius LKT narius ar kaimo plėtros procesuose dalyvaujančius subjektus, siūloma papildyti šį skyrių, numatant galimybę įgyvendinti ne tik jungtinius LKT narių projektus, bet ir pavienių nacionaliniu lygiu veikiančių LKT narių projektus.</p>	<p>Lietuvos kaimo tinklo pagrindinių veiklos kategorijų aprašo pakeitimas</p>	<p>Numatoma galimybė LKT narių projektus įgyvendinti nacionaliniu lygiu veikiančioms organizacijoms užtikrins įgyvendinimą projektų, kuriais labiau prisidedama prie LKT tikslų pasiekimo, be to, tokie projektai užtikrins didesnę aprėptį ir sklaidą informuojant plačiąją visuomenę apie žemės ūkio maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką</p>
<p>Siūlomas finansavimo plano pakeitimas susijęs su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. papildomų lėšų (360 000 Eur) perskirstymu iš BŽŪP I ramsčio; 2. lėšų, skirtų pabaigtiems tęstiniais įsipareigojimams vykdyti, patikslinimu; 3. lėšų perskirstymu tarp Programos priemonių, veiklos sričių ir veiklų, įskaitant Programos papildymą naujomis priemonėmis, veiklos sritimis ir(arba) veiklomis. 	<p>Finansavimo plano, pereinamojo laikotarpio pakeitimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 prioritetas: siūloma, padidinti lėšas veiklos sričiai 4.1 „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ 10 mln. Eur, veiklai 4.3.2 „Parama žemės ūkio vandentvarkai“ – 1,9 mln. Eur (iš jų 0,152 mln. Eur perskirstomos nepanaudotas lėšų likutis iš 4.3.1. Parama žemės konsolidacijai“) ir veiklos sričiai 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“ 10 mln. Eur; • 3 prioritetas: naujai M05 priemonei skiriama 3,4 mln. Eur, o priemonei M09 finansavimas sumažinamas mln. Eur.; • 4 prioritetas: programa papildoma nauja veikla 4.4.2. „Prevenicinių priemonių taikymas prieš 	<p>Atlikus siūlomus finansinius pakeitimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bus padidintos lėšos priemonei M13 „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“, prisidedant prie lėšų išmokoms už naujai išskirtus plotus; • nepanaudotos tęstiniais įsipareigojimams skirtos lėšos prisidės prie atitinkamų priemonių įgyvendinimo pagal naujai prisiimtus įsipareigojimus; • papildomai bus paremta 660 smulkių ūkių; • pagerinta kelių būklė, taip prisidedant prie gyvenimo kokybės kaime

	<p>plėšrūnų daromą žalą“ jai įgyvendinti numatytas 1 mln. Eur. Šiam prioritetui įgyvendinti iš I ramsčio į KPP papildomai perkeliama 360 000 Eur, skiriami priemonės M13 „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“ įgyvendinimui.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 prioritetas: Veikla 6.4.2. „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinama ypač sunkiai, todėl kyla rizika, kad šiai veiklai numatytos lėšos gali būtų nepanaudotos, todėl siūloma sumažinti skiriamų lėšų sumą beveik 28,4 mln. Eur; • 6 prioritetas: 7.2.1 veiklos sričiai „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ papildomai skiriama 10,4 mln. Eur. 	<p>gerinimo; ir kt.</p>
<p>Teikiamas administracinio ir redakcinio pobūdžio 15.2 skyriaus ištaisymas, susijęs su šiais pokyčiais, įvykusiais po Programos patvirtinimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pakeisti dviejų ministerijų ir vienos asociacijos pavadinimai. 2. Viena institucija atsisakė dalyvauti stebėsenos komiteto (toliau – SK) veikloje. 3. Naujai įsikūrusi institucija, vienijanti daugelį Lietuvos mastu veikiančių su žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu susijusių organizacijų, pareiškė norą dalyvauti SK veikloje. 	<p>Stebėsenos komiteto sudėties pakeitimas</p>	<p>Atnaujinta informacija parodo šiuo metu galiojančią, teisiškai patvirtintą institucinę SK sudėtį.</p>
<p>Septintasis Programos pakeitimas (5 prioriteto veiklos rezervo lėšų perskirstymas), Europos Komisijos patvirtintas 2019 m. gruodžio 11 d.</p>		
<p>1. Atlikta Programos antro prioriteto</p>		

<p>įgyvendinimo situacijos analizė (išplėstinis Programos įgyvendinimo vertinimas, atliktas 2019 m.) parodė, kad paramos investicijoms poreikis mažuose ir vidutiniuose ūkiuose gerokai didesnis nei dideliuose. Siekiant smulkiems ūkiams sudaryti sąlygas aktyviau dalyvauti rinkoje ir taip stiprinti Programoje nustatyto poreikio „Pagerinti vidutinių ir smulkių ūkių galimybes investuoti...“ įgyvendinimą, viena iš efektyviausių priemonių yra parama smulkiems ūkiams (priemonės M06. „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis 6.3 „Parama smulkiems ūkiams“). Remiant smulkiuosius ūkius gerinamos jų galimybės investuoti, taip siekiama užtikrinti ekonominio gyvybingumo, veiklos įvairinimo skatinimą. Taip pat įgyvendinant šią veiklos sritį stebimas didesnis lėšų poreikis.</p> <p>2. Veiklos sričiai 8.6 „Investicijos į miškininkystės technologijas“ skirtų ir nepanaudotų lėšų likutis (2020 m. kvietimui) sudaro apie 2 mln. Eur., vidutinis lėšų poreikis kvietimui yra apie 4 mln. Eur. Atsižvelgiant į didelį susidomėjimą šia veiklos sritimi bei poreikį atnaujinti nusidėvėjusią miškų ūkio techniką reikalingas didesnis</p>		
---	--	--

2. Programos administravimo taisyklių ir kitų nacionalinių teisės aktų pakeitimai

2019 m. buvo priimti trys Programos administravimo taisyklių pakeitimai.

2019 m. balandžio 18 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-236 patvirtinti pakeitimai, kurie apima taisyklėse vartojamų sąvokų (fiksuojoji projekto išlaidų norma; projekto kontrolės laikotarpis; supaprastintas išlaidų apmokėjimas), tinkamų finansuoti išlaidų pagrindimo, supaprastintai apmokamų išlaidų, fiksuotų įkainių nustatymo, paramos gavėjo perleidimo trečiajam asmeniui savo įsipareigojimus ir teises, susijusias su parama, nuostatų tikslinimus.

2019 m. birželio 6 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-349 patvirtinti pakeitimai, susiję su projekto pratęsimo sąlygų patikslinimu bei nuostatos, kad įsipareigojimus ir teises perleidžiantis paramos gavėjas turi pagrįsti, kad toks įsipareigojimų ir teisių perleidimas yra būtinas ir sąlygotas nenugalimos jėgos

(force majeure) arba išimtinių aplinkybių, nurodytų Sankcijų taikymo metodikoje, patikslinimu.

2019 m. rugsėjo 20 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-524 patvirtinti pakeitimai daugiausiai susiję su paraiškų pateikimo, nagrinėjimo, patvirtinimo ir atmetimo tvarkos bei papildomų užklausų ir duomenų pateikimo prašymų tvarkos tikslinimu. Taip pat tikslinamos nuostatos dėl tinkamų finansuoti išlaidų.

3. Priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimai ir kiti veiksmai

2019 m. siekiant spręsti ir kontroliuoti priemonių įgyvendinimo metu iškilusias problemas, buvo atlikti šie priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimai. Jeigu analizėje nėra paminėta priemonė, tai reiškia, kad reikšmingų tos priemonių įgyvendinimo taisyklių pakeitimų 2019 m. nebuvo.

2019 m. liepos 19 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-444 patvirtintos **M01 priemonės** „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos srities „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ įgyvendinimo taisyklės. Įsakymu nustatytas fiksuotasis vieno besimokančio asmens mokymo valandos įkainis. Nuo 2019 m. išlaidos kompensuojamos pagal nustatytą mokymo valandos vienam besimokančiam asmeniui įkainį (7,43 Eur/val.), nebelineka tinkamų finansuoti išlaidų, todėl paprastėja projektų įgyvendinimas ir jų administravimas. 2019 m. rugsėjo 2 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-496 veiklos srities „Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai“ įgyvendinimo taisyklės. Pagrindiniai pakeitimai – tiesioginių ir netiesioginių išlaidų kompensavimo tvarka (nustatoma maksimali finansavimo suma netiesioginėms išlaidoms ir įvedamas lektorių darbo valandos įkainis).

2019 m. du kartus buvo keistos **M02 priemonės** veiklos srities „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ konsultavimo paslaugų gavėjų atrankos ir konsultavimo paslaugų teikimo išlaidų finansavimo taisyklės. 2019 balandžio 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-213 atsižvelgiant į patikslintus KPP priemonės paramos gavėjų atrankos principus (nebereikia konsultavimo institucijų atrinkti viešųjų pirkimų būdu), taisyklėse nurodyta, kad konsultavimo paslaugų teikėjas bus atrinkamas ŽŪM nustatyta tvarka. Patikslinta 2016–2018 m. lėšų suma, kuri gali būti paskirstyta konsultavimo paslaugoms gauti pagal atskiras konsultavimo paslaugų sritis, ir nustatoma 2019–2020 metams skiriama lėšų suma. Pailgintas paslaugų gavimo terminas kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ, kurios buvo patvirtintos tinkamos gauti konsultacijas 2016-2018 m., bet jų negavo, nes neatsirado tinkamo konsultavimo paslaugų tiekėjo, tikslintas MVĮ apibrėžimas. 2019 m. gruodžio 10 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-686 12 mėnesių pratęstas Taisyklėse nustatytas konsultavimo paslaugų gavimo terminas, kadangi keletą mėn. konsultavimo paslaugų gavėjai neturėjo kur konsultuotis, pasibaigus sutarčiai su LŽŪKT, kol nebuvo atrinktas naujas konsultavimo paslaugų teikėjas. 2019 m. birželio 13 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-375 patvirtintos veiklos srities „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ konsultavimo paslaugų teikėjų atrankos taisyklės, kuriose

patvirtintos konsultavimo institucijų (paslaugų teikėjų), kurios teiks konsultavimo paslaugas pagal KPP priemonę „Konsultavimo paslaugos ūkiams“, atrankos taisyklės. Nustatytos tinkamumo sąlygos ir reikalavimai, paraiškų priėmimo ir vertinimo tvarka, konsultavimo paslaugų teikėjų atrankos kriterijai, įsipareigojimai, fiksuotieji konsultacijų įkainiai, konsultavimo paslaugų teikimo tvarka, išlaidų finansavimo tvarka.

Įgyvendinant **M03 priemonę** susidurta su sunkumais. 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Komisijos (EK) atstovai iškėlė klausimą dėl valstybėse narėse taikomų nacionalinių žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų notifikavimo EK. EK Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato atstovų teigimu, nenotifikuotų nacionalinių žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų dalyviams parama pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 16 straipsnio nuostatas negali būti skiriama, todėl nuo 2018 metų NKP paraiškos nerenkamos.

Atsižvelgus į EK atstovų raginimą bei Ūkio ministerijos rekomendaciją, Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų pripažinimo taisyklės išdėstytos nauja redakcija ir 2018 m. kovo 27 d. notifikuotos EK.

2019 metais Europos Komisijoje buvo notifikuotas ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. 3D-308 „Dėl Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų specifikacijų patvirtinimo“ pakeitimo. 2019 metais Europos Komisijoje buvo notifikuotas ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. 3D-308 „Dėl Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų specifikacijų patvirtinimo“ pakeitimo.

2019 m. lapkričio 27 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-656 pakeistos **M04 priemonės** 4.1 veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ supaprastintosios įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 m. Pakeitimu suvienodinta jaunojo ūkininko įsisteigimo nuostata su KPP priemonės „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ aprašu ir atsižvelgiama į Reglamento (ES) 2017/2393 reikalavimus.

2019 m. birželio 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-356 buvo patvirtinta nauja 4.2 veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ įgyvendinimo taisyklių redakcija, taikoma nuo 2019 m. teikiamoms paraiškoms. Pagrindinis pakeitimas susijęs su atrankos kriterijų pasikeitimais ir paramos paskirstymu lygiomis dalimis dešimčiai Lietuvos apskričių.

2020 m. M04 priemonės veiklos srities 4.3 „Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą“ 4.3.2 veiklai „Parama žemės ūkio vandentvarkai“ finansavimui papildomai skyrus 14,1 mln. Eur ir ruošiantis paraiškų rinkimui (gegužės-birželio mėn.), kovo mėn. įvyko taisyklių keitimas, apimantis techninio pobūdžio keitimus, bei buvo pakeistas vienas atrankos kriterijus, siekiant pareiškėjus paskatinti projektuose diegti aplinkosaugos priemones. 2019 m. balandžio 25 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-257 patvirtinta nauja taisyklių redakcija, taikoma nuo 2019 m. teikiamoms paraiškoms. Pagrindinis pakeitimas susijęs su atrankos kriterijų pasikeitimais, labiau atitinkančiais veiklos tikslus ir esmę. 2020 m. kovo mėn. LR teritorijoje paskelbus karantiną dėl COVID-19 viruso grėsmės, taisyklės papildytos siekiant pareiškėjams suteikti galimybę nekontaktiniu būdu pateikti paraišką, praplečiant paraiškų pateikimo galimybes (registruotu paštu, per kurjerį, elektroniniu paštu ir papildomai per „paraiškų dėžutes“ karantino metu).

Priemonės veiklos srities 4.3 „Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės infrastruktūros plėtrą ir pritaikymą“ 4.3.2 veiklos „Parama miškų infrastruktūrai gerinti“ įgyvendinimo taisyklių pakeitimas patvirtintas 2019 m. balandžio 2 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-190. Atlikti tikslinamojo pobūdžio pakeitimai, patikslinantys priimtų įsipareigojimų perėmimą mirties ar nenugalimos jėgos atvejais, patikslinta pareiškėjo deklaracija.

2019 m. gegužės 21 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-309 buvo patvirtintos **M06 priemonės** „Ūkio ir verslo plėtra“ 6.1 veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 metų. Taisyklės buvo keičiamos, siekiant supaprastinti paramos administravimą.

2019 m. pagal M06 priemonės 6.2. veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžia kaimo vietovėse“ įgyvendinimo taisyklės buvo keičiamos 2019 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. 3D-582. Esminis pakeitimas – padidinta išmokos suma nuo 16 000 Eur iki 17 220 Eur, atsižvelgiant į Užimtumo įstatyme nustatytą paramos darbo vietoms steigti dydį vienai darbo vietai. Taip pat atsižvelgiant į Lygių galimybių kontrolieriaus 2019-06-11 sprendimą Nr. (19)SN-95)SP-76 pakeisti atrankos kriterijų balai bei įvertinus projektų administravimo patirtį atlikti kiti taisyklių pakeitimai.

2019 m. vasario 7 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-69 buvo patvirtintos 6.3 veiklos srities

„Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2019 metų. Taisyklės buvo keičiamos, siekiant supaprastinti paramos administravimą. 2019 m. spalio 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-568 buvo patvirtintas įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2019 metų, pakeitimas. Pakeitimas buvo daromas dėl atrankos kriterijų keitimo.

2019 m. spalio 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-569 ir 2019 m. lapkričio 28 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-661 buvo pakeistos 6.4 veiklos srities „Parama investicijoms, skirtoms ne žemės ūkio veiklai kurti ir plėtoti“ 6.4.1 veiklos „Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių nuostatos, atsižvelgiant į projektų administravimo patirtį (reikalavimas pateikti paskolos sutartį su mokėjimo prašymu, kuriame prašoma kompensuoti skolintomis lėšomis įgyvendintas investicijas, reikalavimas drausti tik valstybės registruose registruojamą turtą ir kt.), siekiant suvienodinti reikalavimus, nustatytus skirtingose Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių įgyvendinimo taisyklėse (sąvoka „kredito įstaiga“ keičiama į „finansų įstaiga“); kiti pakeitimai – techninio pobūdžio.

2019 m. gegužės 7 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-285 buvo patvirtintos 6.4 veiklos srities 6.4.2 veiklos „Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“ įgyvendinimo taisyklės: buvo pakeistos įgyvendinimo taisyklių nuostatos, atsižvelgiant į projektų administravimo patirtį (reikalavimas pateikti paskolos sutartį su mokėjimo prašymu, kuriame prašoma kompensuoti skolintomis lėšomis įgyvendintas investicijas (buvo iki paramos sutarties pasirašymo), reikalavimas registruoti registruose nekilnojamąjį turtą iki paramos sutarties pasirašymo (buvo iki paraiškos pateikimo), siekiant suvienodinti reikalavimus, nustatytus skirtingose Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonių įgyvendinimo taisyklėse (sąvoka „kredito įstaiga“ keičiama į „finansų įstaiga“) ir kt.

2019 m. rugpjūčio 20 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-485 buvo patvirtintos **M07 priemonės** „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklų 7.2.1 „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ ir 7.6.1 „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“ įgyvendinimo taisyklės nuo 2019 m.

2019 m. kovo 18 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-153 buvo patvirtintos 7.2.2 veiklos „Asbestinių stogų dangos keitimas“ įgyvendinimo 2019 metais taisyklės. Taisyklėse atsirado fiksuoti įkainiai 3 išlaidų kategorijoms (stogo dangai, stogo dangai su statybinėmis medžiagomis ir asbesto transportavimui iki utilizavimo vietos). Taip pat padidintas galimos paklaidos procentas (nuo 10 iki 30 proc.) pašalintam asbestinės stogo dangos kiekiui, nurodytam pažymoje apie asbesto turinčių gaminių atliekų pašalinimą. 2019 m. liepos 12 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-431 patvirtintose taisyklėse buvo palengvintas išlaidų apmokėjimas pareiškėjams, suteikiant išimtinis atvejus išlaidas apmokėti paramos gavėjo sutuoktiniui ir kitam artimam giminei iš asmeninės sąskaitos (toks palengvinimas ypač aktualus senyvo amžiaus pareiškėjams, kurie dažnai teikia paraiškas pagal šią veiklos sritį).

2019 m. liepos 19 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-445 patvirtintos 7.2.3 veiklos „Parama vietiniams keliams“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos paraiškoms, teikiamoms nuo 2019 m. Esminis pakeitimas susijęs su pareiškėjų (vietoj Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos pareiškėju tapo savivaldybių administracijos) bei atrankos kriterijų pasikeitimu.

M08 priemonės „Investicijos į miškų plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos srities 8.1 „Miško veisimas“ įgyvendinimo taisyklių keitimas atliktas 2019 m. vasario 22 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-98, kuriame padidintos kompensacinės išmokos vidutiniškai 21 proc., taikomos 2019 m. (ir vėlesniais metais) pateiktoms paraiškoms.

8.3-4 veiklos srities „Miškams padarytos žalos prevencija ir atlyginimas“ įgyvendinimo taisyklių keitimas atliktas 2019 m. balandžio 25 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-251. Pagrindinis pakeitimas susijęs

su padidintomis miško atkūrimo išmokos vidutiniškai 21 proc.

8.5 veiklos srities „Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“ įgyvendinimo taisyklių keitimas atliktas 2019 m. balandžio 25 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-251, kuriame padidinta miško kompensacinė išmoka už išugdyto jaunuolyno hektarą nuo 197 Eur iki 253 Eur (išmoka padidėjo 28,43 proc.), kuri taikoma 2019 m. pateiktoms paraiškoms. Tai pat nuo 2019 m. buvo atsisakyta įgyvendinti veiklą „Viešojo naudojimo rekreacinės miško infrastruktūros įrengimas ir atnaujinimas.

8.6 veiklos srities „Investicijos į miškininkystės technologijas“ įgyvendinimo taisyklių pakeitimas patvirtintas 2019 m. kovo 12 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-141. Atlikti tikslinamojo pobūdžio pakeitimai bei pakeitimai lengvinantys paramos gavimo/įgyvendinimo sąlygas, t.y. nurodyta, kad pareiškėjai, tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos ar mažos įmonės statusą, su paraiška turi pateikti Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijas. Paskolos sutartį galima pateikti ne iki paramos sutarties pasirašymo, o iki mokėjimo prašymo pateikimo. Taip pat, jei projekte numatyta teikti paslaugas, turi būti pateiktos preliminarios paslaugų teikimo sutartys, apimančios visą kontrolės laikotarpį (visas planuojamas gauti pajamas).

2019 m. birželio 5 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-345 buvo pakeistos **priemonės M11** „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo taisyklės. Pakeitimai susiję su finansinių sankcijų taikymu, diferencijuojant poveikio priemones pagal pažeidimų mastą, pasikartojimų dažnį. Įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, jog kai kurios nuostatos, susijusios su sankcijomis, bus taikomos nuo 2015 m. balandžio 13 d. pateiktoms paraiškoms. Patikslintose Įgyvendinimo taisyklėse esamas 8 augalų sąrašas, kuris tinkamas daugiamečių žolių įsėliui, buvo papildytas dar vienu įrašu – žaliuoju pūdymu. Numatyta, kad žaliajame pūdyme pareiškėjai galėtų auginti augalų mišinius, kuriuose vyrauja šie augalai: facelija, barkūnai, dobilai, esparcetai, liucernos, lubinai, paprastieji gargždeniai, lęšiai, ožiarūčiai, pupos, seradelės, vikiai, žirniai. Tai pat 2019 m. buvo atliktas Paraiškų priėmimo informacinės sistemos pokytis, kuriuo sudaryta galimybė ekologiniams ūkiams, deklaruojant žaliąjį pūdymą „PDŽ“ kodu, nurodyti sutartinius kodus „IS“ ir „EK“.

2019 kovo 12 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-135 **M12 priemonės** „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklės išdėstytos nauja redakcija. Specifinio pobūdžio pakeitimas, susijęs su priemone įgyvendinimu – nauja nuostata dėl lėkščiavimo apribojimo. Vadovaujantis nacionaliniu reglamentavimu dėl ūkinės veiklos apribojimų saugomose teritorijose draudžiama ardyti natūralią dirvožemio dangą, todėl Priemonės įgyvendinimo taisyklės papildytos nuostata, draudžiančia natūralių ir pusiau natūralių pievų (kurias draudžiama suarti ir (ar) sukultūrinti) lėkščiavimą.

2019 m. balandžio 1 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-187 **M13 priemonės** „Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklės išdėstytos nauja redakcija. Specifinio pobūdžio pakeitimai, susiję su priemone įgyvendinimu:

1. Pasikeitė ūkinių gyvūnų išlaikymo valdoje laikotarpio, kuris taikomas skaičiuojant sutartinių gyvulių (SG) vidurkį, skaičiavimo principas. 12 mėnesių laikotarpis nukeltas vėlesniam laikui, todėl į skaičiavimą įtraukiami ir tie gyvūnai, kurie įsigyti paraiškos pateikimo metais. 2019 m. paraiškoms skaičiavimo terminas nuo 2018-08-01 iki 2019-07-31, o 2018 m. paraiškų skaičiavimo terminas buvo nuo 2017-04-01 iki 2018-03-31.
2. „Neteisingo deklaravimo“ sąvokos išplėtimas ir taikymas tokiais atvejais, kai pareiškėjas, neturėdamas gyvulių, vietoj pievų (ganyklų) deklaruoja kitas žemės ūkio naudmenas. Kadangi už pievas yra mokama tik tokiu atveju, jeigu yra gyvulių, tai kai pareiškėjas vietoj ganyklų arba

pievų iki 5 metų ar daugiamečių ganyklų arba pievų, daugiamečių žolių 5 metų ir daugiau deklaruoja kitas TI taisyklių 2 priedo Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriuje nurodytas naudmenas, jis gudrauja ir siekia išmokų nesąžiningu keliu, už ką būtų atitinkamai sankcionuojamas.

3. Tinkamų paramai gauti vietovių sąrašai (seniūnijos) iš teksto perkelti į atitinkamus Taisyklių priedus.

M16 priemonės 16.1 veiklos srities „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“ įgyvendinimo taisyklės buvo keistos 2 kartus. 2019 m. vasario 11 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-74 patikslintos nuostatos, susijusios su darbo užmokesčio mokėjimu projektą įgyvendinantiems asmenims. Darbo vietos kaina nesikeitė. Keitimai daryti atsižvelgiant į 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusius gyventojų pajamų ir Sodros mokesčių pakeitimus ir su tuo susijusius darbuotojo ir darbdavio mokamų mokesčių pasikeitimus. 2019 m. lapkričio 4 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-606 patvirtinti pakeitimai, susiję su tiesioginių ir netiesioginių išlaidų kompensavimo tvarka (nustatoma maksimali finansavimo suma netiesioginėms išlaidoms ir įvedamas mokslininkų ir konsultantų darbo valandos įkainis).

16.3 veiklos srities „Parama smulkių ūkio subjektų bendradarbiavimui“ įgyvendinimo taisyklių pakeitimas patvirtintas 2019 m. liepos 9 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-414. Pakeitimas susijęs su paramos sąlygų supaprastinimu, t. y. verslo planas, kaip sudėtinė dalis, integruotas į paramos paraišką, ekonominį gyvybingumą apibūdinantys rodikliai ir jų kritinės reikšmės nustatomos pagal supaprastintą tvarką, taip pat prailgintas paramos mokėjimo laikotarpis iki 2023 m. birželio 30 d. kai pareiškėjas projekte numato įsigyti turtą (visa įranga, visi įrengimai ir visos transporto priemonės) finansinės nuomos (lizingo) būdu.

16.4 veiklos srities „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ įgyvendinimo taisyklės keistos 3 kartus (2019 m. vasario 27 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-107, 2019 m. kovo 5 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-129, 2019 m. kovo 29 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-186) praplečiant galimų pareiškėjų ir partnerių sąrašą- įtraukiant viešuosius juridinius asmenis (partneriai gali būti projekte), taip pat privačius juridinius asmenis, užsiimančius žemės ūkio ir maisto produktų prekyba. Pakeistose Įgyvendinimo taisyklėse yra numatyta keletas supaprastinimų, t. y. verslo planas, kaip sudėtinė dalis, integruotas į paramos paraišką, ženkliai praplėstas tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas, sutrumpintas projekto kontrolės laikotarpis, įvestas naujas priežiūros rodiklis – sukurti (mažmeninės) prekybos vietą, prailgintas paramos mokėjimo laikotarpis iki 2023 m. birželio 30 d., taip pat įvesti fiksuotieji įkainiai: pardavėjų DU (fiksuotas valandinis), interneto svetainės sukūrimo ir palaikymo išlaidoms ir internetines parduotuves sukūrimo ir palaikymo išlaidoms. Pakeisti atrankos kriterijai.

2019 m. balandžio 18 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-244 pakeistos **M17 priemonės** „Rizikos valdymas“ veiklos srities „Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokos“, susijusios su pasėlių ir augalų draudimo įmokų kompensavimu, įgyvendinimo taisyklės, kuriose patikslintas draudžiamų augalų sąrašas suderinant jį su augalų sąrašu už kuriuos mokamos tiesioginės išmokos.

Įgyvendinant **M19 priemonę** „LEADER programa“ 2019 m. gruodžio 9 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-681 buvo keičiamos Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklės dėl teisinės kolizijos, susidariusios priėmus naują Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymą ir nenumačius jo taikymo pereinamojo laikotarpio. Įstatymų apibrėžta kokios organizacijos laikomos bendruomeninėmis organizacijos, tai yra tik tos, kurios įsteigtos ir veikia pagal asociacijų įstatymą, tai reiškia, kad potencialūs LEADER veisto projektų teikėjos – bendruomenės, veikiančios pagal Viešųjų įstaigų įstatymą, Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymą, Labdaros ir

paramos fondų įstatymą, „išskrito iš galimų bendruomeninių organizacijų apibrėžties ir jos būtų taikomos privačiam verslui numatytos sąlygos kuriant ir vystant bendruomeninius verslus.

Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544, buvo keičiamos tris kartus:

1. 2019 m. vasario 7 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-64 buvo atlikti įvairūs supaprastinimą vietos projektų vykdytojas ir VVG, siekiant didesnė spartos ir geresnių rezultatų, pvz. supaprastinti ekonominio gyvybingumo reikalavimai verslo projektams, numatytas trumpesni kontrolės laikotarpis MVI, supaprastinta (geriau pritaikyta) naujai sukuriamos darbo vietos apskaičiavimo metodika, pagerintos sąlygos skaičiuojant darbo vietas mažosiose bendrijoje ir individualiai dirbantiems, sumažinta atrankos vertinimo balų riba (nuo 60 iki 40 balų), adaptuotas (supaprastintas) verslo planas ir kiti, smulkesni supaprastinimai.
2. 2019 m. gegužės 20 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-305 numatytos supaprastintos išlaidos, taikant fiksuotąją normą netiesioginėms projekto išlaidos. Šis keitimas ypatingai aktualus bendruomenėms, NVO, kitiems viešiesiems subjektams, taip pat kitiems vietos projektams, kadangi projektų administravimo išlaidų pagal EŽŪFKP iki šios numatyti ir mokėti nebuvo galima. Pakeitimu patvirtinta netiesioginių išlaidų apskaičiavimo metodika, padaryti būti keitimai paraiškų formos, horizontalia atlikti ekspertiniai mokymai VVG administratoriams ir NMA darbuotojams.
3. 2019 m. liepos 31 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-305 patikslintos vietos projektų mokymus organizuojančių paslaugų teikėjų sąlygos.

Veiklos srities „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ tarptautinio bendradarbiavimo projektų iniciavimui įgyvendinimo taisyklės buvo keičiamos 2019 m. sausio 14 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-15 2 punkte nustatant, kad šio įsakymo 1.2–1.8 ir 1.11 papunkčiai taikomi pareiškėjams, teikiantiems paraiškas nuo 2019 m. sausio 1 d.

2. Stebėsenos komiteto veiksmų analizė

Programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto funkcijos ir pareigos yra apibrėžtos 2013 m. gruodžio 17 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamentuose (ES) Nr. 1303/2013 ir Nr. 1305/2013, 2014 m. sausio 7 d. Europos Komisijos deleguotame reglamente (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso ir taip pat Programos administravimo taisyklėse.

Svarbiausia Stebėsenos komiteto funkcija – tikrinti Programos pažangą, veiklos rezultatus ir įgyvendinimo veiksmingumą. Stebėsenos komitetas nagrinėja visus klausimus, turinčius poveikį Programos įgyvendinimui, taip pat mažiausiai vieną kartą per metus komitetas apžvelgia įgyvendinimo pažangą siekiant Programos tikslų, prieš pateikiant Europos Komisijai tvirtina metines Programos įgyvendinimo ataskaitas, įvertina Programos ir jos vertinimo plano įgyvendinimo pažangą.

Stebėsenos komiteto institucinė sudėtis LR Vyriausybės nutarimu buvo patvirtinta 2014 m. liepos 22 d., o 2014 m. spalio 2 d. Žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinta personalinė komiteto sudėtis. Stebėsenos komiteto personalinė sudėtis pakeista 2019 m. spalio 2 d. Žemės ūkio ministro įsakymu. Šiuo metu stebėsenos komitetą sudaro 32 Lietuvos vykdomosios valdžios (LR Vyriausybės, ministerijų ir įstaigų) ir su Programos įgyvendinimu susijusių asocijuotų struktūrų ir socialinių partnerių (Lietuvos darbdavių konfederacijos, Lietuvos žemės ūkio rūmų, Lietuvos universitetų rektorių kolegijos, Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungos, Lietuvos verslo konfederacijos, Aplinkosaugos koalicijos ir kitų) atstovai.

2019 metais surengti 8 Stebėsenos komiteto posėdžiai, iš jų 2 apklausos raštu būdu. Pirmasis posėdis vyko 2019 m. sausio 24 d. Šio posėdžio metu buvo pritarta didinti lėšas šioms priemonėms, veiklos sritimis:

- Parama investicijoms į žemės ūkio valdas (prioritetas: smulkiems ir vidutiniams ūkiams) – 10 mln. Eur;
- Parama žemės ūkio vandentvarkai – 1,9 mln. Eur;
- Prevencinių priemonių taikymas prieš vilkų daromą žalą – 1 mln. Eur;
- Gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamos prevencinės veiklos vykdymas (nauja priemonė) – 4,4 mln. Eur;
- Parama smulkiesiems ūkiams – 10 mln. Eur;
- Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (parama vietiniams keliams – savivaldybių administracijų projektai) – 10,4 mln. Eur;
- Pajamų stabilizavimo priemonė (Rizikų fondai) – 1,6 mln. Eur.
-

Nuspręsta neskirti lėšų finansų inžinerijos priemonei ir atidėti jos svarstymą bei atidėti naujos veiklos srities „Pajamų stabilizavimo priemonė“ svarstymą. Be to, nuspręsta sumažinti priemonių, veiklos sričių tęstiniais išpareigojimams skirtas lėšas iki faktiškai panaudotų lėšų, o likusias panaudoti naujų paraiškų finansavimui. Taip pat buvo atlikti įvairių priemonių ir veiklos sričių nuostatų pakeitimai, didžiąja dalimi susiję supaprastinto išlaidų apmokėjimo būdo taikymo išplėtimu. Iš viso buvo apsvarstyti 22 su KPP susiję klausimai.

Antrajame posėdyje, kuris įvyko 2019 m. vasario 25 d., Stebėsenos komitetas pritarė padidinti 8.1 „Miško veisimas“, 8.4 „Parama miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofinių įvykių padarytos žalos miškui atlyginti“ ir 8.5 „Parama investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė“ kompensacinių išmokų dydžius, nes ankstesniuose Stebėsenos komiteto posėdžiuose buvo išsakytos nuomonės, kad esami dydžiai nėra pakankamai. Be to, buvo pritarta siūlymui perkelti 360 tūkst. Eur iš I ramsčio į KPP ir jas skirti priemonės „M13 „Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių“ įgyvendinimui. Taip pat buvo pakeisti tam tikrų priemonių projektų atrankos kriterijai.

Trečiasis posėdis, kuris vyko balandžio 2-9 d. buvo atliekamas raštu. Posėdyje buvo svarstyti keturi klausimai. Posėdžio metu nuspręsta supaprastinti KPP priemonės „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ veiklos srities „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ konsultavimo paslaugų teikėjų atrankos kriterijus. EK atstovė išsakė nuogąstavimus, kad naujieji kriterijai gali neužtikrinti atrankamų projektų kokybės. Posėdyje taip pat svarstyta pakeisti šių KPP priemonių „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“, „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos „Parama žemės ūkio vandentvarkai“, „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos „Parama žemės ūkio vandentvarkai“ projektų atrankos kriterijus arba balų skaičių. Bendras vyraujantis siūlymų tikslas – sumažinti arba supaprastinti atrankos kriterijus arba reikiamų balų skaičių. Visiems siūlymams pritarta.

Ketvirtasis posėdis, kuris vyko balandžio 25-gegužės 3 d. taip pat buvo atliekamas raštu. Posėdyje svarstytas tik vienas klausimas – dėl priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą, rinkodarą ir (arba) plėtrą“ projektų atrankos kriterijų keitimo. Tačiau dėl daugybės komiteto narių išsakytos kritikos nuspręsta patikslinti projektų atrankos kriterijus ir svarstyti kitame posėdyje.

Penktajame posėdyje, kuris vyko 2019 m. gegužės 21 d. buvo svarstytas tik vienas klausimas, likęs iš

ketvirtojo posėdžio. Po ilgų diskusijų buvo pritarta naujiems projektų atrankos kriterijams.

Šeštajame posėdyje, kuris įvyko 2019 m. birželio 20 d., stebėsenos komitetas pritarė išplėstiniai programos įgyvendinimo 2018 m. ataskaitai. Be to, posėdžio metu svarstyta ir nuspręsta pritariti dviejų priemonių naujiems atrankos kriterijams.

Septintasis posėdis vyko 2019 m. spalio 7 d. Jame buvo svarstytas KPP finansinio plano keitimas, susijęs su 5 prioriteto rezervo perskirstymu, nes tarpinėje ataskaitoje buvo nustatyta, kad tarpinės rodiklių reikšmės nebuvo pasiektos. Po diskusijų pritarta siūlomam finansiniam keitimui. Šiame posėdyje taip pat svarstyta priemonės „„Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“ atrankos kriterijai, kadangi lygių galimybių kontrolieriaus sprendimu esantys kriterijai prieštaravo Lygių galimybių įstatymo nuostatom. Po diskusijos buvo pritarta patikslinti atrankos kriterijus ir juos suderinti su Lygių galimybių įstatymu.

Aštuntasis posėdis vyko 2019 m. gruodžio 12 d. Jame buvo pristatyti trys tyrimai „KPP 2014–2020 įtakos gamtinei aplinkai analizė ir aplinkosauginių rodiklių identifikavimas 2016–2018 metais“, „KPP 2014–2020 indėlis mažinant neigiamą žemės ūkio poveikį klimato kaitai“ ir „KPP 2014–2020 poveikio rodiklio „Paukščių populiacija žemės ūkio naudmenose“ apskaičiavimas 2016–2018 metais ir biologinės įvairovės kaitos vertinimas“. Be to, pritarta naujam KPP finansinio plano pakeitimo projektui. Dar kartą buvo svarstytas ir priimtas KPP priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ nuostatų pakeitimas, kuriame numatyta pratęsti pereinamąjį laikotarpį iki 2020 m. imtinai. Taip pat buvo pritarta metais pailginti pagal M11 priemonę „Ekologinis ūkininkavimas“ teikiamų išmokų laikotarpį iki 6 m. ir 38 mln. Eur padidintas priemonei reikalingas finansavimas, jį atitinkamai sumažinus priemonei „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“. Be to, buvo atmestas siūlymas padidinti M08 „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ kompensacinių išmokų dydžius. Atsižvelgiant į išskylančias problemas, buvo pakeisti priemonių „Parama investicijoms į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti galimų gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinių ir katastrofinių įvykių padarinius“ veiklos sritis „Parama investicijoms į prevencinę veiklą, kuria siekiama sumažinti pavojingų ligų grėsmes ir su jomis susijusias pasekmes“, „Bendradarbiavimas“ veiklos sritis „Parama trumpoms tiekimo grandinėms ir vietos rinkoms skatinti vietos lygmeniu“ projektų atrankos kriterijai.

Apibendrinant, dažniausiai Stebėsenos komitetas diskutavo dėl tam tikrų priemonių projektų atrankos kriterijų. Vyraujanti tendencija buvo supaprastinti projekto atrankos kriterijus, siekiant pagreitinti Programos įgyvendinimą. Taip pat nemažai pokyčių buvo susiję su kompensacinių dydžių peržiūra, o tai yra suprantama, nes pagal naudojamas metodikas yra numatomas fiksuotas išmokų dydis, kuris neatsižvelgia į infliaciją, todėl per keletą metų nustatyti dydžiai tampa per maži. Teigiamai vertinama tendencija, kad 2019 m. daugiau stebėsenos posėdžių buvo rengiami gyvai, o ne raštu. EK atstovai dažnai pabrėžia, kad dauguma klausimų turi būti svarstomi gyvai, siekiant platesnės diskusijos svarstomu klausimu. Tam pritaria ir NVO, kurios yra Stebėsenos komiteto sudėtyje.

Visi stebėsenos komiteto protokolai yra prieinami internete: <https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra/lietuvos-kaimo-pletros-2014-2020-m-programa/stebesena-ir-vertinimas-1>

3.b) Kokybė ir veiksmingo įgyvendinimo priemonės

Supaprastintas išlaidų apmokėjimas ¹, netiesioginis rodiklis apskaičiuotas automatiškai

	Visas finansinis asignavimas KPP [EŽŪFKP]	[%] planuojamo supaprastinto išlaidų apmokėjimo palyginti su visu asignavimu KPP ²	[%] patirtų išlaidų pagal supaprastintą išlaidų apmokėjimą kaip viso asignavimo KPP dalis (suvestiniai duomenys) ³
Konkrečiam fondui taikomi metodai (BNR 67 straipsnio 5 dalies e punktas)	1 663 526 240,00	41,71	27,49

¹ Supaprastintas išlaidų apmokėjimas reiškia vieneto išlaidas / fiksuotąsias sumas / vienkartinės išmokas, nurodytas BNR 67 straipsnio 5 dalyje, įskaitant EŽŪFKP taikomus specialius metodus pagal to straipsnio e punktą, pvz., vienkartinės išmokas verslui pradėti, fiksuotųjų sumų mokėjimus gamintojų organizacijoms ir su plotu ir gyvūnais susijusias vieneto išlaidas.

² Automatiškai apskaičiuota remiantis programos versijoje nurodytomis 06, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ir 18 priemonėmis

³ Automatiškai apskaičiuota remiantis išlaidų deklaracijoje nurodytomis 06, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ir 18 priemonėmis

Supaprastintas išlaidų apmokėjimas, remiantis konkrečiais išsamiais VN duomenimis [neprivaloma]

	Visas finansinis asignavimas KPP [EŽŪFKP]	[%] planuojamo supaprastinto išlaidų apmokėjimo palyginti su visu asignavimu KPP	[%] patirtų išlaidų pagal supaprastintą išlaidų apmokėjimą kaip viso asignavimo KPP dalis (suvestiniai duomenys)
Iš viso (BNR 67 straipsnio 1 dalies b, c d punktai ir 5 dalies e punktas)	1 663 526 240,00		
Konkrečiam fondui taikomi metodai (BNR 67 straipsnio 5 dalies e punktas)	1 663 526 240,00		

Paramos gavėjų e. valdymas [neprivaloma]

	[%] EŽŪFKP finansavimo	[%] susijusių veiksmų
Paramos paraiška		
Mokėjimo prašymai		
Kontrolė ir atitiktis		
Stebėseną ir ataskaitų teikimas vadovaujančiajai institucijai / mokėjimo agentūrai		

Vidutiniai terminai, per kuriuos paramos gavėjai turi gauti mokėjimus [neprivaloma]

[Dienos] Jei taikoma, VN terminas, per kurį paramos gavėjams turi būti atlikti mokėjimai	[Dienos] Vidutinis laikotarpis, per kurį paramos gavėjams atliekami mokėjimai	Pastabos
30	28	Vidutinis laikotarpis, per kurį paramos gavėjams atliekami mokėjimai - 27,6 dienos.

4. VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI VYKDANT TECHNINĖS PARAMOS IR PROGRAMOS VIEŠINIMO REIKALAVIMUS

4.a) Veiksmai, kurių imtasi, taip pat NKT kūrimo ir jo veiksmų plano įgyvendinimo stadija

4.a1) Veiksmai, kurių imtasi, ir padėtis, susijusi su NKT kūrimu (valdymo struktūra ir tinklo paramos vienetą)

Remiantis Programos nuostatomis, 2014–2020 m. laikotarpiu įgyvendinant ES Reglamento Nr. 1305/2013 54 straipsnį, Lietuvoje yra naudojama 2007–2013 m. finansiniu laikotarpiu sukurta Tinklo organizacinė struktūra, tęsiama Tinklo veikla, kaimo plėtros dalyvių ir kitų viešųjų juridinių asmenų narystė jame. Tinklo valdymo struktūrą sudaro: Tinklo nariai, Tinklo darbo grupės, Tinklo veiklos koordinavimo grupė ir Sekretoriatas.

Tinklo nariai. Narystė Tinkle yra atvira, savanoriška ir neatlygintina, grindžiama horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu, narių lygybe, jų reprezentatyviu atstovavimu. Siekiant užtikrinti 2007–2013 m. Programos laikotarpiu sukurtos Tinklo organizacinės struktūros ir Tinklo veiklos tęstinumą, 2015 m. Tinklo sekretoriato organizuotos elektroninės apklausos metu narystę Tinkle iš praeito laikotarpio pratęsė 330 narių. Nuo 2015 m. norą prisijungti išreiškė dar 21 organizacijos. Naujausiais 2019 m. lapkričio 11 d. duomenimis, Tinklo narių skaičius siekia 354.

Tinklo darbo grupės. 2014–2020 m. Tinklo narių darbas vykta teminėse darbo grupėse. Tinklo darbo grupės gali būti nuolatinės ir laikinosios. Tinkle veikia šios teminės nuolatinės darbo grupės:

1. LEADER priemonės darbo grupė;
2. LEADER metodo įgyvendinimo koordinavimo grupė;
3. EIP darbo grupė;
4. Miškų ūkio sektoriaus darbo grupė;
5. Mažiau palankių ūkininkauti vietovių darbo grupė;
6. Narystės Lietuvos kaimo tinkle nagrinėjimo darbo grupė.

Pagrindinė Tinklo darbo grupių veiklos forma – posėdžiai, kuriuos gali inicijuoti Ministerija, Sekretoriatas arba Tinklo darbo grupės nariai. Pagal poreikį Tinklo nariai, Koordinavimo grupė, Sekretoriatas ir Stebėsenos komitetas gali inicijuoti nuolatinės ir laikinosias Tinklo darbo grupes tam tikrai užduočiai atlikti ar tam tikriems kaimo plėtros, Programos įgyvendinimo klausimams nagrinėti. 2014–2019 m. buvo sudarytos keturios laikinosios LKT darbo grupės:

1. LKT laikinoji darbo grupė, skirta vietos plėtros strategijų kokybės analizei;
2. LKT laikinoji darbo grupė, skirta socialinio verslo gairių rengimui;
3. LKT laikinoji darbo grupė „Kaimo kultūros puoselėjimo sunkumai“;
4. LKT laikinoji darbo grupė, skirta socialinio verslo socialinio poveikio matavimo skaičiuoklės ir metodikos projektams rekomendacijoms teikti.

Tinklo veiklos koordinavimo grupė. Koordinavimo grupės paskirtis – teikti pasiūlymus ŽŪM efektyviai Tinklo veiklai užtikrinti. Šios grupės uždaviniai – Tinklo veiklos prioritetų nustatymas, dalyvavimas rengiant Tinklo veiksmų programą ir periodinius veiksmų planus, vykdant jų įgyvendinimo priežiūrą. Grupė formuojama vadovaujantis partnerystės principu, įtraukiant skirtingus sektorius, tokius kaip bendruomenės, jaunieji ūkininkai, konsultantai ir kt. atstovaujančius, aktyvius kaimo plėtros dalyvius, kurių veikla tiesiogiai susijusi su Programos įgyvendinimu.

2019 m. vyko vienas Tinklo veiklos koordinavimo grupės posėdis – 2019 m. gegužės 17 d. Posėdžio metu pristatytas LKT narių paramos projektų įgyvendinimo taisyklių projektas, LKT 2016–2020 metų veiksmų programos pakeitimų projektas, LKT 2019 metų veiksmų plano projektas, LKT 2018–2019 metų veiklos rezultatai.

Tinklo sekretoriatas. Tinklo sekretoriatas yra atsakingas už Tinklo veiksmų programos ir periodinių veiksmų planų rengimo ir įgyvendinamo koordinavimą, techninės pagalbos Tinklo veiklos koordinavimo grupei ir kitoms Tinklo struktūroms teikimą, taip pat dalyvauja ir koordinuoja viešinimo veiklas, įskaitant ir viešinimą Tinklo internetinėje svetainėje. Tinklo sekretoriato funkcijas vykdo Vadovaujančios institucijos – Žemės ūkio ministerijos – 3-iojo Europos Sąjungos paramos skyriaus darbuotojai. Darbuotojų išlaikymas finansuojamas Programos Techninės pagalbos 1 veiklos srities lėšomis.

2019 m. Tinklo sekretoriato pagrindiniai darbai apėmė Tinklo veiklą reglamentuojančių teisės aktų rengimą, techninę pagalbą darbo grupėms organizuojant jų posėdžius, įvairaus formato ir temų renginių inicijavimą ir organizavimą, taip pat komunikacijos priemonių įgyvendinimą bei Tinklo internetinės svetainės atnaujinimą. 2019 metais (2019 06 03 – 2019 06 28 ir 2019 09 30 – 2019 10 18) įvyko pirmieji šiame programiniame laikotarpyje kvietimai teikti paraiškas Tinklo narių komunikacijos projektams įgyvendinti, vadovaujantis šiais metais parengtomis įgyvendinimo taisyklėmis, patvirtintomis žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. 3D-696. Tinklo nariai aktyviai įsitraukė į komunikacijos projektų įgyvendinimą – pagal šiuos du kvietimus buvo patvirtinta 18 paraiškų iš 14 Tinklo narių. Kaip vienu svarbiausių renginių 2019 m. galima išskirti Europos Komisijos ir EIP-AGRI inovacijų tinklo tarptautinį renginį bioekonomikos tema „Ūkių veiklos įvairovės didinimo galimybės žiedinėje ekonomikoje“, prie kurio organizavimo prisidėjo sekretoriatas bei 2019 m. balandžio 11-12 d. Briuselyje vykęs kaimo plėtros tinklaveikai skirta didelio masto paroda-konferencija, kurioje LKT ir KPP aktualijas pristatė sekretoriatas ir LKT nariai.

4.a2) Veiksmai, kurių imtasi, ir padėtis, susijusi su veiksmų plano įgyvendinimu

Lietuvos kaimo tinklo 2016–2020 m. veiksmų programa buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 3D-696. 2019 m. gegužės 29 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-333 buvo atliktas programos pakeitimas bei atnaujintas LKT finansinių įsipareigojimų planas.

Lietuvos kaimo tinklo 2016–2020 m. veiksmų programoje išskiriamos devynios Tinklo veiklos:

1. Komunikacija apie kaimo plėtrą;
2. Projektų pavyzdžių pagal Programos prioritetus rinkimas;
3. VVG mokymas ir bendradarbiavimo tinkle organizavimas bei techninė pagalba teritoriniam ir tarptautiniam VVG bendradarbiavimui;
4. Informacijos apie kaimo plėtros procesus keitimosi ir sklaidos organizavimas;
5. Keitimasis Programos stebėsenos ir vertinimo rezultatais ir jų sklaida;
6. Parama inovacijoms ir EIP veiklos grupių organizavimui, informacijos apie EIP veiklą sklaidai;
7. Konsultantų bendradarbiavimo tinkle organizavimas;
8. Dalyvavimas įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategijos politinę sritį „Bioekonomika“;
9. Dalyvavimas Europos kaimo plėtros tinklo ir kitų ES šalių nacionalinių kaimo tinklų veikloje.

Veiksmų programai įgyvendinti skirta 4,63 mln. Eur.

Kartu su Tinklo 2016–2020 m. veiksmų programa buvo parengtas Tinklo 2016–2020 m. komunikacijos

planas, kurį įgyvendinant siekiama papildyti informavimo ir viešinimo apie Programos veiklas, vykdomas pagal Programos viešinimo strategiją, užtikrinti efektyvią komunikaciją su kaimo plėtros dalyviais.

Lietuvos kaimo tinklo 2019 m. veiksmų planas buvo patvirtintas 2019 m. rugsėjo 20 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-523. Jame numatytos keturios 2019 m. Tinklo prioritetinės veiklos sritys:

1. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2021–2027 metų strateginio plano rengimas;
2. Bendradarbiavimas su EKPT ir kitų ES valstybių narių nacionaliniais kaimo tinklais;
3. EIP veiklos grupės ir inovacijos;
4. Trumpos maisto tiekimo grandinės.

2019 m. veiksmų plane taip pat buvo numatytos konkrečios įgyvendinimo priemonės kiekvienai iš 9 Veiksmų programoje įtvirtintų veiklų bei siektini šių veiklų rodikliai.

Siekdama sudaryti sąlygas tinkamam Tinklo funkcionavimui ir Tinklo veiksmų programos įgyvendinimui, taip pat užtikrinti keitimąsi patirtimi ir gerąją praktiką, ŽŪM 2016 m. kovo 25 d. pradėjo įgyvendinti pagal priemonės M20 „Techninė pagalba“ trečiąją veiklos sritį finansuojamą paramos projektą „Lietuvos kaimo tinklo veiksmų programos įgyvendinimas“. Projekto tikslai – pagerinti Programos įgyvendinimo kokybę, informuoti visuomenę ir galimus paramos gavėjus apie žemės ūkio, miškų ūkio ir kaimo plėtros politiką, aktyviau į šios politikos įgyvendinimą įtraukti kaimo plėtros dalyvius, skatinti jų bendradarbiavimą, teikti paramą EIP veiklos grupėms, viešinti jų veiklą, skatinti inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje, maisto gamyboje, kaimo vietovėse. Paramos projekto įgyvendinimui užtikrinti 2019 m. buvo organizuojami renginiai, seminarai, skirti informavimui apie Programos įgyvendinimą ir komunikacijos tarp kaimo plėtros dalyvių skatinimui, taip pat Tinklo veiklos užtikrinimui. Iš projekto lėšų buvo perkamos prekės tinkamam Tinklo veiksmų programos įgyvendinimui bei informavimui apie Programos įgyvendinimą ir jos gerąją patirtį. Taip pat buvo įsigijamos paslaugos mokymų organizavimui bei Tinklo internetinės svetainės priežiūrai. Projektui patvirtinta parama siekė 681 tūkst. Eur, o iki 2019 m. pab. buvo išmokėta daugiau nei 488 tūkst. Eur. Įgyvendinant projektą, buvo įgyvendintos Veiksmų programoje ir metiniuose veiksmų planuose numatytos veiklos ir priemonės (seminarai, apskritojo stalo diskusijos, kiti renginiai, VVG mokymai, administruota interneto svetainė ir t.t.). 2019 m. taip pat buvo pradėti įgyvendinti 10 LKT narių projektų, kuriems išmokėta daugiau nei 104 tūkst. Eur parama. Iš viso šios veiklos srities įgyvendinimo lygis siekia 12,8 proc.

2019 m. buvo atliktas vertinimas[*žr. išnašą*], kuriame išanalizuota LKT struktūra ir veikla bei pateiktos rekomendacijos dėl LKT struktūros, veiklos krypčių ir jų įgyvendinimo instrumentų tobulinimo laikotarpiui po 2020 metų. Pagrindinė vertinime daroma išvada, kad dabartinė LKT tinklaveika yra nepakankamai intensyvi, o tai lemia LKT sekretoriato žmoniškųjų išteklių trūkumas, menkas tinklo narių, ypač bendruomenių įsitraukimas į tinklo veiklas bei silpnas tinklaveikos kaip veiksmingos politikos įgyvendinimo ir tobulinimo priemonės palaikymas sprendimų priėmėjų tarpe. Atlikta LKT metinių planų įgyvendinimo analizė rodo, kad planavimo etape į juos yra įtraukiamos visos LKT veiksmų programoje numatytos veiklos, tačiau eigoje yra įgyvendinamos ne visos. Intensyviausiai vykdoma komunikacijos veikla, gerųjų pavyzdžių sklaida ir VVG mokymai. Nauju programiniu laikotarpiu siūloma toliau tęsti komunikaciją per LKT svetainę www.kaimotinklas.lt, tačiau siekiant skatinti didesnę tikslinės auditorijos įsitraukimą naudinga būtų pradėti vykdyti komunikaciją ir per socialinius tinklus.

[*išnaša*] *ESTEP (2019). „Užduoties Nr. 10 „Rekomendacijos dėl Lietuvos kaimo tinklo ir jo sekretoriato veiklos tobulinimo“ ataskaita“. Konsultavimo ir rekomendacijų parengimo paslaugos, skirtos administruoti Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai.*

4.b) Veiksmai, kurių imtasi siekiant užtikrinti programos viešinimą (Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014 13 straipsnis)

2019 m. buvo tęsiama visuomenės informavimo apie Programą kampanija, kuomet NMA ir ŽŪM skelbė informaciją nacionalinėje, specializuotoje, regioninėje žiniasklaidoje, internete ir spaudoje. 2019 m. buvo publikuojami straipsniai, transliuojami radijo reportažai, vaizdo siužetai, siunčiami pranešimai spaudai, naujienlaiškiai bei imtasi kitų viešinimo veikslių.

Vienas iš pagrindinių paramą gaunančių ar dėl jos ketinančių kreiptis asmenų informacijos šaltinių – internetinė svetainė www.nma.lt – čia paskelbta apie 300 pranešimų. Kaip rodo 2019 m. gruodį atliktos svetainės lankytojų anoniminės apklausos duomenys, 87,8 proc. respondentų patenkinti skelbiamos informacijos kokybe. Dar vienas Programos informacijos šaltinis ŽŪM administruojama internetinė svetainė www.zum.lrv.lt. Šioje svetainėje skelbiama informacija apie Programą, šios priemonės, administravimą, stebėseną ir vertinimą. Svetainėje taip pat nukreipiama ir į kitus informacijos šaltinius apie Partnerystės sutartį ir ES fondų veikslių programą, kuri artimai siejasi su Programa. 2019 m. buvo atnaujinama informacija apie Programos pakeitimus, aktualijas bei kitus einamojo laikotarpio įvykius.

Informacijos apie paramos teikimo sąlygas, pareiškėjams keliamus reikalavimus sklaida vyko ir kitose žiniasklaidos priemonėse: nacionaliniuose bei specializuotuose kaimo ir ūkininkavimo tematikos leidiniuose, naujienų portaluose, regioninėse radijo stotyse, regioniniuose televizijos kanaluose bei nacionalinėje televizijoje. ŽŪM per 2019 m. specializuotuose leidiniuose paskelbė 154 straipsnius, regioniniuose laikraščiuose – 314 straipsnių, vietiniuose laikraščiuose – 879 straipsnius. ŽŪM taip pat publikavo 58 naujienų straipsnius interneto portaluose bei nacionaliniame TV kanale ištransliavo 18 laidų. NMA per 2019 m. nacionalinėje spaudoje paskelbė 10 straipsnių, specializuotuose leidiniuose – 29 straipsnius, naujienų interneto portaluose – 25, specializuotuose portaluose – 26 straipsnius. Regioninėse radijo stotyse ištransliavo 56 radijo reportažus, regioniniuose TV kanaluose – 34 vaizdo siužetus, nacionaliniame TV kanale – 52 vaizdo siužetus. Be to, nacionalinėje spaudoje paskelbė 77, specializuotuose leidiniuose – 43 kvietimus teikti paramos paraiškas.

NMA bendradarbiaujant su Nacionaline M. Mažvydo biblioteka, surengė 4 tiesiogines transliacijos žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo, investicijų į žemės ūkio valdas, trumpų tiekimo grandinių, verslo kaimo vietovėse, smulkiųjų ūkių bei kitomis temomis. Transliacijas buvo galima stebėti ne tik tiesiogiai internete, bet ir visose šalies bibliotekose.

2019 m. NMA svarbiausios paramos aktualijos aptarė apskritojo stalo diskusijose su socialiniais partneriais. Kaip ir kasmet, 2019 m. suorganizavo tradicinę konferenciją su deklaravimu susijusiems klausimams pristatyti, o pavasarį prieš prasidedant deklaravimui išleido 16 puslapių laikraštis apie 2019 m. tiesiogines išmokas ir paramos pagal Kaimo plėtros programą aktualijas. Laikraštis išleistas 128 tūkst. egz. tiražu ir išplatintas ūkininkams per savivaldybių žemės ūkio skyrius, seniūnijas.

2019 m. pavasarį ŽŪM ir NMA darbuotojai dalyvavo tarptautinėje žemės ūkio parodoje „Ką pasėsi...“, kurios metu teikė naudingą ir aktualią informaciją apie artėjantį žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimą bei galimybes pasinaudoti parama pagal KPP programą. Rugsėį ŽŪM ir NMA darbuotojai dalyvavo parodoje „Inno panorama 2019“, kurios metu lankytojai galėjo susipažinti su šiuolaikiško žemės ūkio naujovėmis. NMA parodoje taip pat pristatė nuotolinės patikros stebėsenos sistemą, kuria ateityje galės naudotis ne tik NMA specialistai, bet ir ūkininkai. Ji taupys ūkininkų laiką, mažins ūkininkavimo sąnaudas, spartins NMA pateiktų paraiškų vertinimo procesą, pagreitins paramos išmokėjimą ūkininkams.

Sėkmingai taikomos šiuolaikinės komunikacijos priemonės – „Facebook“ socialiniame tinkle ŽŪM ir NMA paskyrose nuolat skelbiama aktualiausia informacija apie paramą ir vykdomas veiklas. ŽŪM „Facebook“ puslapio sekėjų skaičius 2019 m. pabaigoje buvo 5 tūkst. sekėjų, NMA „Facebook“ sekėjų skaičius 2019 m. pabaigoje buvo daugiau kaip 13,5 tūkst. siužetai apie paramą skelbiami NMA ir ŽŪM paskyrose „Youtube“.

5. VEIKSMAI, KURIŲ IMTASI SIEKIANČI ĮVYKDYTI EX ANTE SĄLYGAS

Šis skirsnis taikomas tik 2015, 2016 MĮA

6. PPROGRAMIŲ ĮGYVENDINIMO APRAŠYMAS

Šis skirsnis taikomas tik 2016, 2018 MĮA

7. INFORMACIJOS IR PROGRAMOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS VERTINIMAS

Šis skirsnis taikomas tik 2016, 2018 MĮA

8. VEIKSMŲ, KURIAIS SIEKIAMA ATSIŽVELGTI Į REGLAMENTO (ES) NR. 1303/2013 5, 7 IR 8 STRAIPSNIUOSE NUSTATYTUS PRINCIPUS, ĮGYVENDINIMAS

Šis skirsnis taikomas tik 2016, 2018 MĮA

9. PASIEKTA PAŽANGA, SIEKIANČI UŽTIKRINTI, KAD BŪTŲ TAIKOMAS INTEGRUOTAS POŽIŪRIS ĮGYVENDINANT EŽŪFKP IR KITAS SAJUNGOS FINANSINES PRIEMONES

Šis skirsnis taikomas tik 2018 MĮA

**10. FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA (REGLAMENTO (ES) NR. 1303/2013
46 STRAIPSNIS)**

30A. Ar pradėtas ex ante vertinimas?	Ne
30B. Ar baigtas ex ante vertinimas?	Ne
30. Ex ante vertinimo pabaigos data	-
31.1. Ar jau pradėta atrankos ar skyrimo procedūra?	Ne
13A. Ar pasirašytas finansavimo susitarimas?	Ne
13. Finansavimo sutarties su finansinę priemonę įgyvendinančiu subjektu pasirašymo data	-

11. BENDRŲJŲ IR KONKREČIOS PROGRAMOS RODIKLIŲ IR KIEKYBINIŲ SIEKTINŲ VERČIŲ KODAVIMO LENTELĖS

Rodyti stebėsenos priedą

II priedas

Išsami lentelė, kurioje parodomas įgyvendinimo lygis pagal tikslines sritis, įskaitant produkto rodiklius

1A tikslinė sritis							
FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
1A	T1. Išlaidų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14, 15 ir 35 straipsnius procentinė dalis, palyginti su visomis KPP išlaidomis (1A tikslinė sritis)	2014-2019			0,45	20,64	2,18
		2014-2018			0,21	9,63	
		2014-2017			0,08	3,67	
		2014-2016			0,01	0,46	
		2014-2015					

1B tikslinė sritis							
FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
1B	T2. Bendras bendradarbiavimo veiksmų, remiamų taikant bendradarbiavimo priemonę skaičius (Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 35 straipsnis) (grupės, klasteriai / tinklai, bandomieji projektai ir kt.) (1B tikslinė sritis)	2014-2019			25,00	20,00	125,00
		2014-2018			15,00	12,00	
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					

1C tikslinė sritis							
FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
1C	T3. Bendras mokymų pagal Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 14 straipsnį dalyvių skaičius (1C tikslinė sritis)	2014-2019			14 329,00	9,56	149 900,00
		2014-2018			6 168,00	4,11	
		2014-2017			1 523,00	1,02	
		2014-2016					
		2014-2015					

2A tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
2A	T4. Žemės ūkio valdų, gaunančių KPP paramą investicijoms į restruktūrizavimą ar modernizavimą, procentinė dalis (2A tikslinė sritis)	2014-2019	1,88	73,55	1,64	64,16	2,56
		2014-2018	1,76	68,85	1,46	57,12	
		2014-2017	1,19	46,55	1,07	41,86	
		2014-2016	1,16	45,38	0,62	24,26	
		2014-2015	0,33	12,91			
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
2A	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	465 465 899,97	83,93	368 043 080,91	66,36	554 582 563,24
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 368 216,49	73,44	2 080 064,00	34,97	5 948 292,88
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			605 496,00	39,90	1 517 647,06
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			4 529,00	14,07	32 200,00
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	791 993,79	76,80	791 993,00	76,80	1 031 176,47
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			1 357,00	180,93	750,00
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	422 287 872,68	87,01	344 543 123,63	70,99	485 348 620,83
M04	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			622 963 995,93	69,18	900 483 227,00
M04.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			278 717 032,98	70,85	393 365 107,50
M04.1	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			3 279,00	64,17	5 110,00
M04.3	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			64 717 921,48	70,36	91 983 512,94
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	31 544 687,01	63,25	17 351 227,14	34,79	49 876 047,06
M06	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			18 244 829,53	36,58	49 876 047,06
M06.3	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			2 611,00	52,50	4 973,00
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	6 473 130,00	52,29	3 276 673,14	26,47	12 378 426,00

2B tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
2B	T5. Žemės ūkio valdų, parengusių KPP remiamą verslo plėtros planą / gavusių investicijų jaunesiems ūkininkams, procentinė dalis (2B tikslinė sritis)	2014-2019	0,67	96,36	0,35	50,34	0,70
		2014-2018	0,49	70,47	0,23	33,08	
		2014-2017	0,47	67,60	0,13	18,70	
		2014-2016	0,27	38,83	0,02	2,88	
		2014-2015	0,15	21,57			
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
2B	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 437 349,65	85,52	34 285 721,00	51,95	65 992 647,05
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	161 411,00	20,21	84 229,00	10,55	798 529,41
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			84 229,00	10,55	798 529,41
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			1 687,00	9,98	16 900,00
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	210 049,78	43,02	168 171,00	34,44	488 235,29
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			480,00	139,13	345,00
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 065 888,87	86,65	34 033 321,00	52,60	64 705 882,35
M06	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			37 622 207,16	58,14	64 705 882,35
M06.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			34 033 321,00	52,60	64 705 882,35
M06.1	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			706,00	50,79	1 390,00

2C+ tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
2C+	Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (vnt.)	2014-2019			92,00	76,67	120,00
		2014-2018			51,00	42,50	
		2014-2017			35,00	29,17	
		2014-2016			12,00	10,00	
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
2C+	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	9 340 614,61	48,87	5 759 179,38	30,13	19 111 359,86
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	358 137,52	35,67	206 015,00	20,52	1 003 936,33
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			82 870,00	14,79	560 294,12
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			410,00	3,45	11 900,00
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	209 795,09	70,35	209 795,00	70,35	298 235,29
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			161,00	76,67	210,00
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 654 403,00	39,16	1 323 052,59	31,32	4 224 387,06
M04	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			2 327 890,00	44,08	5 280 483,82
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	7 118 279,00	52,40	4 020 316,79	29,59	13 584 801,18
M08.6	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			4 020 316,79	29,59	13 584 801,18

3A tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
3A	T6. Žemės ūkio valdų, gaunančių paramą už dalyvavimą kokybės sistemose, vietos rinkose, trumpose tiekimo grandinėse ir gamintojų grupėse / organizacijose, procentinė dalis (3A tikslinė sritis)	2014-2019	0,14	47,84	0,12	41,01	0,29
		2014-2018	0,12	41,01	0,12	41,01	
		2014-2017	0,10	34,17	0,10	34,17	
		2014-2016	0,08	27,34	0,08	27,34	
		2014-2015	0,01	3,42			
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
3A	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	60 415 281,21	41,73	39 469 422,50	27,26	144 788 194,92
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	615 966,00	11,69	303 228,00	5,76	5 267 131,76
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			37 230,00	10,55	352 941,18
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			368,00	4,91	7 500,00
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 822,00	0,97	1 821,00	0,97	188 235,30
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			9,00	6,43	140,00
M03	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 009 113,21	23,89	1 009 112,74	23,89	4 224 705,88
M03.1	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			112,00	24,35	460,00
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	56 839 340,00	44,85	37 915 990,21	29,92	126 734 494,11
M04	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			175 916 531,11	69,40	253 468 988,22
M04.1	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			77,00	27,60	279,00
M04.2							
M09	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	500 000,00	63,39			788 829,41
M09	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019					2,00
M09	O9 - (Ūkio) valdų, dalyvaujančių remiamose programose, skaičius	2014-2019					20,00
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 449 040,00	19,10	239 270,55	3,15	7 584 798,46
M16.4	O9 - (Ūkio) valdų, dalyvaujančių remiamose programose, skaičius	2014-2019			1,00	0,95	105,00

3B tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
3B	T7. Ūkių, dalyvaujančių rizikos valdymo sistemose, procentinė dalis (3B tikslinė sritis)	2014-2019			0,41	56,53	0,73
		2014-2018			0,29	39,98	
		2014-2017			0,20	27,57	
		2014-2016					
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
3B	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	5 960 819,16	28,57	5 794 522,31	27,78	20 860 284,71
M05	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					3 400 000,00
M05.1	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019					50,00
M17	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	5 960 819,16	34,14	5 794 522,31	33,19	17 460 284,71
M17.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			5 794 522,31	33,19	17 460 284,71
M17.1	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			816,00	56,28	1 450,00

P4 prioritetas

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.	
P4	T13. Miško paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)	2014-2019					0,00	
		2014-2018						
		2014-2017						
		2014-2016						
		2014-2015						
	T8. Miškų arba kitų miškingų plotų, kuriuose vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)	2014-2019				0,70	137,37	0,51
		2014-2018				0,67	131,49	
		2014-2017				0,49	96,16	
		2014-2016				0,33	64,76	
		2014-2015						
	T12. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su dirvožemio valdymo gerinimu ir (arba) dirvožemio erozijos prevencija, procentinė dalis (4C tikslinė sritis)	2014-2019				8,88	113,72	7,81
		2014-2018				8,63	110,52	
		2014-2017				7,56	96,82	
		2014-2016				7,58	97,07	
		2014-2015						
	T10. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su vandentvarkos gerinimu, procentinė dalis (4B tikslinė sritis)	2014-2019				0,31	15,70	1,97
		2014-2018				0,31	15,70	
		2014-2017				0,12	6,08	
		2014-2016				0,12	6,08	
		2014-2015						
T9. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su biologinės įvairovės ir (arba) kraštovaizdžio apsauga, procentinė dalis (4A tikslinė sritis)	2014-2019				10,39	96,46	10,77	
	2014-2018				10,39	96,46		
	2014-2017				8,52	79,10		
	2014-2016				9,66	89,69		
	2014-2015							
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.	
P4	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	543 804 896,90	76,49	531 586 836,52	74,77	710 980 663,06	
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 409 504,64	63,43	958 585,00	43,14	2 222 215,54	
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			616 237,00	46,98	1 311 764,71	
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			6 345,00	22,82	27 800,00	
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	292 785,07	26,90	292 785,00	26,90	1 088 235,29	
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos	2014-2019			2 316,00	292,06	793,00	

	gavėjų skaičius						
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	475 955,00	24,09	328 623,07	16,64	1 975 440,00
M04	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			345 529,70	17,49	1 975 440,00
M04.4	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			13,00	7,51	173,00
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	6 112 469,00	27,57	5 566 154,78	25,10	22 173 036,47
M08.3	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			877 847,47	24,87	3 529 411,76
M08.3	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			4,00	23,53	17,00
M08.4	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			1 082 685,00	15,34	7 058 823,53
M08.5	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			3 605 622,31	31,12	11 584 801,18
M08.5	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			534,00	53,40	1 000,00
M08.5	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			8 100,00	231,43	3 500,00
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 540 625,47	32,32	31 773 345,58	31,56	100 689 243,84
M10.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			32 395,26	22,02	147 150,00
M11	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	165 339 959,94	90,91	156 827 418,53	86,23	181 869 677,33
M11.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			140,18	0,56	25 000,00
M11.2	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			195 355,49	177,60	110 000,00
M12	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 004 876,10	73,53	13 427 737,49	70,50	19 047 581,33
M12.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			26 679,08	102,61	26 000,00
M12.2	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			6 980,88	99,73	7 000,00
M13	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	322 550 786,74	84,91	321 367 597,23	84,60	379 889 066,67
M13.2	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			1 193 599,51	153,03	780 000,00
M13.3	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			81 707,30	102,13	80 000,00
M15	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	1 010 380,94	79,29	977 036,42	76,67	1 274 332,00
M15.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			886,04	92,30	960,00
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	67 554,00	8,99	67 553,42	8,99	751 834,59

5C tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
5C	T16. Bendros investicijos į atsinaujinančiosios energijos gamybą (EUR) (5C tikslinė sritis)	2014-2019	2 637 288,00	7,76	2 637 288,00	7,76	34 003 815,77
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
5C	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 136 993,00	71,23	731 641,35	3,69	19 847 659,16
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					45 882,35
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019					32,00
M04	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					3 002 566,22
M04	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019					6 005 132,44
M04.1 M04.3	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019					8,00
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	14 136 993,00	84,15	731 641,35	4,36	16 799 210,59
M06	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			2 637 288,00	9,42	27 998 683,33
M06	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			1,00	10,00	10,00
M06.2 M06.4	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			1,00	10,00	10,00

5D tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
5D	T18. Žemės ūkio paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su išmetamo ŠESD ir (arba) amoniako kiekio mažinimu, procentinė dalis (5D tikslinė sritis)	2014-2019			2,21	38,02	5,81
		2014-2018			2,11	36,30	
		2014-2017			0,86	14,80	
		2014-2016			1,25	21,51	
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
5D	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 492 223,29	16,78	4 100 030,61	15,32	26 769 736,55
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	510 074,00	62,28	185 580,00	22,66	819 031,76
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	473 785,71	43,12	473 786,00	43,12	1 098 823,53
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			955,00	120,13	795,00
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	3 508 363,58	15,03	3 440 664,61	14,74	23 348 212,08
M10.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			30 148,29	43,07	70 000,00
M16	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					1 503 669,18

5E tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
5E	T19. Žemės ūkio ir miškininkystės paskirties žemės ploto, kuriame vykdomos valdymo sutartys, susijusios su anglies dioksido sekvestracija ir išsaugojimu, procentinė dalis (5E tikslinė sritis)	2014-2019			2,40	212,78	1,13
		2014-2018			1,85	164,02	
		2014-2017			1,01	89,55	
		2014-2016			0,51	45,22	
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
5E	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	39 802 459,52	46,07	31 009 356,29	35,89	86 391 841,81
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	2 793,21	2,03	2 794,00	2,03	137 647,06
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019			10,00	10,53	95,00
M08	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	35 321 341,57	50,25	26 626 258,66	37,88	70 292 508,00
M08.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			23 642 239,53	33,63	70 292 508,00
M08.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			2 928,00	55,25	5 300,00
M10	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 478 324,74	28,06	4 380 303,63	27,44	15 961 686,75
M10.1	O5 - Bendras plotas (ha)	2014-2019			20 576,50	128,60	16 000,00

6A tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
6A	T20. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (6A tikslinė sritis)	2014-2019			273,00	13,28	2 055,00
		2014-2018			53,00	2,58	
		2014-2017			7,00	0,34	
		2014-2016					
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
6A	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 399 104,00	32,36	9 404 980,02	9,39	100 107 768,23
M01	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	244 199,00	8,32	88 704,00	3,02	2 936 678,82
M01.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			88 704,00	4,19	2 117 647,06
M01.1	O12 - Mokymo dalyvių skaičius	2014-2019			990,00	2,20	45 000,00
M02	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019					211 764,70
M02.1	O13 - Konsultuojamų paramos gavėjų skaičius	2014-2019					175,00
M06	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	32 154 905,00	33,16	9 316 276,02	9,61	96 959 324,71
M06	O2 - Iš viso investicijų	2014-2019			27 953 685,16	20,44	136 758 870,58
M06.2	O4 - Valdų / paramos gavėjų, kuriems skirta parama, skaičius	2014-2019			171,00	16,00	1 069,00
M06.4							

6B tikslinė sritis								
FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.	
6B	T23. Sukurtos darbo vietos įgyvendinant remiamus projektus (LEADER) (6B tikslinė sritis)	2014-2019			164,00	17,08	960,00	
		2014-2018			6,00	0,63		
		2014-2017						
		2014-2016						
		2014-2015						
	T22. Kaimo gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)	2014-2019				25,62	179,64	14,26
		2014-2018				11,28	79,09	
		2014-2017				6,56	46,00	
		2014-2016				0,25	1,75	
		2014-2015				0,01	0,07	
	T21. Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, procentinė dalis (6B tikslinė sritis)	2014-2019				102,28	102,28	100,00
		2014-2018				102,29	102,29	
		2014-2017				102,29	102,29	
		2014-2016				102,29	102,29	
		2014-2015						
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.	
6B	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	173 215 685,91	90,14	70 509 816,36	36,69	192 155 793,88	
M07	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	63 051 694,76	80,54	48 821 899,79	62,36	78 290 741,65	
M07.1 M07.2 M07.4 M07.5 M07.6 M07.7 M07.8	O15 - Gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis arba infrastruktūra (IT ir kitos), skaičius	2014-2019			269 458,00	179,64	150 000,00	
M07.2	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			5 128,00	72,74	7 050,00	
M07.6	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			27,00	60,00	45,00	
M19	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	110 163 991,15	96,75	21 687 916,57	19,05	113 865 052,23	
M19	O18 - Gyventojų skaičius, tenkantis VVG	2014-2019			1 075 726,00	102,28	1 051 768,00	
M19	O19 - Atrinktų VVG skaičius	2014-2019			49,00	98,00	50,00	
M19.1	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			430 286,55	86,06	500 000,00	
M19.2	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			12 182 638,81	13,79	88 375 082,35	

M19.3	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			404 379,21	13,96	2 896 200,00
M19.4	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019			8 670 612,00	39,24	22 093 769,88

6C tikslinė sritis

FA/M	Tikslo rodiklio pavadinimas	Laikotarpis	Remiantis patvirtintais rodikliais (kai tinkama)	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Siektina reikšmė 2023 m.
6C	T24. Kaimo gyventojų, kurie naudojami naujomis ar geresnėmis paslaugomis / infrastruktūra (IRT), procentinė dalis (6C tikslinė sritis)	2014-2019			4,09	215,08	1,90
		2014-2018					
		2014-2017					
		2014-2016					
		2014-2015					
FA/M	Produkto rodiklis	Laikotarpis	Įsipareigota	Panaudojimas (%)	Įvykdyta	Panaudojimas (%)	Planuojama 2023 m.
6C	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 431 200,00	100,00	4 424 049,20	99,84	4 431 199,99
M07	O1 - Bendros viešosios išlaidos	2014-2019	4 431 200,00	100,00	4 424 049,20	99,84	4 431 199,99
M07.3	O15 - Gyventojų, kurie naudojami geresnėmis paslaugomis arba infrastruktūra (IT ir kitos), skaičius	2014-2019			79 029,00	395,15	20 000,00
M07.3	O3 - Remiamų veiksmų / operacijų skaičius	2014-2019			1,00	100,00	1,00

Dokumentai

Dokumento pavadinimas	Dokumento rūšis	Dokumento data	Vietinė nuoroda	Komisijos nuoroda	Kontrolinė suma	Rinkmenos	Išsiuntimo data	Išsiuntė
AIR Financial Annex 2014LT06RDNP001	Finansinis priedas (sistema)	14-09-2020		Ares(2020)4984628	2899153364	AIRfinansialAnnex2014LT06RDNP001_lt.pdf	23-09-2020	nrasialm
Santrauka visuomenei	Santrauka piliečiams	02-07-2020			3799797859	Santrauka visuomenei		

